
ЕЛИН
ПЕЛИН

съчинения

5

БЪЛГАРСКИ ПИСАТЕЛ

ЕЛИН ПЕЛИН
СЪЧИНЕНИЯ В ШЕСТ ТОМА:
ТОМ ПЕТИ
ЯН БИБИЯН; ЯН БИБИЯН НА
ЛУНАТА; ПРИКАЗКИ

chitanka.info

Ян Бибиян
Невероятните приключения на едно хлапе

ПОРТРЕТ

В едно малко градче, при една висока планина, при една голяма река имаше едно хлапе. Но то не приличаше на другите деца от градчето. То беше малко по-друго. Първо, то никога не вчесваше косата си и затова тя стоеше на главата му чорлава на челото и смачкана отстрани, прилична на изгоряла от слънцето трева, през която е минала цяла черда телци. Върху нея никога не бе поставяна шапка, защото това дете, което другарите му кой знае защо наричаха Ян Бибиян, не можеше да търпи шапка на главата си, а и никаква шапка не можеше търпеливо да стои на една такава глава. Колкото пъти и да попаднеш някаква шапка върху чорлавите коси на Ян Бибиян, тя не стоеше там повече от една минута, падаше или отхвъркваше сама и никой вече не можеше да я намери.

Второ, никаква дреха не можеше да стои върху набитото и здраво тяло на Ян Бибиян здрава и чиста повече от един ден. Веднага тя съвсем изгубваше всякакъв приличен вид, изгубваше цвят и получаваше странни лепкави петна, кой знае от какво. Кал и прах я покриваха, ръбовете ѝ се напукваха, сякаш се засмиваха, и през тия отвори се напречваха като тънки ситни зъби скъсаните конци на шева.

Ян Бибиян не търпеше никакви обуца. Той обичаше да ходи бос и затова ходилата му бяха разплескани като жаби, пръстите — разперени, а кожата на коленете му беше груба, мазолеста и нацепена така много от вятър, студ, вода и други неизвестни причини, че понякога от някои от тия цепнатини течеше кръв. Върху кожата с нокът той понякога написваше името си *Ян Бибиян* и то личеше отдалеч, като написано с тънко тебеширче.

Бедните му родители полагаха много труд и грижи, за да вкарат в пътя своето любимо и единствено момче, ала напразно. Нищо не помогна: нито сълзите на майка му, която денонощно работеше чуждо и тъчеше на стана, нито съветите на трудолюбивия му баща, които понякога се превръщаха в плесници или дърво. Баща му гледаше с големи грижи единственото лозе, що имаше, и носеше от планината

дърва с магаренцето си, което по характер и послушност далече надминаваше непоправимия Ян Бибиян.

Понеже нищо не помагаше за облагородяване душата на любимия им син, родителите му се отчаяха, вдигнаха ръка от него и го оставиха на грижите на провидението.

И така Ян Бибиян заживя на улицата. Той престана да посещава училището. Другарите от махалата, с които по-рано играеше, го оставиха, едно — защото се бояха от него, и, друго — защото нямаше какво да ги свързва с него.

Ян Бибиян не искаше да знае. Той бе доволен. И почна да се занимава по своему и да избягва по особен начин суката, която му причиняваше безделието.

Той обичаше да стои до някой срутен зид край града и чакаше да мине някое куче, върху което да хвърли камък, някое дете, на което да вземе шапката и да я хвърли на земята, някой нещастен просяк или циганин, за да пусне камък в торбата му, някой колар, за да подплаши конете му.

Когато тия работи му омръзваха, той тръгваше да скита из града и спираше в чаршията, където имаше толкова забавни работи.

СРЕЩА С ДЯВОЛЧЕТО

Веднъж Ян Бибиян скиташе извън града съвсем безцелно. Всички деца бяха кое на училище, кое на работа. пък беше хубав пролетен ден, когато цъфтят овошките, когато полето е зелено и когато птиците, които бяха надошли от юг, приготвяваха гнездата си. Всеки беше зает с работата си и Ян Бибиян нямаше с кого да се забавлява. Сутринта той стоя дълго пред дюкяна на махленския кацар с желание да открадне едно мъничко трионче. Искаше му се да претрие някое и друго ябълчево дърво в овощната градина на чича си. Кацарят, който познаваше Ян Бибиян, го нахока и продпъди:

— Какво зяпаш, крадливо хлапе? Я си обирай крушите оттук! Такива мързеливци не обичам да стоят пред дюкяна ми.

Ян Бибиян се оплези на кацаря и бързо офейка, като се казани да му направи някоя пакост.

Ян Бибиян отиде да скита извън града. Той дълго стоя на моста на реката и хвърля камъни в бистрия вир долу, където играеха весело дребни рибки. после се качи на една стара върба и дълго време кука като кукувица. Сетне излезе на пътя и хвърли няколко камъка подир един автомобил, коюто със светкавична бързина префуча край него и го покри с облак прах.

Дълго гледа след автомобила Ян Бибиян, най-последно посочи малкото си юмруче по следите му и се закани.

Какво да прави? Нещо чоплеше немирната му душа и не му даваше спокойствие. Тоя ден не му се удаде да направи никаква пакост. Без успех останаха всичките му лоши замисли и той вървеше недоволен и мрачен. Сплесканата коса на главата му изглеждаше като повехнала трева над някоя кратунена саксия.

Опита се да подсвирне, но устата му беше разкривена от недоволство, затова нищо не излезе.

Отведнъж под краката му се совна един голям зелен гущер, удари го с опашка по петата и се мушна в разсипаната ограда на едно лозе.

Очите на Ян Бибиян светнаха от радост, повехналата му коса сякаш се освежи, изкривената му от недоволство уста се изправи и той подсвирна живо. Хубавото зелено животно изпълзя на една нагрята от слънцето плоча до оградата и се спря. То дори си обърна главата към Ян Бибиян, като че искаше да му каже нещо.

Ян Бибиян се наведе, взе един голям камък, дебнешком пристъпи няколко крачки и хвърли към гущера. Макар че камъкът падна близо до зеленото животно, то не се уплаши. Тогава Ян Бибиян реши да го улови жив. Той почна да се приближава към него и да говори тихо:

Аз съм Ян Бибиян,
аз съм малък като залък,
силен като великан.

Но гущерът не дочака да се протегне към него мръсната ръка на Ян Бибиян, а изви гъвкавото си тяло и побягна.

Ян Бибиян предпазливо и тихо тръгна след него.

Гущерът навлезе в лозето и като криволичеше твърде сръчно между току-що раззеленилите се млади вейки, излезе в малката горичка на баирчето, оттам скриви в една долина, преплетена с тръни и къпини. Сред къпините имаше голям камък. Гущерът изпълзя на тоя камък.

Ян Бибиян не го изкускаше от погледа си. Той го следеше с живите си очи и почна да оглежда камъка и да търси място, откъде най-лесно може да се покачи върху него. Гущерът забеляза движенията на малкия, плъзна се по камъка и изчезна в една голяма дупка под него.

— Фют! — извика недоволен Ян Бибиян и махна с ръка.

Отведнъж из дупката, която беше под камъка, изскокна едно малко човече, скочи на камъка и каза:

— Ей, хлапе, защо ме викаш?

— Аз не те викам — каза Ян Бибиян и почна да разглежда учудено това дете, което никога не беше виждал.

— Как не си ме викал? Нали ти преди малко извика „Фют“!

— Да, но тебе не виках.

— Аз съм малко дяволче и се казвам Фют — каза странното човече и почна да подскача върху камъка и да се смее.

Ян Бибиян не се уплаши от дяволчето. Напротив, то му хареса и той почна да го гледа с любопитство и с усмивка. То донякъде приличаше на Ян Бибиян, само че бе по-слабо и много пъргаво. То скачаше бързо и леко като бълха и много лукаво въртеше очите си. А като се смееше, в устата му блещяха хубави бели зъби. Отстрани на челото му, под рошавата му коса, се подаваха две малки рогчета. Отзаде му се мятеше дълга опашка.

Дяволчето отведнъж спря да скача и попита приятелски:

— Как ти е името!

Ян Бибиян вдигна глава и каза важно:

Аз съм Ян Бибиян,
аз съм малък като залък,
силен като великан.

— Ян Бибиян, Ян Бибиян! — почна да пее и да подскача дяволчето. — Твоето име много ми харесва. Искаш ли да станем приятели? Аз нямам никакви другари. Моят баща, старият дявол Фюфюнко, ме изпъди, защото цял месец не можах да направя никаква пакост и никакво зло на никого. Той ме наказва да живея далеч от него в тая дупка дотогава, докато не стана способен да върша пакости и да правя зло на хората.

Ян Бибиян слушаше мълчаливо и с внимание разказа на дяволчето и усещаше в душата си радост, че се запозна с такова интересно момче.

— Ян Бибиян, приемаш ли ме за другар? — извика високо дяволчето и подскокна на един крак.

— Приемам! — каза с готовност Ян Бибиян. — И моят баща е вдигнал ръка от мене. Само че по друга причина. Твоят баща се отказал от тебе, защото не си способен да правиш пакости, а моят баща се отказва от мене, защото съм способен само за пакости и за нищо друго.

— Ах! — извика дяволчето, скочи от камъка и прегърна Ян Бибиян. — Ян Бибиян, ти ще ме научиш да правя и аз пакости. Аз ще те слушам и ще ти помагам във всичко. Аз зная много изкуства. Аз мога да се преправям на всички животни и да подражавам гласовете

им. Мога да ставам невидим. Мога да виждам в тъмно, мога още много и разни работи.

Ян Бибиан прегърна приятеля си и заскача от радост.

Откога, откога той търсеше такъв другар! Сега вече няма да се скита сам.

ПЪРВИЯТ ИЗПИТ

Като са хванаха за ръце, Ян Бибиян и дяволчето Фют излязоха из трънливата долчинка и се упътиха към реката. Ян Бибиян беше особено доволен, че си намери другар, и беше горд, че тоя негов другар е дяволче. Ухилен и щастлив, той от време на време подскачаше с всичка сила:

— Варда! — като че пред него имаше сума хора, които пречеха на пътя му.

А наоколо нямаше никого. Беше тихо и безлюдно. По тревичките хвъркаха пеперуди, някъде свиреше щурче, малки пиленца се боричкаха по тръните. Но Ян Бибиян продължаваше да подскача и да вика „варда“, защото, сдружен с дяволчето, се чувствуваше силен.

Фют — малкото дяволче — вървеше редом с Ян Бибиян, от време на време подскачаше като него на един крак и крадешком му хвърляше лукави погледи. Ухиленото му лице показваше, че и той е доволен от другаря си.

— Ян Бибиян! — извика отведнъж Фют. — Макар че, както те гледам, много ми харесваш, но право да си кажа, не те познавам добре и ме е страх от тебе.

— Защо се боиш? — попита учудено Ян Бибиян.

— Боя се да не ме оставиш. Аз обичам да правя странни работи и ти, ако не ми помагаш, по-добре да се разделим още сега.

— Ей — ухили се Ян Бибиян, не вярвам да си по-голям пакостник от мене.

— Кой знае — рече със съмнение Фют. — Аз трябва да те изпитам.

— Скоро ще се увериш — каза Ян Бибиян и така силно тупна Фют по рамото, че той се сви и извика от болка.

Така като се разговаряха, те стигнаха до ливадите, които се простираха край реката. Тук под една стара върба с прогнил дънер спряха да си починат на сянка, защото слънцето беше се издигнало

високо и печеше силно. Двамата се изтегнаха на зелената трева, щастливи от великото безделие.

По едно време Ян Бибиян се повдигна и бутна Фют, който бе задрямал.

— Фют, ставай! Виж там, при оная стара кобила, пасе магарето на кацаря, който тая сутрин се опита да ме бие. Искаш ли да го поюздим?

Очите на дяволчето светнаха.

— Искам, искам — каза нервно то и скочи. — Аз отдавна познавам това животно и много ме е смях, като го видя. Но аз никога не съм се качвал на магаре. А ти?

— Ехе, колко пъти! — отговори с важност Ян Бибиян.

— Моят стар баща — рече дяволчето — не обича магарето, защото то е добро, смирено и послушно животно. Дяволите не обичат добрите и послушни животни — все едно хора ли са, или магарета. Магаретата с голяма готовност помагат на хората и послушно мъкнат тежки товари, и безропотно понасят ударите на жилавите пръчки, с които незаслужено ги наказват техните господари.

Ян Бибиян не дочака Фют да доизкаже думите си, скочи и бързо се упъти към магарето на кацаря. То престана да пасе, вдигна глава и погледна мило и дружелюбно малкото момче, което се доближи до него.

Ян Бибиян го хвана за гривата и повика Фют с ръка. Фют заскача с тънките си крачета като скакалец през ливадата и отиде при магарето.

— Качи му се! — каза Ян Бибиян. — Нали никога не си яздил магаре? Качи му се, то носи леко и не тръска.

Дяволчето скочи пъргаво като бълха и се намери на гърба на кроткото магаре. Ян Бибиян се качи също. И двамата, хванати един за друг, смушиха доброто животно и почнаха да го препускат по ливадата.

Фют издаваше весели дяволски викове, а Ян Бибиян мушеше животното с големите нокти на пръстите си и викаше:

— Дий! Дий!

Магарето тичаше по ливадата, а мършавата кобила, която пасеше там, го гледаше съжалително.

— Искаш ли още по-бързо Фют?

— Искам, искам! — извика Фют.

Ян Бибиян скочи от гърба на магарето, откърши една върбова пръчка и почна да шиба животното по задницата, ала то беше уморено от дългото тичане и не искаше вече да препуска. Тогава в главата на Ян Бибиян се мярна една чудесна мисъл.

Той отиде при кобилата, повдигна опашката ѝ и улови в шепата си няколко конски мухи, които обичаха да се навират около краката ѝ. Тия мухи той пусна под опашката на магарето, върху гърба на което стоеше Фют и махаше радостно крака.

Магарето е чисто животно. То не може да търпи никаква муха по тялото си. Щом го полазиха хапливите насекоми, то полудя от страх и ужас, почна да реве, да тича със страшна сила по ливадите и да хвърля чифтета със задните си крака. Най-последно се тръшна на тревата и почна да се търкаля. Дяволчето отскочи настрана, удари главата си в един пън, преви се и почна да вика и да плаче с всичка сила.

Ян Бибиян отиде при него и като видя грозното му сълзливо лице, обляно в кръв, почна силно да се смее.

Отведнъж дяволчето скокна и също почна да се смее. Кръвта, която обливаше лицето му, изчезна, като че никога не е била. То прегърна Ян Бибиян и му каза:

— Браво, браво, Ян Бибиян! Ти наистина си чудно момче. Виждам, че можем да бъдем приятели. Ти издържа първия изпит. Направи зло на едно невинно животно, направи зло на приятеля си, комуто счупи главата. И при това се смя от сърце тогава, когато аз плачех от болки. Ти си достоен за другар.

В това време като изпод земята изскочи старият кацар. Той бе видял как Ян Бибиян и неговият черен другар мъчат магарето му и идеше ядосан, с жилава дрянова пръчка в ръка. Той посегна да улови яката Ян Бибиян за врата, след това наведе главата му към земята и почна да го шиба с жилавата пръчка по изопнатата задна част.

Ян Бибиян завика от болки с нечовешки глас и замърда с всичка сила, за да се отърве от ръцете на кацаря. Ала той го държеше със силната си ръка като с железни клещи, удряше и повтаряше:

— Да помниш как се язди чуждо магаре, да помниш как се язди чуждо магаре!...

— Фют, къде си, Фют, спаси ме! — почна да вика за помощ Ян Бибиян, като видя, че не може да се отскубне от силните ръце на

кацаря.

Фют благоразумно беше офейкал още при вида на дряновата пръчка и скрит зад една върба, със смях гледаше как биеха другаря му.

— Фют, ти нали всичко можеш, помогни ми, направи се на невидим и ощипи за крака тоя проклет кацар, защото задникът ми гори от огън! Ще ме убие, ще умра!...

Фют слушаше от прикритието си жалните думи на Ян Бибиян и се пукаше от смях.

След като го наби хубаво, кацарят пусна Ян Бибиян, удари му един ритник и си отиде.

Дяволчето гледа, докато кацарят се отдалечи, изскочи от прикритието си и отиде при Ян Бибиян.

— Ти защо ме остави да ме пребият! — развика се Ян Бибиян обиден. — Това ли ти е приятелството!

— Прощавай, Ян Бибиян — каза Фют, — ние, дяволите, макар че от нищо се не боим, от три неща ни е много страх — от миризмата на тамяна, от кръста и от дряновата пръчка. Още щом я видях в ръцето му, такъв страх ме хвана, че аз се разтреперах, побягнах и докато стигнах до върбата, три пъти се препънах.

— Така ли? — каза Ян Бибиян, който все още хлипаше и не можеше да се успокои. — Ще му дойде редът и аз да ти се отплатя за тая приятелска услуга. Помогни ми поне да се изправа на краката си!

Фют хвана Ян Бибиян под мишници и го вдигна.

— Олеле, боли! — хвана се Ян Бибиян за битото място. Кръв течеше от месата му и цапаше скъсаните му панталони.

Тогава Фют се наведе и плю няколко пъти на раните му. Отведнъж те зараснаха, кръвта спря и Ян Бибиян усети, че болките му минаха. Той почна да подскача и да вика, дори запя:

— Не ме боли вече, не ме боли вече!

— И мене не ме боли вече! — каза Фют. — Само че тука на главата между рогчетата си усещам някаква цицина. Тя ме боли. О, как почна да ме боли!

Фют се хвана за главата и почна да криви лицето си от болка.

БЪРЗО ПРИЯТЕЛСТВО — БЪРЗА ВРАЖДА

Фют и Ян Бибиян нощуваха в една запустяла воденица, недалеч от града. В нея те се прибираха рано, още при залез слънце, свиваха се в един ъгъл, гдето бяха си поставили малко слама, и спяха сладко, докато изгрее слънцето, защото и двамата се уморяваха твърде много след дневното безцелно скитане, което, макар че им правеше голямо удоволствие, пак ги съсипваше.

На родителите на Ян Бибиян, макар и да бяха вдигнали ръка от сина си, пак им беше жално за него. Те мислеха да го накажат със своето престорено равнодушие, та по този начин да го вразумят, та той така, сам по себе си, да влезе в правия път. Ала когато синът им не се мярна цяла неделя в къщи, когато от никого нищо не чува за него, бедните стари хора помислиха, че се е случило нещо лошо, и почнаха да се тревожат.

Майка му, която по цял ден седеше на стана, тъчеше и мълчаливо плачеше за съдбата на непослушното си дете. А бащата излизаше често на пазар и разпитваше познати добри хора или децата, които се връщаха от училището, не са ли виждали някъде малкия му син — едно рошаво, немирно и непослушно момче, но все пак мило и обично.

Разпитваше бедният старец, но никой нищо не можеше да му каже.

Вие, драги читателю, ще попитате:

— Добре, ами къде се хранеше Ян Бибиян, защото без храна не може да живее нито лошият, нито добрият човек?

Дяволчето хранеше Ян Бибиян. То имаше способност да се прави невидимо и умееше да се промъква през най-малки дупки, дори през ключалките на вратите. Така то всеки ден отиваше в града, влизаше в големите магазини, гдето се продаваха разни съблазнителни неща, влизаше в сладкарниците и халваджийниците, влизаше в някоя богата къща, гдето надушваше, че готвят особено хубави ястия, взимаше каквото и колкото си иска и носеше на Ян Бибиян, който го чакаше някъде на затулено въвн от града. И от тия крадени ястиета да

видите как се оправи нашият Ян Бибиян, как му светнаха очите, как му се зачервиха бузите и как се разшириха плещите му! Сила изпълни цялото му тяло и походката му стана твърда, смела и сигурна като на някое диво животно.

И като видя Ян Бибиян, че дяволчето много се привърза към него, той, от изблик на сила, почна да се отнася зле с него, да го мъчи и да му се заканва. А един ден така го наби, че бедното дяволче почна да мирише на смачкана дървеница и за два дни изгуби способността си да става невидимо.

Нещо повече, то се разсърди и се закани да отмъсти по дяволски на Ян Бибиян, остави го и се загуби.

Още първия ден Ян Бибиян почувствува загубата на верния си приятел и се разкая за постъпката си. Но дяволите не обичат тия, които се разкайват, и приятелските чувства на Фют изстинаха.

Ян Бибиян за пръв път спа сам и гладен във воденицата. А на другия ден, като се събуди, той се почувствува още по-гладен и по-самотен. Тогава тръгна из гъстите върбалаци и буренаци край реката и почна да вика:

— Фют, Фют! Върни се пак! Обещавам ти, че никога няма да те бия така жестоко!

Ала никой не се обаждаше.

Той заничаше по всички хралупи, под всички къпинаци, които се сплитаха на колибки с бурените, дано съгледа скрит своя приятел, но него го нямаше. Вечерта се върна сломен и отчаян във воденицата. И като застана съкрушен пред вратата, Ян Бибиян въздъхна и си помисли:

„Ако и утре Фют не се яви, аз ще се върна при баща си и ще стана най-доброто момче в града.“ — Като помисли това, той го повтори с глас и влезе отчаян вътре. Но тъкмо да легне върху сламата, той видя наблизко разни съдове с храна, хляб, и цял куп плодове.

„Не ме е забравило рогатото!“ — каза радостно Ян Бибиян и лакомо заяде.

В това време вън се чу страшна глъчка. Някакви дрезгави гласове ту шушукаха, ту високо и припряно се разправяха.

Ян Бибиян изпърво много се изплаши. Той помисли, че това са стражари, изпратени от баща му да го уловят, изскочи из воденицата и побягна с всичка сила.

Ала наблизно немаше никой. Тогава той пълзешком стигна до дънера на една стара кой знае колко века върба и се притаи. Но там, под нея, усети някакви движения; и странните гласове идеха оттам.

И когато се вгледа добре, той видя, че там бяха насядали черни стари дяволи.

Това съвещание бе съдбоносно за Ян Бибиан.

СТРАШНОТО ЗАСЕДАНИЕ

Дяволите бяха се събрали тук на важно събрание. Ян Бибиян полюбопитствува да чуе какво си говорят. Отначало тръпки го побиха от страх, като видя тия грозни, рогати чудовища, с мършави тела, с дълги ръце, които се размахваха като сухи клони, разлюлени от вятъра.

Имаше луна, а нощта бе тъмна, защото някакви черни, разпокъсани облаци я затуляха. Когато тя се промъкваше между тях и си подаваше пълното лице като някоя бедна хубавица между парцаливи черги, дяволите обръщаха тъмните си лица към нея и се чуваше стар дрезгав глас:

— Угасете луната! Угасете луната!

На върха на върбата с бързина на катерица се покачваше един стар дявол и духваше силно с уста. Черните облаци, които се рееха по небето, бързо се събираха и затуляха лицето на небесното светило. В тъмнината пак се почваха страхотни шушукания. Ян Бибиян отначало не разбираше нищо от това шушукане, но полека-лека слухът му се изостри, ушите му се отвориха, той почна да схваща отделни думи, а след това и цели разговори.

Дяволите един по един съобщаваха на своя главатар кой какво зло е извършил през деня на хората и кой какво е намислил да извърши на другия ден.

Ян Бибиян разбра, че дяволите са една добре организирана банда за правене злини и че всеки един от тях е натоварен с особена мисия. Затова главатарят ги извикваше с дрезгавия си глас един по един.

— Началникът на убийците!

Пред него се изпречи един дявол, не черен като другите, а червен като кръв, с дълъг шиш в ръка.

— Какво извърши днес? — попита главатарят.

Червеният дявол разправяше страшни истории. Той накарал един млад човек да убие брата си, подбудил някакви хора да станат разбойници и да убият един богат търговец. Много други страшни убийства внушил той на хората.

Когато началникът на убийствата свърши, главатарят извика:
— Началникът на крадците!

Яви се един чер дявол с хитър поглед, с дълги ръце и почна да разправя.

След него главатарят извика началника на лъжците, началника на послушниците, началника на ленивите, на гордите, на присмивачите, на мъчителите, на тираните.

Всяко зло дело, всяко най-малко престъпление, всяка зла помисъл имаше по един дявол-началник.

Ян Бибиян разглеждаше всички с любопитство и с напрегнато внимание слушаше техните страшни разкази. Със затаен дъх той стоеше зад дънера на върбата, без да мръдне, и широко отворените му очи не пропускаха нищо незабелязано.

Настрана от всички седеше един стар дявол с печално лице, с влажни очи, с отпуснати ръце, потънал в някаква дълбока замисленост.

— А ти, старо, какво сполучи да направиш? Тебе ти е отнета всяка началнишка длъжност и ти по свой начин можеш да правиш всичко, каквото ти се удаде. Можа ли да направиш нещо? — обърна се към него главатарят.

— Не, главатарю страшни. Днес не можах нищо да направя, защото маалкият ми син Фют се върна бит и аз трябваше да го наказвам и съветвам.

— А кой го е бил? — попита главатарят.

— Ян Бибиян — най-верният му приятел.

Като чу това, Ян Бибиян леко се сниши зад върбата и напрегна ушите си.

— Моят малък и мил Фют — продължаваше старият дявол, — колко пъти го съветвах, колко пъти го учих, но все пак той е много неопитен и се остави да бъде бит от човешка ръка. Сега има на главата си една голяма цицина, която вместо да заздравее, повече расте. Остави всичко друго, но той тъй много е обикнал другаря си Ян Бибиян, че постоянно плаче за него. Плаче, но го е страх от него, вече не иска да го види. Жалко, защото ще изпуснем момчето. То има всички лоши наклонности и щеше да стане наше послушно оръдие. Сега, ако го оставим, тоя Ян Бибиян може да стане добро момче. Тогава жалко за моя Фют, ще мине за неспособен и ще бъде навеки проклет от нас.

— Не е всичко изгубено — обади се един глас. — Ян Бибиян страда за приятеля си. И ако той знае утре да му занесе вода от Киселото кладенче, гдето извира под тая върба, цицината на Фют ще оздравее и двете момчета пак ще станат приятели.

В това време се чу далечното кукуригане на петлите. Дяволите се разшаваха неспокойни и в миг изчезнаха. Облаците по небето се разбягаха и луната освети земята със своята нежна, синкава светлина.

Ян Бибиян се прибра във воденицата, ала дълго време не можа да заспи.

Още в зори той взе малката стомничка, с която си служеха, напълни я с вода от киселото кладенче и се запъти към канарата, гдето за пръв път се срещна с Фют. Качи се на нея и почна да вика:

— Фют! Ела! Фют! Ела! Ян Бибиян те чака!

ОТЧАЯНИТЕ РОДИТЕЛИ

Бедните родители на Ян Бибиян, след като напразно търсиха сина си и разпитваха по всички околни села за него, съвсем се отчаяха. Отникъде нищо не чуха за своето дете, което, макар и лошо, сега им домиля страшно. Бащата стана мълчалив и замислен и постоянно въздишаше, а майката цял ден проливаше горчиви сълзи, безутешно хлипане, целуваше и прегръщаше малкото му портретче и викаше:

— Моето мило, моето сладко детенце! Къде пропадна, къде се изгуби? Разбойници ли те грабнаха, или гладни зверове разкъсаха твоето крехко тяло? Милото чедо на мама, ти все пак не беше толкова лош, за да заслужиш такава тежка участ! Твоите очички светеха като слънца и пълнеха със светлина нашата тъмна къщица. Твоят смях ни караше да забравим безността и да се радваме, като че ли сме най-богатите хора на света.

Бащата, като слушаше думите, които майката нареждаше една от друга по-жални, разплакваше се и сърцето му се късаше от мъка.

— Не, не! Все пак в него имаше нещо добро. Може би той щеше да се поправи, като порасне. Дете бе той и детински бяха неговите лудории. Ние искахме да бъде мъдър и тих като нас възрастните. Ах, ах, какво направихме с това момче!

— Нека пак го потърсим — каза майка му. — В околността на града има такива пусти, недостъпни места, бурени и къпини. Нека потърсим навред!

И една сутрин те пак излязоха и тръгнаха с просълзени очи из околностите. Те вървяха полека, мълчаливо и претърсваха всяка трънка, всеки ров, всяко дърво, обраснало в трънки, всяка грамада камъни, потънала в бурени, всяка долчина, преплетена с къпини. Те се въвираха из такива гъсти и непроходими трънаци, където дори змиите не можеха да се промъкват. От време на време говореха жално:

— Синко Ян Бибиян, обади се, ако си тук! Бъди лош, но нека да знаем, че си жив!

Но тъкмо говореха това, отчаяни и изгубили всяка надежда да намерят любимото си дете, те се спънаха в една купчина пръст, направена всред тръните. Това беше един пресен гроб. Край него стоеше забит голям камък, а на камъка беше издълбан надпис:

Тук почива
между тръни и коприва
Ян Бибиян,
като патица заклан
от великия разбойник
Остронож Кръволан.

Като прочете това, майката падна върху прясната пръст и почна отчаяно да пищи, а бащата седна сломен и хълцания задавиха гласа му.

— Бедното дете, бедното дете! — чуваха се откъслечни думи посред неутешни хлипания.

— Ах — рече майката, — нима тук в тая тръница трябва да оставим да почива детето ни? Нека да го пренесем в гробищата, гдето лежат близките ни и роднините ни!

Майката и бащата почнаха с ръце да разриват малкото гробче и да хвърлят пръстта настрана. Когато вече пръстта беше доста изровена, от дъното на откритата дупка, в която те не намериха Ян Бибиян, изхвъркна една врана. Тя кацна върху камъка и проговори с човешки глас:

— Не плачете, Ян Бибиян е жив! Тоя гроб нарочно е изкопан от дявола, за да ви накара да не търсите момчето си, та да остане напълно под неговата власт. Аз бях хубаво момиче, но мене лош магьосник ме превърна на грозна врана. Ян Бибиян се сдружи със сина на дявола, но аз ще направя всичко, да го спася. Слушайте!

РАЗКАЗ НА ВРАНАТА

Майката и бащата на Ян Бибиян приседнаха на тревата до тоя лъжлив гроб и враната почна да им разправя:

— Аз съм дъщеря на един богат чифликчия и негово единствено дете. Ние живеехме в един голям и хубав град край река Дунав. Чифликът ни беше в близко село и повечето време прекарвахме там, особено през пролетта и лятото. Там аз си играех на свобода и воля по зелените ливади, берях цветя, тичах, виках и се радвах. Баща ми и майка ми много ме обичаха и много се грижеха за мене.

Сред нашия чифлик имаше един голям баир, покрит с гора. На самия връх на баира баща ми беше направил хубава беседка и ние често ходехме там на хладина и почивка. От тоя връх се виждаха далечни непознати гори, планини и селища. Аз разпитвах баща си за всичко. Искях да зная имената на тия непознати планини и села, питах колко са далече и желяех да ги видя.

Веднъж през лятото баща ми каза, че ще ни води с майка ми на далечна разходка, да видя отблизо всичко, което гледах отдалече. Бях на осем години и много се зарадвах. Чаках с нетърпение часа, когато ще тръгнем.

И ето един ден ние тръгнахме. Пътувахме с нашия хубав файтон, теглен от силни и здрави коне, карани от нашия стар и верен слуга. Аз много се радвах. Вървахме по дълги бели пътища. Минавахме високи мостове, под които течеха буйни реки, спяхме в далечни градове. Така пътувахме няколко дена и най-после навлязохме в планината, която тъй много ме привличаше. Пътувахме полека по извити и стръмни пътища, които се провираха между букови гори. На всяка крачка виждахме изворчета, чешмички и кладенчета. Птички хвъркаха, зайчета тичаха по пътеките и подплашени сърни бягаха по поляните.

Аз се радвах, виках и пеех.

Отведнъж из гората се разнесе страшен гръм. Баща ми и майка ми се смъкнаха и паднаха на земята и аз видях около тях кръв.

Няколко страшни хора изскочиха на пътя, хванаха конете и почнаха да викат нещо.

Аз се уплаших, изпищях и побягнах из гората. Не знаех колко време съм тичала. Попаднах в големи гъсталаци и не знаех накъде да вървя. Самотата на гората ме плашеше и аз не смеех да плача с глас, да не ме чуят и намерят страшните разбойници. Настъпи нощ. Уморена, гладна, с изпокъсани дрехи, аз се свих до дънера на едно дърво.

— Татко, майко! — плачех аз, ала наоколо никого нямаше.

И така от умора аз съм заспала.

Събудих се сутринта рано, трепереща от студ. Наоколо беше пусто. Аз тръгнах да скитам из гората дано намеря някой път.

Отведнъж чух едно звънче. Наблизо видях едно магаре, което свободно си пасеше из гората. Близко до него — едно момче, малко по-голямо от мене, събираше дърва.

Аз почнах да плача с глас. Момчето ме чу и дойде при мене. Разправих му всичко, то ми даде хлябец и ме наметна със скъсаното си палтенце, като ми каза:

— Не плачи, аз ще те заведа в града.

Като натовари магарето с дървата, то ме качи върху товара и ме заведе в града.

На площада бяха се събрали много хора. Там бяха донесли майка ми и баща ми, убити от разбойниците.

Някакви добри хора се смелиха над мене и ме прибраха. След два дена през града мина един морски офицер с хубавата си дъщеря. Те, като научили за страшната случка, дойдоха да ме видят. После ме взеха със себе си и ме отведоха в един град близо до морето. Тоя добър човек беше капитан на параход. Той ме обикна и ме осинови. И неговата дъщеря, която беше хубава мома, ме гледаше и се грижеше за мене като съща майка.

Но през една страшна нощ в морето излезе буря. Черни облаци се спуснаха от небето със страшни светкавици и се сляха с бурните води. Ние стояхме на прозореца и гледахме занемели от страх. Изведнъж в тъмнината сред страшната буря като из дъното на морето излезе един страшен кораб, който прерязва като светкавица вълните и приближи до брега. Някакви страшно дълги ръце се протегнаха от тоя кораб и ни грабнаха, мене и сестра ми, от прозореца. Грабна ни

великият магьосник Мирилайлай и ни заведе в своето магьосно царство. Сестра ми той взе за жена, а мене преобрази на врана.

Но аз никога няма да забравя момчето, което ме намери в гората и ме спаси. Аз съм му много благодарна и вечно ще помня неговото име — Ян Бибиян.

— Ах, то е нашето изгубено момче! — заплака майката.

— Аз го следя и бдя над него. Той е попаднал в ръцете на дявола, но аз ще се грижа за него и за всяко зло ще го предупреждавам. А вие не го оплаквайте! Ян Бибиян е жив.

Като каза това, враната се вдигна тежко, отлетя надалече и се изгуби.

Родителите на Ян Бибиян останаха като смаяни. Ала надеждата се върна в сърцата им. Те разбраха, че съдбата не е оставила момчето им, че то е живо. Това ги утеши.

ДА ОТМЪСТИМ НА КАЦАРЯ!

Водата от Киселото кладенче отново възстанови приятелството между Фют и Ян Бибиян.

Тяхната кратка раздяла накара Ян Бибиян да поразмисли. Той, изоставен от родители и от другари, се видя съвсем самотен, когато го остави и Фют. Дори някак страшно му беше без Фют. Затова той реши да бъде по-добър към рогатото другарче. И наистина тяхната подновена дружба изпълни с радост сърцата и на двамата и те заживяха весело.

Веднъж, след като бяха прекарали един хубав и щастлив ден в скитане и правене разни лудории, Фют каза:

— Ян Бибиян, забрави ли боя, който изяде от кацаря?

— Няма никога да го забравя — отговори Ян Бибиян.

— Не мислиш ли да му отмъстим?

— Мисля, но не зная как.

— Аз ще ти кажа — рече Фют. — Да откраднем кокошките му!

— Ей, много хубаво! — подскокна от радост Ян Бибиян. — Кацарят има много хубави кокошки и много се грижи за тях. Курникът му е зад кацарницата. Той много ще се ядосва, като ги откраднем.

— Добре, още тази вечер — рече Фют.

Когато притъмня хубаво и светлините в града угаснаха, Фют и Ян Бибиян тръгнаха, за да изпълнят коварната си замисъл. Те вървяха тихо в тъмнината и от време на време подскачаха от радост.

Понеже работилницата на кацаря, гдето беше и курникът му, се намираще на края на града, те се приближиха безшумно и незабелязано от никого. Нито човек срещнаха, нито куче събудиха. Двамата другари твърде предпазливо обиколиха малкото дворче и се вмъкнаха вътре през една дупка на старата прогнила ограда. Тук владееше мъртва тишина. Под стрехите бяха наредени разни каци, бурета и бъчви. Върху една каца беше метнат голям празен чувал. Фют го взе и рече тихо:

— В него ще туряме кокошките.

С тихи стъпки крадците намериха курника. Той бе някаква стара барака, покрита с керемиди и замазана с кал. Малката вратичка, прилична на дупка, беше полуотворена. Вътре мирно и тихо спяха белите кокошки на кацаря.

— Ян Бибиян, ти се вмъкни вътре, лови, късай главите и подавай кокошките, аз ще ги турям в чувала!

Ян Бибиян се промъкна през малката вратичка тихо като лисица. Чу се слабо крякане и след това малката ръка подаде през вратичката една окървавена кокошка. Фют я турна в чувала. След малко се подаде още една, после още една. Фют напълни чувала.

Кацарят, който спеше в работилницата, се събуди и се послуша. Той разбра, че нещо става вън, чу слабо крякане, стана, отвори полека вратата и излезна.

Фют го усети, остави чувала и бързо се скри зад курника.

Ян Бибиян, който в това време подаваше с кърватата си ръка последната кокошка, каза тихо:

— Свършиха се.

Кацарят, който вече бе на мястото, гдето по-рано стоеше Фют, пое кокошката и отговори тихо, с преправен глас:

— Добре, сега излизай!

Из вратичката сръчно се подаде най-напред рошавата глава на Ян Бибиян, който след това се измъкна целият, пропълзя на ръце и на колене и се изправи.

Тогава здравата ръка на кацаря го улови за врата като с клещи.

— Олеле! — извика Ян Бибиян изненадан.

— Пшт, не викай! — рече кацарят и така силно го стисна за врата, че очите на крадеца се ококориха и езикът му се спря на гърлото.

Фют, който стоеше скрит зад курника, като видя това, благоразумно прескочи оградата и изчезна в тъмното като вятър.

— Олеле, чичо кацарьо, пусни ме, няма вече да крада! Фют ме подмами! — викаше Ян Бибиян.

— Полека, полека, моето дете! — каза спокойно и с добър глас кацарят. — Не се плаши, няма нищо да ти направя. Ти си тръгнал по лош път, аз пък искам да ти покажа правия, ела тук, ела, мойто дете!

Тоя мек и сърдечен тон, с който му заговори кацарят, успокои Ян Бибиян. При това кацарят вече не го държеше за врата, а бе го хванал

за ръка като свое дете.

Ян Бибиян искаше да използвав този момент и дръпна слабо ръката, като си мислеше да се освободи и да хукне в тъмното да избяга. Ала кацарят постегна пръстите си и Ян Бибиян разбра, че мъчно ще се отскубне.

— Не се опитвай да бягаш, ела тук, ела тук! От тая твоя постъпка ти трябва да извлечеш някой урок. Ела с мен!

Кацарят поведе Ян Бибиян към работилницата си, пред която бяха наредени големи бъчви. Тук, като продължаваше да държи Ян Бибиян за ръка, почна да преглежда бъчвите една по една, да ги чука с пръсти и да наднича внимателно из тях. При една доста голяма бъчва той се спря по-надълго и след това каза на Ян Бибиян:

— Влизай вътре!

Ян Бибиян почна да се дърпа.

— Влезни, влезни, момчето ми, не се бой, искам нещо да я опитам!

Ян Бибиян, като видя, че другояче не може, хвана се за ръба на бъчвата, повдигна се и се бутна в нея. Тогава кацарят грабна един здрав кръгъл капак, турна го отгоре, взе чука и бързо го закова.

— Пусни ме бе, чичо кацарьо! — завика Ян Бибиян. — Пусни ме, няма вече да крада! Моля ти се!...

Ала кацарят не отговори. Той обърна бъчвата и почна да я търкаля. Ян Бибиян се въртеше в нея, блъскаше се и викаше, ала бъчвата продължаваше да се търкаля.

Кацарят изкара бъчвата на полето, дотъркаля я до реката и я бутна вътре. Дълбоката вода я понесе леко и спокойно.

Ян Бибиян вече не се тръскаше, той се носеше плавно като в сякоя лодка и усещаше, че го носи вода. Това го изплаши страшно:

— Фют, Фют — извика той, — спасявай ме! Ти си дявол, ти всичко знаеш, ти всичко можеш, спаси другаря си!...Фют, Фют!...

Ала бъчвата вървеше и Ян Бибиян чуваше само пляска на водата и нищо друго. Люшкан дълго по вълните и уморен, той заспа.

ИМАНИЯРИТЕ

От няколко дена по бреговете на реката скитаха трима стари иманяри. Беше се пръснал слух, че от някакъв аероплан, който пренасял за Индия багаж на прочут махараджа, паднало едно буре със скъпоценности и злато.

Старите иманяри тръгнаха из околността и тайнствено разпитваха дано открият следите на приказното богатство.

Тая нощ иманярите нощуваха край реката. Те бяха си наклали огън в едно притулено място и завити с тежки ямурлуци, лежаха край огъня, отдадени на мечти и разговори. Призори, когато почна да се развиделява, един от тях стана да се поразходи край реката и да прави наблюдение, защото им се стори, че отнякъде се донесе особен шум.

Отведнъж той извика с всичката сила, хвърли ямурлука си и заскача като луд.

— Бурето, бурето, бурето!

Двамата, които лежаха още край огъня, наскачаха и се впуснаха към реката.

А другарят им все още продължаваше да скача, да се тръшка по земята, да сочи с ръка и да вика:

— Бурето, бурето! Аз го намерих, аз пръв го видях, на мене половината, а другата половина си делете вие! Бурето, бурето, бурето!

— Какво има бе, какво има?

— Бурето, иде богатството, гледайте го, иде, плава! То е!... Ох, ох, ох! Прощавай, сиромашийо!

И наистина другарите му, като се взряха в реката, която вече почваше да се посребрява от появилата се заря, видяха, че върху нея плава едно голямо буре.

Силна, лудешка радост ги обхвана. Те почнаха да викат, да скачат и без много да мислят, нахвърляха се в реката с дрехите заедно и почнаха да газят.

Реката на места се разливаше и беше по-плитка, но на места беше дълбока. Тогава тримата иманяри се хвърлиха да плуват. Водата

беше студена, но те не я усещаха. Радостта, че са намерили имането на махараджата, ги сгръвяше.

С плаване, с газене, цели измокрени, те най-после уловиха бурето и почнаха внимателно и предпазливо да го тикат към брега.

— Пазете да го не разбием, хей! Отиде ни всичкото... Мале, мале, мале, с късмет си ни родила! — говореше един от иманярите.

— Внимание, внимание! — повтаряха другите и тикаха полека бъчвата.

От виковете и от шума, който вдигнаха, Ян Бибиян се стресна и се събуди. Изпърво той помисли, че го носят дяволите, и изтръпна от страх. Ала бързо се успокои, защото разбра, че някакви хора се мъчат да го изкарат на брега.

И наистина подир малко той усети силно сътресение от някакъв тъп удар. Бъчвата беше изкарана на брега и се търкаляше по някакви камънаци. Отведнъж тя спря. Ян Бибиян чу:

— Да го отворим ли? — каза тихо някой.

— Не, не тука — отговори друг. — Нека го търколим на скришно. Никой да не види.

— Да не го отваряме сега — рече друг. — Минават хора, ще ни видят. Да го заровим в земята и довечера, когато се стъмни, да го отворим.

„Олеле — помисли си Ян Бибиян, — ами сега, ако ме зароят в земята! Съвсем ще се задуша.“

— Не може, не може. Кой ти има търпение да чака! Дайте го тука във върбалака да го отворим!

— Да, да, не можем да чакаме!

Бъчвата почна пак да се търкаля по камъните, после мина на меко и най-после Ян Бибиян чу шомолене на листа и удряне на вейки от дървета. Бъчвата спря.

— Дайте сега теслата! — чу се глас и подир малко няколко силни удара със сечивото разбиха капака, който изхвъркна далеко от бъчвата.

Ян Бибиян подаде главата си и след това бързо изскочи.

— Таласъм, таласъм! — запищяха иманярите и хукнаха да бягат. Ян Бибиян хукна на друга страна. Той тичаше с всичка сила, като избягваше открити места, а се криеше все между ракитака и върбите, които растяха наоколо.

Отведнъж някой му извика:

— Стой!

Ян Бибиян изненадан се спря.

Пред него стоеше Фют.

— Фют! Какво стана, защо ме остави да ме затворят в тая бъчва, защо?...

— Ян Бибиян, аз те спасих. Ако не бях посочил бъчвата на тия иманяри, които се разбягаха, ти щеше да загинеш в нея. Аз вървах покрай реката и те следях. Исках да вляза и да извадя бъчвата, но беше ме страх, защото вчера хвърлиха светена вода в реката... Ела с мене! Аз няма да те оставя.

— Ах, добри мой приятелю! — рече Ян Бибиян, прегърна Фют и го целуна с възхищение.

ЯН БИБИЯН С ГЛИНЕНА ГЛАВА

Фют придружаваше навсякъде чорлавия си приятел, помагаше му и го насърчаваше във всички игри, във всички лудории и във всички лоши замисли, които се раждаха в главата на Ян Бибиян. Само че в тая глава понякога се промъкваха като крадци и мисли, които наскърбяваха дяволчето. Ян Бибиян например твърде често мислеше за родителите си, отиваше скришом нощно време и оставяше по един хляб на прага на тяхната бедна къщица. Тоя хляб, разбира се, той крадеше от махленските фурни.

Фют един ден разправи това на баща си, който беше се вече подобрил с него и му даваше разни съвети.

Старият дявол се изсмя, като чу оплакванията на сина си.

— Тая глава, в която влизат добри мисли, може да бъде сменена — каза той и потупа сина си по рамото.

От няколко дена Ян Бибиян забеляза, че върху старата върба край воденицата, в която продължаваха да живеят с Фют, кацваше една черна врана, която дълго стоеше неподвижна и замислена. Ян Бибиян я замеряше с камъни и искаше да я пропъди, но тя стоеше там и не се боеше. Само от време на време изгракваше жално и пак млъкваше.

Веднъж Ян Бибиян сполучи да я удари с едно камъче. Тогава враната му проговори с човешки глас:

— Ян Бибиян, пази се от лошия си другар! Не ме пъди, защото ще ти дотрябвам! Не говори нищо за мене!

Като каза това, враната се вдигна тежко от клона, на който стоеше, и отлетя.

Това стресна Ян Бибиян. Той се уплаши от тая тайнаствена птица и бързо се скри във воденицата.

От тоя ден в душата на Ян Бибиян се възцари безпокойствие.

От погледа на Фют не можа да избегне лошото настроение на Ян Бибиян и той реши да му създаде някакво забавление и да разсее замислеността му.

— Ян Бибиян — каза му Фют, — искаш ли да поиграем с децата, които се събират хе там на поляната край града?

— Разбира се, че искам — каза Ян Бибиян, чиято душа бе закопняла за шумни детски игри, — но ти, Фют, ще ги изплашиш.

— Не, аз ще се преправя на циганче и ще играя като тебе с другите деца.

И отведнъж Фют се преобрази на палаво циганче, с весела усмивка, с бели зъби, с къдрави коси и светли игриви очи.

— Така ми по харесваш — каза му зарадван Ян Бибиян.

Край града имаше широка зелена поляна, гдето се събираха да играят деца от махалата. Наблизо там беше и грънчарницата на чичо Горчилан. Той беше тих и добър човек, с очила на носа и с голяма кална престилка, закачена на шията му и препасана на кръста му. Той правеше хубави глинени съдове, стомни, паници, блюда, грънци, ухатки и гювечи. Тия съдове съхнеха, наслагани пред малката му работилница, и децата често му правеха пакост, като хвърляха камъни и ги чупеха или ги сгазваха с малките си боси крака, докато бяха още сурови.

Чичо Горчилан се сърдеше, хокаше малките немирници, пъдеше ги, молеше им се, но никога не беше груб и никога не посегна да удари някого. Защото той имаше добра душа и обичаше децата. Той сам нямаше деца, радваше се на чуждите и прощаваше немирствата и пакостите им.

Тоя ден той бе си направил едно човече от кал и беше го оставил да съхне пред работилницата. Това човече бе голямо колкото Ян Бибиян. Чичо Горчилан беше го наптивил изкусно, също като живо, и беше го нарекъл Калчо.

Калчо стоеше пред работилницата като някое истинско дете. Стъпил здраво на босите си крака, възпретнал крачоли, с ръце в джебове, той се сушеше на слънцето. Чичо Горчилан бе зает нейде в двора около пещта, гдето печеше своите глинени произведения, когато Фют и Ян Бибиян, скитайки по поляната да търсят деца, се спряха пред Калчо. Това неподвижно, глинено дете ги предизвика със своето юначно спокойствие и устремен към слънцето поглед. В душата на Ян Бибиян се събудиха всички лоши качества и злини. Той пристъпи към глиненото дете и го ощипа толкова силно за бедрото, че откъсна оттам парче кал. Това му направи голямо удоволствие. Той откъсна трънче и

почна да муши Калчо в ребрата, в ушите и да го бодне по босите крака. Калчо търпеливо понасяше жестоките подигравки, а Фют стоеше отстрана и се превиваше от смях.

Черната врана, старата познайница на Ян Бибиян, се завъртя над главата му и кацна върху покрива на грънчарницата. Тя гракаше силно и махаше криле, като искаше да обърне внимание на Ян Бибиян. Но той, унесен в своите издевателства над бедния Калчо, не ѝ обръщаше никакво внимание.

Но когато Ян Бибиян мушна пръста си в калните гърди на глиненото дете, на мястото, гдето се намира сърцето, Калчо извика от болки и с възмущение вдигна ръце срещу своя мъчител.

— Бягай! — извика Фют и пръв побягна.

Уплашен, Ян Бибиян го последва, ала разяреният Калчо се спусна подир тях. Той потърси наоколо камъни, за да измеря мъчителя си, но като не намери, откъсна глинената си глава и я захвърли със страшна сила върху Ян Бибиян.

Тая тежка глава с такава сила удари немирника, че неговата глава се откъсна и търколи настрана.

Тогава старият дявол, бащата на Фют, който следеше невидимо момчетата, грабна главата на Калчо и я залепи върху шията на Ян Бибиян, а главата на Ян Бибиян залепи върху шията на Калчо.

Ян Бибиян и Фют продължаваха да бягат, като че нищо не е станало.

Ала когато се отдалечиха много и се затулиха зад гъстия върбалак, Ян Бибиян се спря и каза:

— Фют, нещо ми тежи!

— Какво? — попита Фют.

— Тежи ми главата...

И като се наведе над една малка локва пред краката си, той се огледа и с ужас видя, че на мястото на своята глава носи глинената глава на Калчо.

— Главата ми! Къде ми е главата? — зарева уплашен Ян Бибиян.
— Фют, намери ми главата!...

Фют прегърна ревеция си приятел, от очите на когото падаха кални сълзи, и почна да го утешава:

— Ян Бибиян, с тая глава ти ще бъдеш по-добре, с нея няма да мислиш за разни глупости, а ще живееш спокоен и весел. Много хора

носят такива глави от кал, без да знаят това. И наистина те са щастливи. Такива глави са цели и пълни. В тях няма кухина, за да се помещава мозък, и затова никога не страдат от главоболие. Ти трябва да се гордееш, че се отърва от твоята рошава глава, по която имаше толкова белези и от която при всеки удар течеше кръв.

Ян Бибиян слушаше утешителните думи на Фют и глинестото му лице почна да се усмихва.

Отведнъж над него се завъртя черната врана, жално заграчи и заговори:

Тежко, тежко на тебе,
Ян Бибиян,
страдания те чакат грозни —
цял океан.
Но ти не се отчайвай,
а бъди смел —
всяка мъка и всяко страдание
имат предел!
Прокълнат, ти изгуби,
изгуби главата си,
ала внимавай хубаво,
пази душата си!
И направи сърцето си
гнездо на доброто,
надявай се и вярвай —
и победи-щеш злото!
Ти не с главата вече,
а само чрез сърцето
света ще да познаеш,
момченце клето.
Живота със сърцето си
ти веч ще разбереш,
чрез него богатство от опит
ще можеш да сбереш.
И знай, кога ме позове
мен твоятта уста,

където и да съм, ще дойда,
пред теб ще се вестя.

Като изрече това, враната се изви нависоко и изчезна.

ЦИГАРАТА

Ян Бибиян за няколко дни свикна с новата си глава и като че му беше по-добре с нея. Той не мислеше вече нищо, не се боеше от нищо и с безкрайно спокойствие и безгрижие прекарваше дните. Нищо вече не тревожеше душата му. Без всякакво упорство той си покоряваше на желанията на Фют и не си чупеше ума да мисли върху постъпките си. Когато останеше сам, при него се яваеше оная странна самотна врана, която не преставаше да го следи и жално грачеше. Ян Бибиян се забавляваше с нея и позволяваше дори да кацва върху главата му. Понякога у него се яваеше желание да я улови и да отскубне опашката ѝ, но враната усещаше намеренията му и отлиташе.

Веднъж тя му каза:

— Ян Бибиян, ти си изгубен. Фют иска да те заведе далеко, в подземното царство на дяволите. Пази се!

— Не ме е страх — отговори Ян Бибиян. — Любопитен съм да видя това дяволско царство.

— Ян Бибиян, ако някога ти дотрябвам, ти ме викни и за веднага ще дойда...

— Как да те извикам? — попита я Ян Бибиян.

— Извикай три пъти „га, га, га!“ и аз веднага ще дойда.

Като чу това, Ян Бибиян почна да се смее, да подскача на един крак и да вика „га, га, га!“

Враната, като видя лекомислената постъпка на Ян Бибиян, стана тъжна, на очите ѝ се показаха сълзи, тя постоя малко, не каза нищо и отлетя.

В това време Ян Бибиян чу веселото подсвиркване на Фют, който беше изчезнал някъде, и след малко той видя черните рогчета на приятеля си, който пристигаше.

— Ян Бибиян, ела с мене! — каза му весело Фют, щом се приближи.

Двамата тръгнаха през полето и нагазиха в нивите, посети с тютюн. Наоколо се разнесе лека упоителна миризма.

— Виж как хубаво мирише! — рече Ян Бибиян.

— Упоително — каза Фют.

— Аз веднъж опитах да го пуша — каза Ян Бибиян, — но след това много повръщах.

— Сега няма. Аз ще ти дам такава хубава цигара, че веднъж само ако потеглиш, никога вече няма да го оставиш.

И Фют показа на Ян Бибиян една лъскава кутийка, пълна с цигари.

— Дай! — каза с жадност Ян Бибиян.

— Не тук! — рече Фют. И като преминаха големите пространства, насети с тютюн, те навлязоха в планинската теснина, откъдето идеше реката.

— Къде? — попита Ян Бибиян.

— Върви и не питай! — каза Фют.

И той поведе Ян Бибиян по една тясна камениста пътека, която водеше право към върха на планината.

Дяволчето вървеше напред бързо и леко, а Ян Бибиян крачеше след него и се мъчеше да не изостава. Ала глинената му глава тежеше и той скоро се умори.

— Да починем, Фют!

— Върви! — каза Фют. Той се обърна, погледна Ян Бибиян и се заля от смях, като видя неговото глинено лице, уморено и изсъхнало, без капка пот по челото.

— Качи ми се! — каза Фют и подложи гръб.

Ян Бибиян възседна приятеля си.

Тогава Фют се понесе със страшна бързина, като скачаше от камък на камък, от скала на скала — леко като перо. След това се вдигна над урвите, над пропастите и полетя във висините като орел.

Ян Бибиян се дършеше здраво за шията му и лекотата, с която се носеше във висините, беше му приятна.

Фют слезе на най-високия връх и свали приятеля си.

— Видя ли какво мога? — каза той на Ян Бибиян. — Доволен ли си?

— Доволен съм.

Тогава Фют извади лъскавата кутия, подаде една цигара на Ян Бибиян, запали и той една и, седнали върху меката планинска трева, потънаха в блаженство.

Ароматният дим на цигарата пълнеше с някаква упоителна сладост гърдите на Ян Бибиян. Той жадно и мълчаливо смучеше и гледаше в далечините.

Далече долу той виждаше малкото градче, където живееха родителите му в непрестанна мисъл за него. Слънцето се спущаше зад хоризонта червено и страшно. Там до него беше застанал един тъмен облак, приличен на грозно чудовище с отворена уста, което искаше да глътне тая нажежена топка.

Ян Бибиян гледаше, смучеше цигарата и не усещаше ни страх, ни жал. Сладко зашеметен от упойката на тютюна, лежеше неподвижен и не помисляше ни за градчето си, ни за майка си, ни за нищо. Лек планински вятър милваше сухото му лице, но той не усещаше студенината му.

А Фют лежеше край него и го гледаше с една не много хубава усмивка.

В ЦАРСТВОТО НА ЗЛОТО

Ян Бибиян пушеше упоителната цигара и се унасяше. Нещо сладостно замъгляваше празнотата на главата му, в ушите му звънеше приятен звън. Една сладка отпадналост обхващаше цялото му тяло и дрямка тежеше на клепачите му.

Отведнъж той усети, че лети, че се издига нависоко и наоколо му минават със страшна бързина тъмни облаци. След това той усети, че се спуска леко надолу, в някаква тъмна пропаст. Ян Бибиян се стресна, като че се пробуди от сън. Наистина той помисли, че се пробужда и че навън му се е сторило, че лети. Но когато се огледа наоколо, той се видя върху гърба на Фют, който летеше със страшна сила надолу в някаква пропаст право към центъра на земята.

— Къде? — попита Ян Бибиян приятеля си, но Фют не каза нищо, а ускори своя бърз полет.

Скоро те се понесоха в едно обширно пространство, пълно със странна синя светлина, която излизаше на струи от всички страни. Ян Бибиян видя, че тая светлина иде от някакви чудни лампи и че тия чудни лампи не бяха друго, а очи на огромни вкаменени чудовища. Чуваше се шум като от съскане на хиляди змии и влечуги.

Ян Бибиян се уплаши.

— Фют — извика той, — къде ме водиш?

— Ти си вече в нашето царство, Ян Бибиян. Прости се с другия свят и бъди послушен!

— Фют — извика Ян Бибиян ядосан, — върни ме назад, върни ме назад! Върни ме пак на белия свят!

— Мълчи! — извика Фют.

Тогава Ян Бибиян се разсърди и както седеше върху гърба на дяволчето, посегна назад и го улови за опашката.

— Фют, ако не ме върнеш, ще ти откъсна опашката — извика Ян Бибиян и го стисна здравата.

Ала дяволчето летеше с всичка сила сред тая странна светлина, която идеше от очите на вкаменените чудовища, и съсканията на

влечугите ставаха все по-страшни и по-страшни.

Това държане на Фют възмути Ян Бибиян. Гняв изпълни сърцето му и в глинената му глава за първи път се роди мисълта за бедната му майка и за добрия му баща.

И в озлоблението си Ян Бибиян така силно дръпна опашката на Фют, че я изтръгна като фиданка из корен. И като я размаха като камшик, той почна да нанася жестоки удари върху главата на дяволчето.

Фют извика от болка и разтърси гърба си, за да отметне Ян Бибиян, но той се беше хванал за врата му и удряше немилостиво, като викаше:

— Фют, върни ме назад! Инак ще ти изкъртя и рогата!

Тогавя Фют така силно се разтърси, че Ян Бибиян отскочи от гърба му и усети, че пада със страшна сила. Но докато падаше, той чу жалния писък на дяволчето, от който кънтеше цялото подземие.

Когато Ян Бибиян падаше надолу, той видя под себе си обширно пространство, по което бяха набучени остри дяволски рога.

— Тук свършвам — каза си Ян Бибиян и затвори очи да не гледа.

Но отведнъж той си спомни за самотната врана, която тъй често го обикаляше и която беше му казала, когато му се случи нещо страшно, да я повика.

И Ян Бибиян извика с всичка сила:

— Га, га, га!

Отведнъж той се намери върху крилете на тая черна врана и почувствува, че тя го носеше към друга страна.

Ян Бибиян се хвана здраво за птицата и през сълзи почна да й говори:

— Мила врано, мила сестро, изведи ме на бял свят, спаси ме!

Птицата извика три пъти „га, га, га“ и влезе в една голяма врата, която се изпречи пред нея като отворена уста.

Пред очите на Ян Бибиян се откри обширен салон, на който и подът, и потонът, и всички стени бяха големи черни огледала.

На средата на тоя салон имаше черен трон. На него кацна враната, свали от гърба си Ян Бибиян и рече:

— Тук е тронът на страшния магьосник Мирилайлай. Аз съм негова пленница и се движа по негова воля.

Ян Бибиян седна на трона и горчиво заплака. Той почна да милва и да целува черната птица, която гледаше мило и жално.

— Мълчи — каза му враната. — Мълчи и не се бой! Докато имаш опашката в ръцете си, никому да се не даваш! Разбра ли?

— Да — каза Ян Бибиян.

— А когато ти потрябвам, пак ме викни — рече враната. — Сега прощавай!

Тя хвъркна и изчезна като сянка.

Ян Бибиян остана сам сред тоя обширен салон от черни огледала, видя се като буболечка, затворена в голяма черна кутия. Той стисна здраво в ръката си опашката на дяволчето, замахна няколко пъти с нея като с камшик и тръгна из обширната стая.

Пиеше му се вода, но откъде да вземе?

Ян Бибиян се изпречи пред едно от черните огледала и го бутна с ръка. Но като погледна в него, той се видя страшен. Той бе забравил, че носи глинена глава, и сега, като я видя върху раменете си, изтръпна и отчаян се тръшна на пода и почна да реве за своята загубена глава, на която вместо мътни и кални дупки светеха игриви и живи очи, а вместо кални напукани уста цъфтеше като роза сочна уста, гдето се редяха бели зъби, които така хубаво лъсваха, когато се смееше.

— Дяволи проклети, върнете ми главата — викаше Ян Бибиян, — върнете ми моята жива, хубава глава!...

И той риташе с крака и се тръшкаше по пода като заклана кокошка.

Отведнъж той се изправи и в огледалото се изпречи пак той, но върху раменете му нямаше вече калната глава. Наместо нея стоеше някаква магарешка муцуна с дълги уши.

Като се видя, Ян Бибиян побягна. Изпречи се пред другата огледална стена. Там се видя с кучешка глава. Той затича от огледало на огледало и навсякъде се виждаше с различна глава: с глава на коза, с глава на котка, с глава на маймуна, на лисица, с глава на гуцер, на змия и на жаба.

Тогава Ян Бибиян размаха дяволската опашка и почна да удря тия грамадни огледала и да ги чупи. Те се разбиваха на едри парчета, падаха с шум, но отведнъж пак отиваха на мястото си и огледалото пак ставаше здраво, както си беше.

Ян Бибиян дълго чупи и блъска страшните огледала. Най-после, уморен и съсипан, падна на пода и заспа.

ЧУДНИЯТ СЪН

Ян Бибиян заспа като упоен от някакви магически билки. Той лежеше по гръб върху огледалния под и яко стискаше в ръце откъснатата опашка на дяволчето. Той дишаше силно, с широко отворена уста, и от време на време въздишаше дълбоко, като че се освобождаваше от някакъв товар или като че си спомняше за нещо хубаво, хубаво, но отдавна загубено.

От време на време някакво безпокойство бърчеше челото му и той риташе силно с крак и още по-яко стискаше опашката в ръцете си.

Ян Бибиян сънуваше. Изпърво той навлезе в някаква буйна мътна река, която с голяма сила го понесе през камъни и скали и почна да го блъска от бряг на бряг.

— Помощ, помощ! — извика Ян Бибиян, но наоколо нямаше никой и гласът му се заглуши от бесния шум на реката.

Той простираше ръце да се хване за някой камък или за някой корен, ала всяко нещо, към което посегнеше, бягаше далече от него. А реката ставаше по-голяма и по-силна. Тялото го болеше от ударите по камъните, а глинената му глава се размиваше от водата и страшно беше, че ще се отлепи от тялото му. Тогава Ян Бибиян ще остане без глава. Той с усилие я вдигаше над водата, като искаше да я запази, но тя тежеше и не се покоряваше на волята му.

А вълните на бясната река го блъскаха и го носеха бързо надолу между чудни брегове, по които се мяркаха примамливи картини. Там, по някаква вита пътека, между разцъфнали дървета, между хубави зелени ливади, прошарени от цветя, минават връстниците на Ян Бибиян — момчета и момичета, мили, хубави, чистички, с блестящи и добри очи, с книжки в ръка, отиват на училище. По-нататък трудолюбив орач държи оралото, пори мъжки земята и пее. От другата страна — зелена поляна, сред поляната — кичесто дърво, а около него, облечени празнично, играят весели момичета, окичени с цветя, и се провикват радостно. По-нататък — малко селце, осветено от слънцето, сред селцето — черква. На нея блещи кръст, а по широкия път край

нея върви майка му скръбна, сломена и шепне името на пропадналото си дете.

— Мамо, майко! — виква Ян Бибиян с всичка сила и протяга ръце към нея, ала нейният образ се отдалечава и изчезва.

Там горе от една висока планина се спуща човек и кара натоварено с дръвца магаре. Ян Бибиян го познава отдалече. Това е татко му, прегърбен, остарял, с пресъхнали от плач очи.

— Татко, татко! — виква Ян Бибиян. Но образът бързо изчезва.

Реката бухти и го носи... Тя се устремява право към една планина. Той я познава. познава всички върхове. Това е тяхната планина. Ето под нея тяхното градче. Хубаво слънце пече над сиромашките покриви. Из кривите улички излизат хора и бързат на работа. Скворци хвъркат високо над тополите, които обграждат голямото бяло училище, и детски гласове весело ги приветствуват.

Реката го носи все по-близо и по-близо и най-после бух — изхвърля го на една широка поляна и заминава със страшен шум нататък.

Ян Бибиян е спасен. Той разглежда наоколо. Всичко му е познато. Той е при техния град. Макар уморен, съсипан и мокър, той се изправя на краката си и тръгва.

Но отведнъж спира. Той вижда грънчарницата на чичо Горчилан, а пред нея стои прав, така както го видя пръв път, глиненият Калчо, с глава, която Ян Бибиян позна отведнъж — неговата собствена глава.

Гняв изпълни сърцето на Ян Бибиян.

Той се отправи с бързи крачки и със свити юмруци към спокойния Калчо, изпречи се пред него и извика:

— Дай ми главата!...

Ала собствената глава на Ян Бибиян му се изсмя и рече:

— На тебе ти прилича глава от кал. Ти не си достоен да носиш човешка глава. А и мене с Калчо ми е по-добре.

— Главата ми! — извика още по-силно Ян Бибиян. — Искам си главата! Вземи си калната! Тя ми тежи.

Ян Бибиян се развика и разплака така силно, че се пробуди.

И като отвори очи, той се видя пак в страшната зала с черните огледала. До него стоеше черната врана с жални очи и нежно оправяше с човката си косите му.

Ян Бибиян посегна, па прегърна тая черна птица и заплака с дълбоки хълцания.

— Ян Бибиян, не плачи! — каза му враната. — Докато дършиш в ръцете си опашката на дяволчето, не се бой от нищо! Но ако я изпуснеш, ти си изгубен.

И враната изчезна пак.

КЪДЕ ПОПАДНА ЯН БИБИЯН

Ян Бибиян дълго ходи из черната огледална зала. Той се мъчеше да намери някаква врата. Искаше му се час по-скоро да излезе оттук. При това почна да го мъчи жажда.

А наоколо царуваше страшна тишина и самотност. Никакъв шум, никакъв звук не идеше отникъде. Ян Бибиян чуваше дори собствените си стъпки. В залата владееше някакъв синкав полумрак и той не можеше да разбере ден ли е, нощ ли е. Вътре нямаше никакви предмети. Само черният трон се издигаше сред тая пуста зала. Ян Бибиян се вгледа в тоя трон и видя, че горният край на облегалото му е украсен с някакви стъклени ръце, които се простираха звездообразно и сочеха към всички посоки. От тия стъклени ръце излизаше особеното синьо сияние, което причиняваше тоя синкав полумрак. На всяка от тия ръце имаше надписи. Ян Бибиян почна да чете:

„Ляво“, „дясно“, „право“,
„горе“, „долу“, „тук“
„стой“, „мисли“, „пази се“

От тия надписи Ян Бибиян нищо не можеше да разбере. Още повече че „ляво“ пишеше на ръката, която сочи надясно, „дясно“ пишеше на ръката, която сочи наляво, „горе“ пишеше на ръката, която сочи надолу, и „долу“ пишеше на ръката, която сочи нагоре.

Ян Бибиян изтръпна от страх. Той разбра, че е попаднал някъде, откъдето не може вече да излезе. И той турна ръце на лицето си и почна да плаче. Сълзи обилно капеха от очите му и хлипания задушаваша гърдите му. Сълзите му капеха върху огледалния под и тупкаха като зърна от разсипана леща. Това се видя чудно на Ян Бибиян. Той наведе глава и погледна пода. Там, близо до краката му, бе се образувала малка тънка вадичка от неговите горещи сълзи и тая вадичка при движението си бе написала: „Ян Бибиян, върви след нас, не бой се!“

Ян Бибиян се разплака още повече и тръгна по следите на тая изплакана рекичка. Тя пълзеше бавно, но нейните малки криволички пишеха на стих:

*След нас върви, момче, не бой се!
Ние извираме от сърцето,
измиваме душата от мъка,
оросяваме я, освежаваме я,
както пролетта освежава цветята.
Който не е плакал така,
сърцето му е сух камък варовник,
душата му е двор, пълнен със смет.
Който плаче, той е очистен
като простичко цвете полско,
което не знае що е зло...
След нас върви, момче, не бой се!
Пътят ни ще ти покаже
къде се намираш ти...*

Това писмо от сълзите на Ян Бибиян се редеше върху черното стъкло на пода като бисерна огърлица. Ян Бибиян го следеше с учудване и надежда, докато стигна до средата на срещната стена. Тук писмото свърши и сълзите почнаха да се редят като многоточие, докато стигнаха една рязка черта, която Ян Бибиян дотогава не бе забелязал. Като разгледа внимателно, той видя, че тая черта се очертава върху черното огледало във вид на врата. понеже той искаше час по-скоро да избяга оттук и да се спаси, без много-много да му мисли, натисна силно с ръце. И наистина пред него се отвори врата и през нея видя обширна гола пустиня, покрита с пясък, блеснала от някаква ослепителна светлина. Ян Бибиян излезе и застана смаян. От двете му страни бяха безброй врати, боядисани с различни бои — червени, зелени, сини, черни, бели. И над всяка врата стоеше огромен надпис. Ян Бибиян се обърна да види какъв надпис има над вратата, из която току-що беше излязъл. И като вдигна глава, той прочете: „Великият магьосник Мирилайлай.“

Над съседната врата, боядисана с черно, Ян Бибиян с ужас прочете:

„Царство на дяволите“.

Но той бързо се успокои, като разбра, че не е в това царство. Ала изплашен да не попадне там, той поиска да се върне назад. В това време откъм царството на дяволите се чу някакъв шум и говор. Ян Бибиян се спря, за да чуе какво става там. Тоя говор скоро се превърна на крясък и страшен вик. След това се чуха удари. Навярно биеха някого, защото се понесе ужасен рев. Като се вслуша по-добре, Ян Бибиян позна по тоя писък гласа на своя приятел Фют. Любопитството го накара да се приближи до черната врата, зад която се чуваше страшният вик на Фют и силните удари от камшик, които се нанасяха по неговия гръб.

— Олеле, олеле, пуснете ме! — реवेशе Фют така силно, че дори вратата трепереше.

— Къде ти е опашката? Къде ти е опашката? — крещеше някакъв страшен дебел глас, който приличаше на лъвско рикание. И след всеки въпрос се чуваше удар от камшик.

— Олеле, не ме бийте, обещавам, че всичко ще направя, но ще взема опашката си пак назад!

— Знаеш ли ти, черни сине, че докато има в човешки ръце макар само една дяволска опашка, нашата работа е свършена: ние ставаме безсилни да правим зло и не можем да се движим по земния свят.

Така реवेशе страшният глас, който се прекъсваше от ударите на камшика.

— Ще си взема пак опашката — реवेशе Фют. — Пуснете ме да намеря Ян Бибиян, аз ще го излъжа и пак ще си взема опашката! Той няма да избегне от ръцете ми!

— Как ще я вземеш? — гърмеше страшният глас. — Ян Бибиян е в царството на великия магьосник. Защо го остави там, глупаво дяволче?

И камшикът пак заплющя.

— От болки сбърках вратата — чу се изнемощелият глас на Фют. — Но аз ще го намеря пак, пуснете ме!

Ян Бибиян слушаше всичко със затаен дъх и сърцето му биеше силно.

Някаква радост, хубава радост, каквато той никога не беше усещал, пълнеше душата му, в него се раждаше и едно голямо желание да се спаси. Той разбра, че докато има дяволската опашка в себе си, държи заключени и обезсилени всички дяволи. И реши да я пази здраво и да не я дава никога и никому.

Ала като погледна в ръцете си, той видя, че тя не е у него. Ян Бибиян подскочи като ужилен и се върна назад през вратата, от която бе излязъл.

ЧУДНАТА КНИГА

Когато Ян Бибиян влезе отново в черния огледален салон да търси опашката на дяволчето, той остана изумен и отначало много се уплаши. Тук, гдето царуваше страшно мълчание, гдето не бе се мярнало никакво живо същество, сега той видя страшен човек. Това беше един старец с бяла брада, дълга до пода, с червена широка наметка на плещите си. Той носеше в ръце грамадна книга. Такава голяма книга Ян Бибиян никога не беше виждал.

Тоя чудноват старец вървеше бавно, като че дебнеше някого. Тъкмо когато Ян Бибиян притваряше вратата зад себе си, старецът се наведе да вземе нещо от земята. Това беше дяволската опашка, която Ян Бибиян бе изпуснал и оставил тук.

Ян Бибиян не остави да му вземат опашката. Той се хвърли срещу стареца, бутна го назад, хвърли се на пода и с цялото си тяло легна върху опашката и я натисна здравата. Той очакваше, че старецът ще води борба с него, и затова здраво стисна опашката в ръка, като си каза:

— Ще умра, но опашката не давам!

Ала старецът не само че не искаше да води борба, а се уплаши много от внезапното нападение на Ян Бибиян, извика силно, изгърва огромната книга, побягна и изчезна, като че потъна в земята.

Ян Бибиян разгледа наоколо и като видя, че няма никой и че в черния салон настъпи тишина, взе опашката и стана. И за да не изгуби вече тая скъпоценна опашка, той я препаса отдолу под ризата си и хубаво се закопча.

Но самотата тоя път му се видя страшна. Желанието да се махне оттук загриза сърцето му. При това той огладня, а най-страшното бе, че ожадня. Така силно му се допи вода, както никога досега не му се е пило.

И като не знаеше какво да прави, той си спомни за черната врана, която толкова пъти му даваше съвети, и извика:

— Га, га, га!

Отведнъж из черния салон се разнесе рязък шум от криле и черната врана кацна на трона.

— Жаден съм — извика Ян Бибиян.

Още неизрекъл последните думи, враната изчезна. И след малко тя донесе в човката си една орехова черупка, пълна с вода.

Ян Бибиян бързо изпи тая малка глътчица и жаждата му мина веднага.

— Гладен съм — каза след това Ян Бибиян.

Враната пак изчезна. След малко тя отново се върна, като носеше в човката си едно гроздено зърно.

Ян Бибиян грабна зърното и го изяде. И веднага усети, че е наситен.

Тогава той падна на колене пред враната и почна жално да ѝ благодари и да ѝ се моли:

— Черна врано, непозната сестрице, коя си, каква си — не знам, но понеже се грижиш за мене, спаси ме оттук! Избави ме! Искам да изляза пак на земния свят, да намеря главата си и да се върна при родителите си, за които ми е много мъчно и които знам, че много страдат за мене.

Враната наведе замислено глава, очите ѝ станаха тъжни. Тя се обърна към книгата, която странният старец изпусна на пода, посочи я с глава и каза:

— Чети тая книга и когато я прочетеш цялата, тогава ще се спасиш!

Като каза това, враната пак изчезна, сякаш потъна в земята.

Ян Бибиян остана пак сам. Обкръжи го пак страшната тишина. Той се приближи до голямата книга, която лежеше на пода, и прочете заглавието ѝ. С големи златни букви върху сребърната подвързия, обсипана с брилянти, бисери и всякакви безценни камъни, пишеше: „*Аз съм книгата на живота*“, а под това заглавие пишеше по-ситно: „Който ме чете — не ожаднява, който ме изучи — не огладнява“.

Какво можеше да прави тук Ян Бибиян! Самичък, изгубен сред тая тишина, той би се пукнал от скука. И той отвори голямата книга и се зачете. Най-първо той се почуди на странното писмо. Буквите в тая книга бяха малки живи човечета, които, наредени едно до друго, образуваха думи, редове и страници. Всички тия малки човечета бяха хубави, весели и облечени в разноцветни, пъстри облекла. Някои от

тях се смееха, други плачеха, трети се плезеха, четвърти се блещеха. При все това Ян Бибиян разбираше тия букви, това писмо му се хареса, всяко от тия човечета му стана познато.

И той се увлече в четене.

Отначало четеше тихо, на ума си, после почна шепнешком и най-после гласно.

В тая книга бяха написани чудни приказки. В нея се разправяше за живота на разни хора от всички времена, от всички страни, от всички народи и от всички раси. Тук се разправяше за вечната борба на хората с природата, за техния вечен труд да изкарат прехраната си, да се издигнат, да станат по-богати и по-добри. Тия приказки бяха толкова увлекателни, че Ян Бибиян четеше неуморно, без да вдигне глава.

Когато прехвърли така няколко страници, той внезапно се спря, защото между два листа намери дебел слой влажна пръст. Той изтърси тая пръст на купчина пред себе си и пак почна да чете. Ала между други два листа той намери няколко житни зърна. Ян Бибиян изтърси тия житни зърна върху купчинката пръст и като повдигна глава, усети, че е гладен.

— Ах! — въздъхна Ян Бибиян.

Тогава две букви, А и Б, изскочиха бързо из книгата, разтичаха се насам-натам из залата, излязоха из една малка, колкото дупката на ключалката врата и след малко се върнаха, като носеха в ръцете си големи блюда, пълни с най-хубаво ядене.

— Заповядай, Ян Бибиян!

— Благодаря ви, А и Б! — каза Ян Бибиян, като пое ястията.

А и Б се изправиха пред него, а той почна да се храни с такъв апетит, че буквите-прислужници отстъпиха настрана от страх да не бъдат погълнати заедно с вкусната храна.

КЪМ ГОРНИЯ СВЯТ

Колко време чете Ян Бибиян тая грамадна книга, той не можа да разбере, защото не знаеше кога е ден, кога е нощ. При това той толкова се увлече в нея, че не усети как хвъркна времето. Когато прочете последната страница, книгата изчезна, като че никога не е била тук.

Ян Бибиян тогава се изправи, поразкърши тялото си и тръгна да се поразходи из салона, все още шеметен от вълшебната книга, която прочете. Като се погледна в огледалната стена, той видя, че е пораснал с десетина сантиметра.

След прочитане на книгата Ян Бибиян се ободри. Страхът, който го беше обзел, като попадна тук, му премина и душата му се изпълни с надежда.

От книгата той беше разбрал, че човек, каквито грешки и да прави в живота, може да ги поправи, стига да има воля и смелост. Каквото зло и да се случи на човека, той може да се бори с него и да го надделее.

Няма тежко положение, от което не може да се излезе, стига да има човек смелост и постоянство да се бори със злото и с пречките и да върви напред всякога смел, всякога горд, всякога пълен с надежда.

И Ян Бибиян, който досега беше роб и подчинен, реши да се спаси, да излезе оттука, да намери главата си и да се върне при родителите си.

И той почна да обмисля разни планове. И като се разхождаше из този стъклен салон, той почна да си представлява интересните приключения, които може да му се случат, и как ще се справи с тях. Облада го смелост и той почна да свири с уста, а после викна, та запя:

*Не ме е вече страх
от нищо на света,
освободен кат орел*

оттук ще излетя!

Гласът на Ян Бибиян силно и свободно заехтя в пустотата. Черните огледала затрепераха и зазвънтяха. Това насърчи още повече Ян Бибиян. Той искаше да изпочупи със силата на главата си тия черни стъклени стени и викна по-силно:

*Проклетата магия,
що ме доведе тук,
ще бъде победена
на дявола напук!*

Стъклените стени почнаха да трещят и се пукат като от земетресение. Стаята светна и почна да трепти.

Отведнъж по всички четири стени се отвориха бързо малки вратички и през тях, разтреперани от страх, се втурнаха някакви малки човечета, облечени в разноцветни дрехи, паднаха на колене пред Ян Бибиян и с умоляващ глас почнаха да викат:

— Ян Бибиян, млъкни, не викай! Не пей, че ще събудиш нашия господар, великия магьосник Мирилайлай.

Ян Бибиян извади бързо от пазухата си дяволската опашка, размаха я гневно и извика:

— Проклет да бъде вашият Мирилайлай, изведете ме оттук или ще ви избия всичките!

При вида на дяволската опашка малките човечета изпищяха ужасени и попадаха върху пода като мъртви.

— Станете! — викна Ян Бибиян. — Изведете ме оттук!

Ала малките шарени човечета не мърдаха. Те лежаха вцепенени от ужас. Само малките им очички, ококорени от страх, безсмислено мърдаха.

— Станете! — викна още по-силно Ян Бибиян. — Заведете ме при вашия Мирилайлай!

Малките човечета почнаха да се гърчат и да се свиват на малки топчета, прилични на таралежчета без бодли.

Ян Бибиян, като видя тия безпомощни малки човечета, се разсмя. Той скри опашката пак под мишницата, наведе се, хвана за яката едно от тях, вдигна го като врабче и почна да го разглежда.

Тогава всички други, които бяха се свили на пода, рипнаха и почнаха да бягат с писък към малките вратички, където бързо изчезнаха.

— Олеле, Ян Бибиян, моля ти се, пусни ме! — извика уловеното човече.

— Не бой се! — каза Ян Бибиян, — кажи ми само как мога да изляза оттук!

— Не знам, не знам! — извика човечето.

— Не бой се! — усмихна му се Ян Бибиян, като го видя, че трепери.

— Страх ме е от дяволската опашка, Ян Бибиян. В нашето царство за най-страшно се смята дяволската опашка. Великият Мирилайлай отдавна търси такава опашка, за да я обезсили с магиите си, но не е могъл да намери. Той много се бои от нея, но ако ти му дадеш само едно косъмче, той ще те пусне оттук.

— Заведи ме при Мирилайлай! — извика Ян Бибиян. — Няма нищо да ти сторя.

— Ще те заведа, Ян Бибиян, само ме пусни.

— Добре, но ако побегнеш, ще те набия с опашката.

— Пусни ме, Ян Бибиян, няма да те излъжа!

Ян Бибиян пусна малкото човече.

— Върви след мен! — извика то и като наближи до една от стъклените стени, намери една малка колкото точка дупчица, вкара в нея едно ключенце, малко колкото игла, и натисна. Отведнъж цялата стена се откряна като врата и пред Ян Бибиян се изпречи безкрайна гора, която миришеше на люляк. Небето над нея бе синьо, слънцето грееше хубаво. Навред се чуваха весели птичи гласове.

Малкото човече, като се видя нашироко, побягна и се скри в гората.

Ян Бибиян помисли, че е спасен, че това е горният свят, който той отдавна бе оставил и тръгна по първата пътека, която му се

изпречи. Отведнъж и гората тръгна и се отдалечи. Той забърза да я догони — и тя забърза пред него.

Но Ян Бибиян не се уплаши. Той извади опашката, замахна с нея и извика към гората:

— Стой!

Гората се спря. Ян Бибиян навлезе в нея.

Из гъстия буренак се преплитаха много пътеки. Без да му мисли, той тръгна по най-правата. Като вървя доста по нея, пред него се изпречиха три чешми, от които струеше бистра студена вода.

Ян Бибиян беше жаден. Той се спря пред първата чешма и се наведе да пие. Ала веднага водата се превърна на желязо.

Ян Бибиян се наведе да пие от втората, но тя се превърна на злато. Третата се превърна на сребро.

Ян Бибиян се упъти по-нататък. Отведнъж над него изграка черната врана и извика:

— Ян Бибиян, не върви по тоя път! Ела с мене да те заведе при Мирилайлай!

Враната тръгна напред и Ян Бибиян тръгна след нея. Скоро в гората се показа пушек. Когато се приближиха, Ян Бибиян видя същия старец, който бе забравил голямата книга, че седи пред един силен огън и бърка с дълга лъжица в една глинена тенджерка, поставена на огъня.

МИРИЛАЙЛАЙ

Великият магьосник Мирилайлай, потънал в размишления и унусен в работата си, не обърна никакво внимание на Ян Бибиян. Той от време на време бъркаше с лъжицата в голямата тенджерата, от която излизаха разноцветни пари, и шепнеше някакви наричания. Челото му беше смръщено и бледо. Бялата му брада падаше върху земята като бяла кърпа, а очите му гледаха съсредоточено в огъня.

Ян Бибиян, който беше преживял толкова странни работи, гледаше без страх великия магьосник. Поиска му се дори да ритне и да катурне голямата тенджерата, от която излизаше нетърпима миризма.

— Мирилайлай — извика Ян Бибиян, — освободи ме оттук!

Гласът му прозвуча смело и решително.

Мирилайлай се обърна стреснат от тоя смел глас и очите му заискриха гневно.

— Ян Бибиян, ти си мой пленник! От голямата книга на мъдростта ти не научи ли, че човек със собствени усилия трябва да се спаси?

Мирилайлай се изправи и отведнъж порасна толкова високо, че Ян Бибиян, за да го погледне в очите, трябваше да си вдигне главата нагоре.

— Ян Бибиян, аз ще те сваря в тенджерата и ти ще излезеш оттук, преобразен на пара.

— Пшт! — изкряска силно Мирилайлай, като видя черната врана, която стоеше до Ян Бибиян, — махни се, проклета, от очите ми!

Враната се вдигна, погледна жално Ян Бибиян и отлетя покорно.

Мирилайлай посегна с дългата си ръка към шията на Ян Бибиян, като разтвори пръсти да го сграбчи.

Ян Бибиян отскочи настрана, извади изпод мишницата си дяволската опашка и я вдигна заканително.

Отведнъж великият магьосник Мирилайлай почна да се смалява и стана малък, по-малък от Ян Бибиян. Лицето му се изкриви от страх, очите му се ококориха и зъбите му почнаха да тракат.

— Милост, милост! — извика жално Мирилайлай. — Пощадете ме, Ян Бибиян!

В това време огънят угасна. Парите, които излизаха от тенджерата, спряха и от нея изпълзяха със страшно шипене три огромни змии, които бързо пропълзяха във високите бурени наоколо и се изгубиха.

— Изведи ме оттук! — извика Ян Бибиян. — Изведи ме или ще те убия!

Ян Бибиян вдигна опашката над главата на изплашения Мирилайлай.

— Не ме бий! Спри ръката си, Ян Бибиян, защото злото, което ще направиш на мене, ще бъде двойно по-голямо за тебе! Ако ти ме убиеш, всички врати ще се заключат, всички води ще пресъхнат, тая зелена гора ще се превърне в пустиня и ти ще умреш от глад и жажда. И ничия сила не може да те спаси оттук. Скрый дяволската опашка и аз ще ти помогна!

Ян Бибиян прибра пак в пазухата си дяволската опашка. Отведнъж Мирилайлай почна да расте и за няколко мига порасна колкото един обикновен човек.

— Изведи ме оттук! — каза заповеднически Ян Бибиян.

— Ян Бибиян — рече великият магьосник Мирилайлай, — ти имаш дяволска опашка, в която се крие страшна сила. Тя действа над магьосниците съкрушително. Тук с нея и ти си силен, но ако излезеш между хората, тя ще ти носи само нещастие. Дай я на мене и аз ще те изведа оттук!

Ян Бибиян се замисли. Желанието му да излезе оттук беше така силно! И ако цената на неговата свобода е една дяволска опашка, защо да не я даде? Добре.

Но като погледна как лукаво надничаха изпод големите вежди безцветните очи на Мирилайлай, Ян Бибиян се сепна. „Не, никога няма да я дам — рече в себе си той. — Разбрах нейната сила в това царство на магиите и не искам да остана без нея.“

— Решавай бързо, Ян Бибиян! — каза магьосникът.

И като вдигна ръце, той почна да вика високо:

— У-у, у-у!...

Отведнъж гората се изпълни със страшен шум и тичешком почнаха да пристигат хиляди малки човечета, облечени в пъстроцветни

облекла. Те се струпаха смирено около магьосника и около Ян Бибиян, изпълниха цялата гора наоколо и замълчаха очаквателно.

— Стълбата! — извика заповеднически Мирилайлай.- Донесете стълбата!

Малките човечета се спуснаха из гората и изчезнаха. Скоро те се върнаха, като влачеха една голяма стълба, края на която Ян Бибиян не можеше да види.

— Изправете я! — заповяда Мирилайлай.

Малките човечета се залепиха около стълбата като мравки и почнаха бързо да я вдигат нагоре. Те изправиха единия край, който вече се изгуби нагоре във височината, а другият край все още не беше се показал.

— Ето по тая стълба ти ще излезеш на белия свят — каза Мирилайлай, като се обърна към Ян Бибиян. — Ще пътуваш по нея девет дена. Дай опашката и добър ти път!

— Не — каза Ян Бибиян, — когато изляза горе, аз ще ти пусна опашката оттам.

— С дяволската опашка няма да те пусна по нея! — рече твърдо Мирилайлай.

— Тогава изпрати ме догоре! — рече Ян Бибиян. — На последното стъпало ти ще получиш опашката.

— Стар съм и не мога да се качвам — каза жално магьосникът.

Тогава Ян Бибиян, като видя възправената стълба, извади дяволската опашка и я размаха наляво и надясно с всичка сила.

Малките човечета с писък се разбягаха, а тия, които бяха по нея, паднаха вцепенени по местата си. Великият магьосник Мирилайлай пак се сниши и стана по-малък от Ян Бибиян.

Тогава Ян Бибиян се хвана за възправената стълба и почна да се качва по нея с бързина на котка, като дършеше в ръката си здраво дяволската опашка.

Колко време вървя Ян Бибиян, не можа да разбере. Но когато погледна надолу, той не виждаше вече нищо. Горният край на стълбата още не се виждаше. Тогава, уморен, Ян Бибиян скри опашката под мишницата си и седна на едно стъпало да си почине.

Отведнъж в дълбочината под него той чу страшен шум и крясък, стълбата се залюля със страшна сила и почна да се свлича. Ян Бибиян отхвъркна в пространството и почна да пада.

— Га-га-га! — викна той, като се сети за враната.

Отведнъж той усети как черната птица се завря под него и го понесе на крилата си.

ЖЕЛЯЗНАТА ГОРА

Ян Бибиян се хвана здраво за гърба на враната и почна горещо да ѝ благодари. Тя се обърна към него и му даде знак да мълчи.

Тя навлезе в някаква синкава мъгла, прилична на дим. Ян Бибиян не виждаше нищо наоколо. Изгуби се от погледа му и голямата стълба, и гората, и обширното пространство, което той бе видял под себе си, като се качваше по стълбата. До ухото му не стигаше никакъв звук. Стана тихо и страшно. Той искаше да попита враната къде го носи, но не смееше да проговори. Само мисълта, че враната го е спасявала толкова пъти, му даваше надежда.

Отведнъж наоколо се изясни. Синята мъгла остана далече зад тях и Ян Бибиян видя, че се носят над едно голямо езеро, крайт на което не се виждаше. Водата на това езеро беше черна като мастило. Тя се плискаше, вълнуваше се и големите талози страшно бучаха. След това развълнувано езеро плуваха два кораба: единият — бял, другият — червен.

Върху палубата на червения кораб Ян Бибиян съгледа великия магьосник Мирилайлай. Той седеше потънал в меко канапе и с далекоглед, отправен нагоре, следеше черната птица, която носеше Ян Бибиян. Около него на палубата седяха стотина малки човечета, гледаха господаря си право в лицето и чакаха заповеди.

Белият кораб като че беше пуст. Той вървеше без посока и без управление, люшкеше се насам-натам из вълните, от време на време се губеше между тях и отново пак се показваше.

Към тоя бял кораб се устреми с всичка сила черната врана и кацна върху палубата му с товара си. Щом слезе там, Ян Бибиян видя, че Мирилайлай отправи далекогледа си към него. Отведнъж тъмните води се разиграха още по-страшно. Като черни планини почнаха да растат вълните и със страшен рев се спуснаха към белия кораб.

— Не бой се, Ян Бибиян! — извика враната. — Докато имаш в себе си дяволската опашка, не се бой!

И тя се вдигна високо над черното езеро, отлетя и остави Ян Бибиян самичък. Корабът беше пуст. Вълните почнаха да си играят с него и да го подмятат като треска. Черната вода плискаше и го заливаше цял. Ян Бибиян се измокри до костите. Той съблече дрехите си и ги остави в едно малко долапче, гдето не влизаше вода, като уви грижливо в ризата си дяволската опашка.

Изведнъж изпод палубата на кораба наизскачаха стотина малки човечета. Едни от тях наобиколиха Ян Бибиян, а други се спуснаха към долапчето, да му вземат дрехите.

— Най-напред вземете опашката! — развикаха се някои от слугите на Мирилайлай.

Ян Бибиян изтръпна. Той разбра, че тия малки човечета са дошли да му вземат опашката, ритна няколко от тях, прескочи ги и грабна ризата си от долапчето. Със светкавична бързина той извади оттам опашката и замахна над главите на малките човечета. Те се разбягаха подплашени, почнаха да пищят и да охкат. Някои се хвърлиха в езерото, други паднаха като умрели на пода. Трети изчезнаха като мишки из малките пукнатини.

Ян Бибиян размаха опашката над разярените води и отведнъж те утихнаха като по заповед. Тогава той обърна опашката към червения кораб на Мирилайлай.

Изведнъж Мирилайлай изпусна далекогледа от ръцете си, изплъзна се от креслото, в което беше потънал, и падна.

— Пощади ме, Ян Бибиян! — извика високо той, като протегна ръце към белия кораб. — Скрый опашката и кажи какво искаш!

— Изведи ме от това мътно езеро — извика Ян Бибиян — и тогава ще видим!

Магьосникът се изправи на палубата и направи някакъв знак над водата. Отведнъж двата кораба тихо и спокойно заплуваха по една посока. Скоро се показа брегът и корабите спряха там. Ян Бибиян бързо скочи на пясъка и се затича към червения кораб, който бе спрял на брега, далече от белия.

Мирилайлай бе се изправил на него цял треперещ. Малките човечета, които го обкръжаваха, бяха се свили наоколо като таралежчета.

— Всички долу! — заповяда Ян Бибиян и удари кораба с опашката.

Мирилайлай скочи на пясъка и падна на колене. Малките човечета почнаха да се търкалят като топки и да падат на пясъка около господаря си, великия магьосник.

— Станете! — извика Ян Бибиян.

Мирилайлай се изправи. Изправиха се и малките човечета, уплашени и треперещи.

— Ян Бибиян, скрий опашката и не говори! — каза умолително Мирилайлай. — Оттук почва царството на великото мълчание. Тук всяка дума е излишна. Тук работи само мисълта. В тая вечна тишина размишлението може да изгради план на спасение или на вечна погибел. Ела с мене, Ян Бибиян, и там размисли — ще ми дадеш ли опашката, за да се спасиш, или ще се луташ тук, без да видиш някога земния свят, като попадаш от зло на по-голямо зло. Ян Бибиян, скрий опашката и върви след мене!

Мирилайлай даде някакъв знак на малките човечета да се махнат. Отведнъж те изчезнаха.

— Върви след мене, Ян Бибиян! — каза Мирилайлай и тръгна напред.

Ян Бибиян тръгна след магьосника.

Скоро пред очите на Ян Бибиян се изпречи една грамадна суха гора с големи странни дървета, които вдигаха нагоре като ръце сухите си клони.

Като навлязоха в гората, Ян Бибиян видя, че всички тия дървета са железни. Тревите и бурените из нея бяха също железни. Пътеката, която криволичеше из тая гора и по която те тръгнаха, беше постлана с черен железен пясък.

Но най-страшното беше, че клоните на всички дървета в тая железна гора бяха натезжали от накачалите по тях железни птици, които стояха неподвижно и мълчаливо. Само очите им бяха живи и гледаха жално, като че искаха да кажат нещо.

Ян Бибиян вървеше след Мирилайлай като сънен. Струваше му се, че е упоен от някаква сладка упойка. Не му се говореше и той си спомни всичко, което е преживял. И когато в паметта му се изпречи милият образ на неговата майка, която той много обичаше, той въздъхна дълбоко. Тая въздишка засега като ветрец тънките железни клонки и те изсвириха жално като струните на цигулка.

Унесен в мисли, Ян Бибиян незабелязано отпусна ръце и вървеше като замаян. Когато погледна пред себе си, Мирилайлай беше се вече отдалечил и вървеше с едри стъпки напред. Неговата фигура беше порасла и той изглеждаше като великан.

— Стой! — извика Ян Бибиян и вдигна отпуснатата си ръка, в която държеше опашката.

Мирилайлай спря и отново се намали колкото ръста на Ян Бибиян.

Видът на тия жални птици, които бяха накацали по железните дървета, измъчваше Ян Бибиян. Поиска му се да ги раздвижи и той удари с опашката стъблото на едно дърво. От тоя удар по гората се понесе тихо, жално желязно стенание като вик, изтръгнат от душите на някакви далечни мъченици.

Отведнъж сред гората се изпречи един голям железен палат, мрачно здание без никакви прозорци. Мирилайлай се покачи по стъпалата, които водеха към една тежка желязна врата.

Вратата се отвори сякаш от някоя невидима сила и Мирилайлай тръгна бързо към нея. Вратата със страшен трясък се затвори пак и Ян Бибиян остана отвън.

ЛЮ-ЛЮ

Когато Ян Бибиян се намери пред тежката желязна врата, която с трясък се затвори пред носа му, той разбра, че Мирилайлай отново го излъга.

В същото време над цялата желязна гора настана мрак. Излезе страшна буря. Жално закънтяха железните дървета. Неподвижните птици, които бяха накацали по тях, записаха и заплакаха с такива отчаяни гласове, че на Ян Бибиян му настръхна косата. Ослепителни светкавици една след друга западаха със страшна сила и като огнени мечове разсичаха мрака. Гръмове и трясъци раздрусваха всичко; железният палат закънтя като огромна камбана. Отведнъж се изсипа дъжд като из ведро. Стъпалата, на които стоеше Ян Бибиян, се разклатиха, почнаха лудо да подскачат и го отхвърлиха със сила върху железния пясък. Потекоха порои и почнаха бързо-бързо да заливат всичко.

Ян Бибиян се сбърка и уплаши.

Той почна да тича насам-нататък, да търси място, където да се подслони, ала страшен мрак му пречеше да се оправи и той безпомощен се блъскаше с железните дървета, падаше, ставаше, а поройната вода заливаше всичко като огромна река, която почна да бухти със страшна сила. Тя заля Ян Бибиян до шия, подкоси краката му и го понесе лудо.

Тогава Ян Бибиян се сети за дяволската опашка, която бе скрил в пазухата си. Той я измъкна бързо и започна да удря по мътната вода и по дърветата, о които се блъскаше.

Щом размаха опашката, мракът изчезна, стана светло. Бурята и светкавиците спряха, пороят изтече. В тая магьосана гора настана пак страшна тишина, като че нищо не е ставало.

Ян Бибиян се огледа наоколо. Железният дворец не се виждаше. Единствената пътека, която бе видял в гората, беше изгубена. Той тръгна напосока.

Отведнъж насреща му се изпречи една огромна змия. Тя се спусна към Ян Бибиян, уви се около краката му, проточи главата си към шията му, праметна се около ръката му, в която той държеше дяволската опашка, пристегна я силно и отвори уста да я налапа.

Ян Бибиян, който преживя толкова страхотии, не се уплаши. Той взе опашката със свободната си ръка и нанесе силен удар по опашката на змията, която стягаше краката му. Змията бързо се отпусна от тялото му и побягна по железния пясък из гората. Ян Бибиян я подгони, като я удряше силно с опашката и тичаше след нея. Скоро пред него се изпречи пак железният дворец, към който бягаше змията. Тя пропълзя бързо по стълбите, после стана съвсем тънка, попълзя по железната врата и се вмъкна вътре през ключовата дупка.

Тогава Ян Бибиян размаха опашката и почна да бие железната врата. Тя с трясък се отвори. Чу се страшен вик. Ян Бибиян влезе вътре, като продължаваше да върти опашката. Змията отведнъж се сви на голямо кълбо и като се тръшна на земята, веднага се преобрази на Мирилайлай, ала сега — толкова висок и едър, че Ян Бибиян стоеше пред него по-нисък от коленете му.

— Ян Бибиян — извика Мирилайлай, — дай ми опашката и аз ще те пусна да излезеш от моето магьосно царство!

— Ти лъжеш! — извика Ян Бибиян, като го удари с опашката.

Отведнъж Мирилайлай се смали и стана по-нисък от Ян Бибиян.

— Не ме бий, Ян Бибиян! — каза умолително Мирилайлай. — не ме бий, защото раните от дяволската опашка няма никога да оздравеят и тогава аз вечно ще те държа тук. Ще те преобърна на железна птица и ще те прикова на някой клон като тия там, гдето ги виждаш.

Като каза това, Мирилайлай влезе в една друга врата и я тръшна зад себе си.

Ян Бибиян се спусна след него. Но тъкмо мислеше да завърти дяволската опашка, за да разбие и тая врата, чу гласа на Мирилайлай, който призоваваше малките човечета.

Отведнъж те изпълниха цялата стая и цялата гора. Ян Бибиян схвана това от шума, който произвеждаха със стъпките си тия многобройни дребосъчета.

Ян Бибиян приближи вратата, зад която изчезна Мирилайлай, и погледна през ключалката. Около великия магьосник се бяха струпали, чакащи заповеди, неговите покорни човечета, а пред самия него беше

се изправил по войнишки техния водач. Той носеше на главата си едно дълго перо, на върха на което имаше три очи. Тия очи се въртяха на всички страни.

— Лю-лю! — каза му заповеднишки Мирилайлай. — Лю-лю, ти, който имаш три въртящи се очи и виждаш три пъти повече от всички, ти, който знаеш моите тайни, дай заповед на люлючетата да хванат Ян Бибиян и да го хвърлят в желязната вода! Нека и той се превърне в желязна птица. Приковете го тогава на някой клон за вечни времена! Ала преди всичко пазете се от опашката, която носи.

— Най-напред ще го упоя с миризма от билки — каза Лю-лю, — тогава ще взема опашката му и ще го хвърля в желязната вода.

— Върви! — каза Мирилайлай и дигна ръка.

Дребосъчетата изчезнаха веднага.

Ян Бибиян отстъпи от вратата и застана в празния салон, готов за отбрана.

Отведнъж пред него се изпречи малкият Лю-лю с пъстрите дрехи, с трите очи на перото, засмян и любезен. Той носеше в ръка едно чудно хубаво цвете и като се поклонил пред Ян Бибиян, каза:

— Неустрашимий Ян Бибиян! Ти, който имаш сила над нас с дяволската опашка — великият магьосник Мирилайлай ти изпраща това цвете в знак на примирие. Той иска да се сдружите. Помириши това цвете в знак на съгласие!

Ян Бибиян, който държеше ръката с дяволската опашка зад себе си, разбра хитростта на Лю-лю. Той посегна да хване цветето, но вместо него хвана здраво ръката на Лю-лю и вдигна опашката.

Лю-лю изпищя и падна като вцепенен, ала Ян Бибиян го изправи, хвана го за раменете и го разтърси силно.

Навън се чуха писъци и виковете:

— Люлючета, бягайте кой къде свари! Ян Бибиян улови главатаря.

— Мирилайлай, спасявай се! — викаха други.

Вънка стана голяма бъркотия и после всичко утихна.

ТАЙНАТА НА ЛЮ-ЛЮ

Лю-лю правеше страшни усилия да се отърве от ръцете на Ян Бибиян, но той го държеше здраво и не искаше да го пусне. Той искаше да изтръгне от него тайните, за които чу от Мирилайлай, и като го разтърсваше силно с ръцете си, викаше заканително:

— Не мърдай или ще те задуша!

Като видя, че не ще може да се отскубне със сила, Лю-лю започна да хитрува:

— Ян Бибиян, моля ти се, пусни ме! Аз съм прост слуга на Мирилайлай, с какво мога да ти бъда полезен? Силите ми са слаби, умът ми е мъничък.

— Ще ми кажеш откъде мога да изляза оттук! — викна Ян Бибиян. — Инак жив няма да те пусна!

— Ще ти кажа, Ян Бибиян, ще ти кажа, само не ме стискай така! Отпусни ръцете си!...

— Казвай скоро!...

— Ти ме изплаши, Ян Бибиян. Всичко, всичко забравих от страх. Пусни ме да отида при онова желязно дърво, да седна, да се успокоя и да събера ума в главата си.

— Добре — каза Ян Бибиян, — аз сам ще те заведа при това дърво.

— Остави ме сам да отида — рече Лю-лю. — Като си близо до мене, аз цял треперя и не мога да мисля.

— Не хитрувай, Лю-лю! Ела с мене!

И Ян Бибиян го поведе към желязното дърво, където искаше да отиде Лю-лю.

— Не при това, не при това! — почна да се тегли Лю-лю. — Там, при другото.

Ян Бибиян разбра, че Лю-лю го заблуждава и че някои особени причини го карат да избягва дървото, което посочи най-напред. Той хвана здравата Лю-лю за врата и насила го затътра там, гдето той искаше да отиде най-напред.

Когато стигнаха при това дърво, Ян Бибиян забеляза, че под дънера на дървото има един малък железен капак. На капака пишеше: „Лю-лю — главатар на люлючетата. Тук не влиза никой друг освен него.“ Когато Ян Бибиян четеше надписа, Лю-лю почна да бърбе нещо на някакъв неразбиран език — капачето бързо се повдигна и Лю-лю се опита да скочи в отвора. Ала Ян Бибиян го дръпна настрана и викна:

— Кажи, какво има тук?

— Тук е моето жилище. Не обичаш ли да влезеш за малко?

Ян Бибиян, който разбираше вече хитростите на Лю-лю, се засмя.

— Благодаря, не ми се ще да влизам вече в подземия. Моето желание е да се избавя от това, в което сега се намирам.

— Пътят за избавлението води оттук — рече Лю-лю и пак почна да бърбе някакви несвързани думи, които приличаха на заклинание.

Отведнъж из подземията изхвъркна един грамаден орел. Той се вдигна високо, завъртя се, след това се спусна надолу, клъвна Ян Бибиян по главата с яката си човка и го грабна.

Ян Бибиян не изпусна Лю-лю. Той го хвана за врата, турна го бърже в пазухата си, гдето носеше дяволската опашка, и се помъчи да улови орела за шията, но яката птица го счепка в силните си нокти и го понесе във висинето.

Когато се вдигаше нагоре, Ян Бибиян усети, че нещо като дървеница пълзи по ризата му. Това беше Лю-лю, който от страх пред дяволската опашка, при която внезапно се намери, беше се смалил колкото едно насекомо.

Орелът хвърчеше високо и Ян Бибиян гледаше под него обширната желязна гора. Малките люлючета тичаха из нея, гледаха нагоре и надаваха весели викове.

— Мирилайлай ще го пусне в езерото! — викаха радостни те — в езерото, в езерото!

От тия викове Ян Бибиян разбра, че орелът не е никой друг, а сам Мирилайлай. Той бръкна предпазливо в пазухата си, извади опашката и я завъртя силно.

— Мирилайлай, свали ме или ще те ударя с опашката!

Орелът издаде писък, пълен с ужас и страх, и се устреми надолу, като отпусна бавно крилете си. Той кацна леко пред железния дворец, пусна товара си и хвъркна страшно изплашен на покрива.

Ян Бибиян притисна под мишницата си Лю-лю да не избяга и седна на железните стъпала да си отдъхне.

Люлючетата бягаха из гората и викаха:

— Крийте се, крийте се, Лю-лю е още в ръцете му!

Ян Бибиян хвана Лю-лю, хвърли го на земята, стъпи на него и почна да му нанася силни удари с опашката.

— Ян Бибиян, всичко ще ти обадя! — примоли се Лю-лю. — Само не ме бий! Скрый опашката!

— Стани! — заповяда му Ян Бибиян.

Лю-лю се изправи на краката си цял треперещ.

— Говори! — викна му Ян Бибиян.

— Слушай, Ян Бибиян, безсилни сме пред тебе, докато носиш тая дяволска опашка. За нас ще бъде щастие да я отнемем от тебе, но при толкова опити не можахме да сторим това. Като е така, по-добре е да се махнеш оттук заедно с тая проклета опашка. Стига да треперим! Аз ще ти открия пътя. Ще ти кажа как да излезеш. Мирилайлай има три жени. Когато е в двореца си, те му шетат, пеят и го забавляват. Когато спи, те стоят над главата му и бдят над него. Когато иска да ги крие, превръща ги на три косъма в брадата си: един железен, един златен и един сребърен. Железният косъм е най-лошата жена, грозна и страшна. Тя може да те погуби. Златният косъм е по-добрата, но тя се храни само с очи и може да ти извади очите. Сребърният косъм е най-добрата — тя обича песни. Ще те накара да ѝ попееш. Ако песента ѝ хареса, тя ще те спаси, ако не ѝ хареса, ще те превърне на черна врана. Ако отскубнеш тия косми от брадата на Мирилайлай и ако ги вържеш на възел, те веднага се превръщат на жени. Железния можеш да отскубнеш най-лесно, златния — по-мъчно, а сребърния не можеш да отскубнеш, докато не отскубнеш двата други. Ако дърпаш и го прекъснеш, кръвта ти ще изтече и ти ще се превърнеш на земен червей за вечни времена. Това е всичко, Ян Бибиян. Прави каквото правиш, но се махни оттук с тая дяволска опашка, защото Мирилайлай ни измъчва.

Като каза така, Лю-лю се разплака и се примоли жално:

— Пусни ме сега, Ян Бибиян, пусни ме и бързай да намериш Мирилайлай! Той почива в палата, защото се изплаши от опашката. когато види дяволската опашка, той лежи болен по три дена и не е способен да се мръдне.

— Свободен си, Лю-лю — каза Ян Бибиан, като даде път на Лю-лю.

Веднага Ян Бибиан вдигна дяволската опашка и удари желязната врата на двореца. Вратата се отвори и Ян Бибиан влезе вътре, като въртеше лудо опашката. Той мина през много врати, през много стаи и най-после се намери пред някаква пещера. Там лежеше Мирилайлай. Ян Бибиан се хвърли върху него, натисна го здравата и го улови за брадата.

ЖЕНИТЕ НА МИРИЛАЙЛАЙ

Когато Ян Бибиян хвана Мирилайлай за брадата, великият магьосник трепна като уплашен от тежък сън и направи движение да стане, ала не можа. Той се почувствува вцепенен, очите му широко се отвориха, устата му замърдаха да кажат нещо, но не се чу никакъв глас.

Тогава Ян Бибиян разрови брадата му и намери в нея трите косъма, за които му каза Лю-лю. Без много да му мисли и без да се страхува, Ян Бибиян хвана железния косъм и го дръпна с все сила. Косъмът иззвънтя като желязна струна и се отскубна. После отскубна златния косъм.

Оставаше само да отскубне и сребърния. Ала Мирилайлай се развика и размърда страшно. Отведнъж избухна пожар. Огнен обръч от високи пламъци се появи наколо и го обгради.

— Да бягаме, Ян Бибиян — извика Мирилайлай, — да бягаме, че ще изгорим живи! Лю-лю е запалил двореца.

Магьосникът скочи на краката си и хукна с всичка сила, като буташе Ян Бибиян настрана. Ян Бибиян не се уплаши, той се държеше здраво за брадата на Мирилайлай и не се пуцаше. А когато магьосникът го заведе към пламъците, Ян Бибиян извади дяволската опашка и силно я размаха. Отведнъж пламъците угаснаха и изчезнаха, а Мирилайлай падна на колене пред Ян Бибиян и почна да се моли:

— Пусни ми брадата, Ян Бибиян, не скуби сребърния косъм! Обещавам ти, че тоя път ще те изведе на земния свят.

Ян Бибиян, който толкова пъти беше лъган от магьосника, тоя път не се излъга. Той намери сребърния косъм в брадата му, хвана го внимателно и го откъсна.

След това Ян Бибиян пусна магьосника, като му каза:

— Върви си в железния дворец!

— Няма да те оставя — каза жално Мирилайлай. — Няма да оставя жените си сами. Те се мразят страшно, може да се изядат една друга, ако аз не съм при тях.

— Махни се скоро в двореца! — извика Ян Бибиян, остави магьосника и тръгна из желязната гора. Магьосникът тръгна след него. Тогава Ян Бибиян го подгони с опашката.

Мирилайлай побягна пълзешком, като се подпираше на ръцете си. Той тичаше толкова бързо, че Ян Бибиян едвам го настигаше. И когато го стигаше, удряше го силно с опашката, а Мирилайлай тичаше още по-силно. Най-после стигна двореца си и влезе бързо вътре.

Ян Бибиян тръгна самичък из страшната гора.

„Какво да правя сега? — мислеше той. — Ако завържа тия косми, трите жени на Мирилайлай може да ме изядат. Нека ги преобразя една по една. Първата — лошата — не ми е потребна, втората ще ми изяде очите. Нека се срещна само с третата. Тя ще поиска да ѝ пея. Добре, ще и попея.“

Той взе сребърния косъм и почна да го връзва на възел, според както му беше казал Лю-лю.

В това време върху ръката на Ян Бибиян капна една гореща капка. Той вдигна глава нагоре. Върху клоните на желязното дърво стоеше неговата приятелка — черната врана. Неподвижна и тъжна, тя плачеше. От очите ѝ падаха едри топли сълзи. Една от тия сълзи бе капнала върху ръката на Ян Бибиян.

— Га-га-га! — извика ѝ Ян Бибиян.

Ала черната врана стоеше неподвижно и не отговори нищо на Ян Бибиян.

— Черна врано, вярна моя приятелко, сестро, която си ми помагала и си ме упътвала, обади ми се и в тоя труден час! Кажи ми какво да правя! Да завържа ли сребърния косъм?

Враната поклати отрицателно глава.

— Да завържа ли златния?

Враната пак поклати отрицателно глава.

— Да завържа ли желязния?

Враната поклати утвърдително глава.

Ян Бибиян вярваше на черната врана.

Без да се двоуми, той взе желязния косъм, сви го и го завърза. Отведнъж пред Ян Бибиян се изпречи едра и грозна жена със зелени очи.

— Кой си ти? — викна тя, като съгледа Ян Бибиян, и посегна да го хване за гушата.

Ян Бибиян вдигна дяволската опашка и каза:

— Мълчи!

Страшната жена отстъпи назад, разтреперана от страх.

Тогава Ян Бибиян завърза на възел и златния косъм. Веднага пред него застана тънка и суха жена. Очите ѝ бяха кротки. Тя се наведе, поклони се ниско на Ян Бибиян и каза:

— Кой си ти и какво търсиш тук?

— Аз съм Ян Бибиян, владетел на дяволската опашка, пленник на Мирилайлай.

— Какво искаш от нас? — попита пак сухата.

— Искам да изляза от вашето магьосно царство, искам да се върна пак на земния свят.

Още неизказал думите си, сухата жена се спусна като усойница срещу него и протегна костеливи пръсти с остри и дълги нокти към лицето на Ян Бибиян.

Ян Бибиян я удари така силно с опашката през ръцете, че сухата изпищя и отстъпи уплашена. А после каза с мек, умолителен глас:

— Ян Бибиян, дай ми очите си! Аз ям човешки очи, дай ми ги и аз ще те изведа оттук!

— Моите очи са от кал — каза Ян Бибиян. — Аз изгубих главата си и вместо нея нося глава от кал. Не вярвам да са вкусни очи от кал.

В това време Ян Бибиян завърза бързо и сребърния косъм. Отведнъж пред него изскочи чудна красавица. На устата ѝ грееше усмивка, очите ѝ светеха като най-чистото небе. По страните ѝ играеха леки розови облачета.

— Ах! — извика тя учудено, като видя Ян Бибиян. Гласът ѝ прозвънтя сладко като песен.

— Гледай я как се глези! — каза сухата жена, като се обърна към дебелията. — А би му изпила кръвчицата като змия.

— Мълчи, грознице! — каза хубавицата.

— Мълчи ти, мазнице! — рече грозната.

Трите жени на Мирилайлай се скараха. Те се мразеха и затова Мирилайлай никога не ги оставяше трите насаме. Сега им падна случай да изкажат всичката си злоба и ненавист. Дебелията и сухата се спуснаха върху хубавицата и почнаха да я дърпат за дрехите и за косите. Тя почна да плаче и да вика:

— Мирилайлай, къде си да ме спасиш? Ян Бибиян, нима можеш спокойно да гледаш как ме бият пред очите ти!

Ян Бибиян тогава се спусна и почна да шиба с опашката двете грозни жени. Отведнъж те паднаха на земята и се вцепениха като умрели.

— Благодаря ти, Ян Бибиян — каза хубавицата. — Ти ме спаси от тия грозни чуми. Каква награда искаш за това?

— Хубавице, помогни ми, спаси ме, изведи ме на земния свят!

— Много искаш, Ян Бибиян. За да те спася отгук, ти трябва да ми попееш. Аз много обичам да ми пеят.

Хубавицата се подпря на едно желязно дърво и отправи сините си очи към Ян Бибиян.

— Чакам! — каза тя повелително.

Ян Бибиян застана пред нея смутен и пленен от нейната хубост. Някаква чудна, необикновена сила изпълни гърдите му. Той запя вдъхновено.

СИЛАТА НА ПЕСЕНТА

Ян Бибиян запя. И щом отвори устата си, гърдите му се изпълниха с някаква сладка топлина, сърцето му се завълнува от желание отново да отиде на земния свят, душата му се завладя от спомени за родния му град, за хубавата планина над него, за широкото поле, за нивите, които се простираха по него, за рекичката, която го поеше. Пред него изпъкна цялата родна картина, която за пръв път са видели очите му, сред която е играл с другарите си.

Над всичко това в неговите спомени се мярна мъченическото и мило лице на майка му, нейните жални очи, с които тя го е гледала, нейните работливи ръце, с които го е милвала. И първите думи, с които почна песента си, бяха:

„Майко, майко, която тъжиш за мене! Твоето дете плаче за тебе, иска да дойде при тебе...“

После Ян Бибиян си спомни и за своя добър, трудолюбив баща, за неговите хубави съвети, за неговите грижи и мъки.

И в песента му се заредиха нежни, хубави думи, които звучаха тъжно. Гласът му стана силен, сладък и звучен и се разнесе из чудната гора. Леко прокълтяха от него железните буки. Вечно неподвижните птици по тях трепнаха с криле и обърнаха главичките си към Ян Бибиян.

Той съгледа това и песента му стана по-топла, по-тъжна, по-нежна, повече пълна с желание за свобода.

Хубавицата, която изпърво го гледаше с насмешка, полека-лека стана сериозна, сините ѝ очи се натъжиха. Тя ги отправи с нежност към Ян Бибиян и неочаквано от тях се отрониха сълзи.

Въздишка се откърти от гърдите ѝ.

Ян Бибиян продължаваше да пее. Неговият глас ставаше по-хубав, думите му по-силни и по-смели.

Най-после той пристъпи една крачка напред и като сложи ръка на сърцето си, почна да нарежда думи, които молеха:

„Ти, чудна хубавице, твоите ръце държат съдбата ми, спаси ме по-скоро и ми помогни да се върна в бедната къщица на майка ми, както пролетта помага на пролетните птички отново да се върнат в гнездата си!“

Като изпя това, Ян Бибиян забеляза, че хубавицата отново и дълбоко въздъхна. Тя вдигна хубавата си ръка и отведнъж всички птички, които стояха по буките, хвъркнаха. Чуха се весели викове, запляскаха криле, па всички се вдигнаха на ята и накацаха по железните буки около Ян Бибиян.

Отведнъж лек ветреца се понесе из гората. По клоните се появиха пъпки, развиха се в миг, разтвориха се на листа и цялата гора се покри със свежа зеленина. Огласиха я радостните викове на птиците. Чуха се далечни шумоления на потоци.

Ян Бибиян не прекъсна песента си. Унесен, той продължаваше да пее.

От очите на хубавицата почнаха да падат бързо едри сълзи. Тя стана, приближи се бързо към Ян Бибиян, наведе се и го целуна по челото.

— Стига, Ян Бибиян! Твоята песен стопли сърцето ми. Аз съм пленница на Мирилайлай, доведена от земния свят. Аз съм робиня като тебе. Твоята песен събуди у мене желание за свобода. Аз ще ти помогна, но и ти помогни на мене.

Като каза това, хубавицата протегна ръка и извика:

— Иа, Иа!

В гората се чу весел вик. Чу се шум от криле и пред Ян Бибиян се спусна и кацна черната врана.

— Иа, черна врано, моя сестрице — каза хубавицата, — настъпва крайт на черната магия и ние скоро ще бъдем освободени. Заведи Ян Бибиян при Кладенчето на живота и ме чакайте!

— Ян Бибиян, върви след мене! — каза враната и хвъркна ниско.

Ян Бибиян тръгна след нея.

От желязната гора нямаше ни помен. Тя цялата бе се преобърнала на хубава зелена гора. Липи, буки и брези, раззеленели като че ли от някаква чудна пролет, се вдигаха високо и радостно. Вместо черния железен пясък сега се простираха зелени поляни, изпъстрени с цветя. Малки ручей се извираха между дърветата и весело течеха.

Когато навлязоха дълбоко в гората, враната се обърна към Ян Бибиян и му рече:

— Ян Бибиян, ти си наш спасител. Не губи надежда, но бъди предпазлив! Мирилайлай е тежко болен! Той скоро ще умре и ние ще бъдем свободни.

Ян Бибиян попипа пазухата си, да види стои ли още там дяволската опашка.

Скоро пред тях се изпречи голяма скала, покрита с мъх и влага. Под скалата имаше кладенче. Неговите бистри и прозрачни струи бликаха обилно. Около него бяха нацъфтели пъстри и различни цветя.

Около тях наведен ходеше Лю-лю и търсеше нещо.

Като съгледа Ян Бибиян, той побягна. Ала Ян Бибиян извади дяволската опашка и му извика:

— Стой!

Враната, като видя това, хвъркна на канарата и извика оттам:

— Ян Бибиян, пази се!

Тогава Ян Бибиян се озърна и видя, че зад канарата се мярна и изчезна някаква странна фигура.

Лю-лю застана разтреперан пред Ян Бибиян.

— Не търся нищо, не търся нищо! — каза той.

— Не, ти търсиш нещо. Какво търсиш? — каза Ян Бибиян и вдигна опашката.

— Мирилайлай е болен. Търся билката на живота. Тя расте само около това кладенче. Ако не му я занеса, той ще умре.

— А кой се скри там? — попита Ян Бибиян, като посочи скалата.
— Ти не си сам, Лю-лю. Ти лъжеш. Не беше ли тук Мирилайлай? Кажете или ще те ударя!

Лю-лю се разтрепера и падна на колене пред Ян Бибиян.

— Не ме бий, Ян Бибиян! — Наистина аз не съм сам. Тук е грозната и страшна жена на Мирилайлай, изпратена от него да умъртви хубавицата, която ще дойде тук. Тя донесе упоителни и отровни билки, които щеше да пусне в кладенчето. Не пийте от него!

— Иди си, Лю-лю! — каза Ян Бибиян.

Лю-лю се изправи, разгледа наоколо и се спусна да бяга с всичка сила.

Ян Бибиян надзърна зад скалата. Там, скрита зад дънера на едно дърво, стоеше грозната и страшна жена на магьосника. Зелените ѝ очи

гледаха злобно.

МИРИЛАЙЛАЙ УМРЯ!

След като Ян Бибиян отскубна трите косъма от брадата на магьосника, той остана неподвижен на мястото си. Неговите сили го напуснаха. Неговите заклинания не действуваха и заповедите му не се изпълнявах.

Неговата пленница-хубавица беше освободена от магията чрез силата на Ян Бибияновата песен.

Но къде изчезна тя?

Ян Бибиян се озърташе наоколо и я чакаше да се върне, но като видя грозната жена, която го дебнеше зад канарата, той се върна назад. Грозницата тръгна след него.

Ян Бибиян седна на един камък край Кладенчето на живата вода и се замисли. Той чакаше хубавицата. Нейните думи, които му даваха надежда, го правеха нетърпелив. Желанието да се спаси от това проклето царство на магията разпаляше душата му.

С наведена глава той седеше при кладенчето и мислеше. Ала отведнъж пред него се мярна някаква сянка. Той вдигна глава. Грозницата беше се приближила тихо и пращаше с разперените пръсти на ръцете си устрели към него.

Ян Бибиян се наведе, грабна вода от изворчето с ръка и плисна в лицето на грозната жена. Отведнъж тя квакна и се превърна на жаба. Тя почна да скача към водата. Но Ян Бибиян я ритна с крак, тя отскочи далече, удари се в един камък и се пукна. От нея изтече зелена вода, която грозно замириса. На това място, гдето протече тая вода, веднага поникна висок зелен бурен. Ян Бибиян го позна — това беше тютюн.

В същото време се зададе из гората втората жена на Мирилайлай, която не беше ни грозна, ни хубава, но която имаше зъл поглед. Тя беше разперила една мрежа, прилична на рибарско серкме, и се готвеше да я хвърли върху Ян Бибиян. Ала той се наведе, грабна пак вода с ръка и плисна върху лицето ѝ. Отведнъж тя се превърна на змия, оплези се и засъска срещу Ян Бибиян. Той не се уплаши, грабна един

камък и смачка главата ѝ. От нея изтече жълта вода и на мястото веднага поникнаха отровни гъби.

Тогава Ян Бибиян чу песен, която се понесе из гората живо, весело и бодро и все повече се приближаваше, и все по-ясна ставаше.

Ето че се зададе хубавицата, облечена в хубави бели дрехи. Русата ѝ коса падаше до земята. На главата си беше турила венец от бели рози, а в ръката си носеше китка от здравец и босилек.

Като видя Ян Бибиян, тя прекъсна песента си и се засмя. После потоци китката в Кладенчето на живата вода и почна да ръси наоколо.

Тогава птичките, които бяха накацали по клоните, отведнъж слезнаха долу и се превърнаха на деца — момчета и момичета.

— Мълчи и върви след мене! — каза хубавицата на Ян Бибиян и като извади един съд от широкия си ръкав, наля вода от изворчето и тръгна напред. Ян Бибиян тръгна след нея, последван от всички момчета и момичета, които доскоро бяха птички. Те запяха в хор една чудна песен.

Хубавицата вървеше напред, потапяше китката в съда с живата вода и ръсеше наоколо. И всички птички, които бяха в гората, се превръщаха на деца — момчета и момичета, нареждаха се в шествието подир Ян Бибиян и запяваха с другите.

И гората се освети от слънце и някаква чудна радост я изпълни.

Те вървяха дълго. И там, гдето минаваха, цялата гора се преобразяваше и бликваше нов живот.

Ето най-послед пред тях се изпречи мрачният железен палат на Мирилайлай. Той стоеше глух и страшен. Студенина лъхаше от него.

Хубавицата застана пред вратите му и ги поръси с живата вода. Вратите му се отвориха. Ян Бибиян и хубавицата влязоха вътре, а всички, които ги следваха, останаха отвън.

Хубавицата пръскаше с вода железните стени, те се рушеха под живителните капки и откриваха зала след зала.

Отведнъж пред тях всичко изчезна и се появи висок мост, който се простираше над една страшна бездна. Краят му водеше към една пещера, на върха на недостъпни скали.

Хубавицата и Ян Бибиян тръгнаха по тоя мост и скоро застанаха пред пещерата. Хубавицата поръси входа с живата вода. Камъните се разместиха и се откри друга зала. На средата имаше легло и върху леглото лежеше Мирилайлай.

Отведнъж великият магьосник се превърна на един грамаден мях. Ян Бибиян го ритна с крак. Той се пукна и от него изтече някаква жълтеникава течност, която замириса страшно на спирт.

Из гората се разнесоха радостни и тържествени гласове:

— Мирилайлай умря! Великият магьосник почина! Настана краят на магиите!

Тия тържествени гласове се носеха като ехо от хиляди водопади.

Тогава хубавицата се обърна и каза:

— Ян Бибиян, ние сме спасени!

Тя се върна назад. След нея тръгна Ян Бибиян. Високият мост беше изчезнал и пред тях се простираше безкраен хубав и равен път, който минаваше през гората.

Когато стъпиха на него, те видяха от двете му страни наредени малките люлючета като безчислена войска, а между тях на пътя, паднал на колене, стоеше Лю-лю и плачеше.

— Лю-лю, ти плачеш. Тебе ти е жал за великия магьосник — каза хубавицата, като го изгледа строго.

— Не, не — рече умолително Лю-лю. — Ние някога бяхме трудолюбиви мравчици. Нашите мравуняци, изградени с труд, се намираха из зелените гори и ние щастливо си живеехме в тях. Великият магьосник Мирилайлай ни преобрази на малки човечета и ни направи свои слуги. Той умря. Сега ние оставаме клетки малки човечета, неспособни за нищо. Как бихме желали отново да станем пак мравчици и да намерим изоставените си мравуняци!

Хубавицата потопа китката във водата, тръгна сред малките човечета и с широк размах на ръката си поръси всичките. Отведнъж те се превърнаха на малки мравчици и запълзяха живо и радостно.

ПАК НА ЗЕМНИЯ СВЯТ

Ян Бибиян вървеше след хубавицата, която пръскаше с живата вода наоколо. И в миг всичко се преобразяваше, всичко се оживяваше. Железните дървета се преобръщаха на хубави буки и дъбове, покриваха се със зелени листа и весело шумяха. Черният железен пясък бляскаше като злато. Мъртвите железни отломъци ставаха канари, покрити с мъх. Тъмните облаци, що висеха над този омагьосан свят, бягаха и чезнеха. Късове от синьо небе се откриваха и викаха погледа.

А Ян Бибиян и хубавицата все вървяха и вървяха.

Далече, далече някъде се мярна и се изпречи на хоризонта като сън модрият, едвам забележим силует на планина и по високите върхове блестеше сняг.

И над всичко това се показа слънцето.

— Ето нашия свят, ето нашата земя! — завика с неудържима радост Ян Бибиян, наведе се и целуна ръката на хубавицата. — Благодаря ти, спасителко моя!

— Аз на тебе трябва да благодаря, Ян Бибиян. Ти с твоето мъжество и безстрашие спаси и мене. Аз също съм от земния свят. Аз съм дъщеря на морски офицер. Името ми е Лиана. През една страшна нощ из морето излезе Мирилайлай и ни грабна с моята малка сестричка Иа. Мене магьосникът взе за жена, а Иа превърна на черна врана. Боже мой, къде ли е тя сега?

Хубавицата се спря, разгледа наоколо и извика:

— Иа, Иа!

И ето, черната врана долетя и кацна на работо на хубавицата. Лиана натопи китката в живата вода и поръси.

И отведнъж враната стана хубаво малко момиче. То се хвърли на гърдите на сестра си, притисна се о нея и почна да плаче от радост:

— Мила сестро, хубава Лиано!... Спасени сме, спасени сме!

— Да, мила Иа, радвай се, радвай се!

След това Иа се обърна към Ян Бибиян и пак през сълзи от щастие му рече:

— Ян Бибиян, аз всякога бях с тебе. Мъчех се да ти помогна, но силата на магьосника всякога ме спираше и аз жестоко бях мъчена всякога, когато можех да те видя.

— Да вървим, да вървим по-скоро! — каза Ян Бибиян, като отправяше очи към далечната планина.

Хубавицата Лиана, Ян Бибиян и малката Иа пак тръгнаха напред. Скоро те излязоха на едно широко поле и пред тях се изпречи голяма река. Ала тая река беше мъртва. Втвърдени на желязо стояха водите ѝ, безжизнени бяха бреговете ѝ, неподвижна лодка с вкаменени плувци стоеше върху нея.

Зад тая река се простираше обширна жива земя, виждаха се села, пътища. Стада пасяха по полетата. Чуваше се камбанен звън, мяркаха се работници.

Ян Бибиян, Лиана и малката Иа, хванати за ръце, преминаха бързо през мъртвата желязна река и стъпиха на живата божия земя.

Лиана се обърна и поръси реката с жива вода. Отведнъж заплискаха водните талази, потекоха и зашумяха. Окичиха се бреговете с трева, бурени и зелени дървета. Запяха птички. Понесе се бързо лодката и оживяха младите гребци, удариха веслата и запяха песен:

*Ний млади сме моряци,
прати ни капитана
да бродим по реките,
да търсиме Лиана.
На тоя свят тя беше
най-милата мома,
пленен от хубостта ѝ —
магьосник я взема.*

Лиана чу песента и се спря. Сърцето ѝ заби силно. Радост развълнува душата ѝ, радост, че не е забравена. Тя се затича към брега на реката и почна да маха с ръка към гребците. Те оставиха греблата и се обърнаха към нея. Тогава тя запя:

*Ето ме, аз съм Лиана,
спрете се, млади гребци,
вземете ме в лодката ваша,
юначни, млади момци!*

Като чува песента на Лиана, момците нададоха весели викове и подкараха лодката към брега.

Лиана се обърна към Ян Бибиян и очите ѝ се напълниха със сълзи:

— Прощавай, Ян Бибиян! Тая лодка ще ме заведе дома. Чиста е земята, на която стоим. Ти лесно ще намериш пътя си. Аз никога няма да те забравя.

— Аз всякога ще си спомням за тебе, Ян Бибиян — каза Иа. — Ако ти искаш да станеш моряк, ела при нас на морето. Баща ни ще те вземе на парахода си.

— Моряк! Аз искам да стана нещо — каза Ян Бибиян, после се замисли и додаде: — Хубаво е да бъдеш моряк. Ала най-напред аз трябва да намеря главата си и да видя бедните си стари родители, които тъжат за мене.

— Сбогом, Ян Бибиян! — каза Лиана и скочи в лодката, която беше спряла на брега.

— Сбогом, Ян Бибиян, помни ме и ти! — извика Иа и също скочи в лодката.

Гребците удариха лопатите; лодката се отдели от брега и заплава по водата.

Ян Бибиян остана самичък на брега.

Той дълго следи с поглед лодката, която се отдалечаваше. Лиана и Иа му махаха с ръка, докато се изгубиха в далечината.

Ян Бибиян се озърна наоколо. Беше сам, брегът беше пуст и безлюден. Ала него не го беше вече страх. Само му стана жално за двете другарки, които го оставиха, и не му се щеше да напусне брега, гдето се разделиха. Той седна отмалял край реката и заплака. На

душата му стана топло, светло и хубаво. Сълзите миеха и чистеха всичкото зло, което бе минало през нея, и му ставаше леко.

Слънцето полека-лека зайде, стана тъмно, студ повее от реката. Ян Бибиян видя, че е настанало вече нощ.

Той стана и се упъти напосоки към далечната планина, която беше гледал през деня.

Той вървеше през широко поле. Наоколо беше тихо и пусто. Малка, утъпкана пътека се очертаваше през тревата. Ян Бибиян тръгна по нея. Небето бе обсипано със звезди; звезди, които Ян Бибиян отдавна не беше виждал. Той ги гледаше и им се радваше.

Отведнъж пред него, на пътеката, се мярна нещо. Ян Бибиян напрегна поглед. Наблизо имаше нещо, ала какво беше — не можеше да види добре. Скоро той се приближи. Там, до пътеката, върху един самотен голям камък нещо мърдаше. Птица или човек?

— Кой е там? — извика Ян Бибиян.

— Аз, аз съм — отвърна уплашено един разтреперан глас.

Този глас се стори познат на Ян Бибиян. Къде го е чувал?

— Кой си ти? — повтори твърдо Ян Бибиян.

— Аз съм Фют, твойт най-добър приятел.

— Фют, Фют, ти ли си? — зарадва се Ян Бибиян. — Какво правиш тук?

— Чакам те, Ян Бибиян. Хе, откога те чакам тук! Радвам се, че пак те видях.

Ян Бибиян се приближи. На камъка наистина седеше Фют.

Двамата стари приятели си подадоха ръце.

СТАРО ПРИЯТЕЛСТВО

„Бедният Фют!“ — помисли си Ян Бибиян, като разгледа добре стария си приятел.

Въпреки злото, което Фют му беше причинил, Ян Бибиян наистина имаше защо да го съжали. Фют приличаше на окаяник. Мършав, слаб, отпаднал, с изгаснали очи, с отпаднало тяло и дух, той представляваше жалка фигура и приличаше на някоя недогоряла дрипа, извадена от запалена смет. Малките му рогца бяха покрити с някакви злокачествени нарастъци, кожата му беше прошарена с пепеливи лишеи, които го сърбяха много, защото Фют непрекъснато се чешеше. Краката му бяха станали мазолести и заприличали на магарешки копита, а на мястото, гдето бе откъсната опашката му, стоеше жива и незараснала рана, наплюта от мухите и червясала.

— Фют, на какво си заприличал? — извика Ян бибиян. — Какво се е случило с тебе?

От очите на дяволчето потекоха сълзи, то се разтрепера, като че ли го обхвана страшен студ, и се разплака с дълбоки хлипания. Фют искаше да каже нещо, ала гласът му се задушаваше.

На Ян Бибиян му стана жално за неговия стар приятел и той му каза с приятелско съчувствие:

— Не плачи, Фют, успокой се! Ти навярно много си страдал. И аз много страдах. Но аз победих и се спасих. Не губи надежда!

Дяволчето обърна очи към Ян Бибиян и така жално го погледна, че очите на стария му приятел се наляха със сълзи.

— Ян Бибиян — едва проговори Фют, — откак се разделих с тебе и ти отнесе опашката ми, аз станах най-нещастното същество на света. Аз бях подложен на страшни наказания от дяволския съд. Презрян и намразен от всички, върху главата ми се изсипа всичката дяволска злоба и омраза. Гориха ме в огън, вариха ме в казан, мушиха ме с шишове, едвам се отскубнах да избягам. Уви, но зарад мене пострада моят стар баща. Сега клетникът виси на едно дърво, обесен за краката, а под главата му гори задушлив и миризлив огън. Така ще

стои той там, докато аз не се завърна да понеса сам наказанието си... О, Ян Бибиян, но аз не мога да се върна, докато не намеря опашката си. Много скитах, много те търсих. Аз знаех, че ти си жив, че докато носиш у себе си моята опашка, ти много ще страдаш, но няма да загинеш. Да, знаех, че си жив, но не знаех къде си, защото, откак ти откъсна опашката ми, аз изгубих способността да ставам невидим, да летя като птица, да се нося по света като дух. Аз станях един окаяник. Едничката способност, която ми остана, е да се преобръщам на жалко просяче и да искам милостиня от хората. Милостиня — най-невижданата добродетел от страна на дяволите, които бяха сполучили почти да я премахнат от хорските сърца. И ето ме сега пак стоя пред тебе, Ян Бибиян, стари мой приятелю, стоя като просяк и искам милостиня. Ще бъдеш ли толкова великодушен да дадеш милостиня на едно дете на дявола, който води борба с хората, да им отнеме всичко добро, което може да се роди в сърцата им?...

Фют отново се задави в сълзи и почна да хлипа.

— Какво искаш от мене, Фют? С какво мога да ти бъда полезен? Как мога да те спася от това окаяно положение?

— Върни ми опашката, Ян Бибиян! — каза умолително Фют.

— Ами главата ми, Фют? Ти забрави ли, че смени главата ми с глава от кал? Ти искаш опашката си, аз искам главата си.

— Калчо е жив, Ян Бибиян, той ходи с твоята глава. Аз го срещнах... Но, докато съм без опашка, аз нямам сила да ти върна главата.

— Фют, да не би да ме лъжеш? Ти навярно си изпратен отново да ме заблуждаваш и да ми причиниш още по-голямо зло. Не ти вярвам.

— Имаш право да не ми вярваш, Ян Бибиян. Аз така подло постъпих с тебе, но и ти жестоко ме наказва.

— Колкото и да ми е жално за тебе, Фют, аз не мога да ти дам опашката, докато не получа главата си. А твоята опашка е у мене. Ето я.

Ян Бибиян бръкна в пазухата си да извади опашката, но остана учуден, като вместо нея извади китката, с която Лиана пръскаше живата вода. При раздялата, когато се сбогуваха, Лиана беше я пъхнала в пазухата му, без той да забележи. Цветчетата на тая китка бяха се затворили и във всяко от тях имаше по една капка от водата на живота.

— Това не е моята опашка — каза Фют.

Ала Ян Бибиян се зарадва, като видя тая китка. Тя му припомни за Лиана и за Иа.

„Не току-тъй Лиана ми я е оставила в пазухата“ — помисли си той.

После, като скри отново китката, той бръкна от другата страна на пазухата си и извади опашката.

— А-а-а — залипна се от радост Фют. — Ян Бибиян, дай ми я, моля ти се, дай ми я!

И Фют посегна с разтреперани ръце към опашката си.

Но Ян Бибиян я сгъна и отново я скри.

— Ян Бибиян, дай ми опашченцето бе! — примоли се Фют и падна на колене.

— Нека намерим Калчо, па тогава — каза Ян Бибиян.

— Ян Бибиян, дай ми опашченцето, върни ми силите, заклевам ти се, че само тогава ще мога да ти върна главата! Ако пък искаш докрай да ти бъда послушен, отскубни и задръж само един косъм от нея. Докато той е у тебе, аз ще ти бъда неволен роб и слуга.

— Ще видим, Фют! Сега нека намерим Калчо. Искам да видя главата си.

— Добре, Ян Бибиян, но аз съм немощен, не мога да вървя. Дълго време трябва да се пътува.

— Ще вървим полека, Фют.

— Добре — каза дяволчето и въздъхна.

— Накъде? — попита Ян Бибиян.

— На изток — каза Фют и протегна ръката си към хоризонта, зад който идеше слънцето. Ала то беше още далече.

Без да каже нещо, Ян Бибиян тръгна след него. Те вървяха дълго, без да си продумат. Ян Бибиян, воден от надеждата отново да намери главата си, крачеше бодро и бързо. Когато след дълго ходене той се обърна, видя, че Фют беше останал назад и едвам пристъпяше. Ян Бибиян го възчака.

— Умори ли се, Фют?

— Страшно!

Ян Бибиян се наведе, грабна го като парцал и го метна на гърба си. И като го хвана за двете ръце, понесе го напред. Той го държеше за ръце, за да не би Фют да открадне опашката си.

Ян Бибиян крачеше още по-бързо. Той не усещаше дори на гърба си дяволчето. Толкоз много горкото беше измършавяло.

— Къде живее Калчо? — попита Ян Бибиян през работо си.

— Той носи твоята жива глава, ала тялото му е от кал, нито яде, нито пие. Той скита като странно животно по горите, спи, лежи пак скита. Твоята глава, която носи, постоянно мисли за тебе. Когато тялото му изсъхне, Калчо се окъпва, за да го понакваси, и пак скита. Ала от дъжд се бои много. Страх го е да го не размие.

Ян Бибиян не каза нищо. Той се замисли за главата си и забърза още повече.

На сутринта, когато слънцето изгря, те стигнаха до една река.

Ян Бибиян свали Фют от гърба си и каза:

— Да починем!

Още не бяха седнали, Фют подскочи радостно и хвана Ян Бибиян за ръка.

— Погледни зад оня храст!

Ян Бибиян напрегна очи.

Зад храста събличаше дрехите си едно момче и се готвеше да се къпе. Като чу шум, то се обърна. Тръпки полазиха Ян Бибиян. В лицето на това момче той позна своето някогашно лице.

— Калчо! — прошепна тихо към ухото на Фют Ян Бибиян.

— Калчо! — каза Фют, като турна пръст на устата си.

ЯН БИБИЯН НАМИРА ГЛАВАТА СИ

— Събличай се скоро, Ян Бибиян! — извика дяволчето.

Ян Бибиян бързо хвърли дрехите си. Ала косъма, който бе отскубнал от дяволската опашка, завърза на ръката си като гривна. Той се боеше да не би Фют да го открадне. Китката, която Лиана беше оставила, той внимателно сложи под дрехите си.

— Готово! — каза той тихо.

— По мене! — извика Фют и скочи в реката. Ян Бибиян скочи след него.

Калчо, който се готвеше вече да излиза, изпищя уплашено и поиска да избяга на срещния бряг. Двете глави се погледнаха.

В това време Фют улови Калчо за единия крак.

— Пусни ме! Пусни ме! — завика Калчо. — Олеле, пусни ме, ще се разкисна, ще се разтопя, ще се удавя!...

Ян Бибиян се спусна също и улови Калчо за раменете, натисна го и го потопи цял във водата...

Каленото тяло на Калчо почна да омеква. Той пищеше и се молеше да го пуснат. В същото време Ян Бибиян усети като че мина някакъв нож през шията му. Неговата калена глава като че почна да омеква.

Отведнъж и Калчовата, и Ян Бибияновата глава се отлепиха от телата си.

Фют ги размени бързо и Ян Бибиян изскочи из водата със собствената си глава. А Калчо, на когото се залепи калената глава, която Ян Бибиян носи толкова време, остана неподвижен във водата, с поглед, обърнат жално-жално към Ян Бибиян.

— Фют, извади го, извади го скоро! — извика Ян Бибиян, комуто стана жално за бедния Калчо, който тъй дълго му пази главата.

— Какво ще правим? Той вече ни е непотребен.

— Извади го! — заповяда Ян Бибиян.

Фют прегърна безжизненото тяло на Калчо и го извади на брега. То падна размекчено и неподвижно върху зелената трева с безжизнено

отпуснати ръце. Ала главата, която беше носил Ян Бибиян, бе получила живот от неговото живо тяло. Тя се обърна към Ян Бибиян и впери очите си умолително към него.

Ян Бибиян се досети. Той взема бързо китката, която беше му оставила Лиана, и я разтърси силно над неподвижния Калчо. В чашките на цветчетата бяха останали скрити капки от живата вода. Като ситен прашец те се посипаха върху каленото тяло, то трепна, оживя и Калчо бързо скочи на краката си.

Той се спусна и прегърна Ян Бибиян. Очите му се напълниха със сълзи, които закапаха.

— Ян Бибиян, благодаря ти!... Чувствувам кръв в жилите и живот в тялото си. Усещам ударите на сърцето си. Ти ме оживи. Ян Бибиян, благодаря ти!...

Ян Бибиян бе щастлив. Той намери главата си. Той е пак той. Върната отново в живота, душата му след толкова страдания ликуваше и се вълнуваше от нещо хубаво, безкрайно хубаво. Той видя отново света и разбра колко хубости има в него, колко е красиво да се живее, колко сладко е да носиш собствената си глава на шията си.

Той прескокна границата от злото към доброто и първият образ, който се мярна в паметта му, бе неговата майка и до нея — неговият стар баща. Обхвана го силно желание час по-скоро да ги намери, да ги види.

Ян Бибиян извади бързо косъма, който бе отскубнал от опашката на Фют, и му го подаде:

— Фют, върви си по своя уречен път! Научих се що е зло и добро и имам вече сили да се боря със злото. Ако опиташ да ме изкушаваш, знай, че ще бъдеш победен и отново ще бъде скъсана опашката ти! Кажу на всички дяволи във вашето царство, че аз ще науча хората къде ви е слабото място.

Фют, обхванат от страшна радост, грабна косъма от ръцете на Ян Бибиян, поклони се, отдалечи се и изчезна.

Ян Бибиян и Калчо останаха сами.

Те се обърнаха към изток. Близо пред тях се изпречваше родната, познатата планина. И там в полите сред зеленина се белееше малкото родно градче. Сред него високо се издигаше черковната камбанария.

Забиха камбаните празнично.

Ян Бибиян протегна ръцете си нататък и извика с вълнение:

— Мамо, майчице, ида си, ида си при тебе!

Като хвана Калчо за ръка, каза:

— Да вървим!...

— Ех, мой бедни татко грънчарьо — каза Калчо, — и аз се връщам пак при тебе. Искам да ти бъда помощник и подкрепа на старини.

И двамата с бързи крачки тръгнаха към родното си градче.

Ян Бибиян на Луната

Който и да си ти, драги читателю, обръщам ти вниманието, че преди да прочетеш тая книга, добре е да знаеш кой е Ян Бибиян.

А неговия живот ще изучиш от книгата „Ян Бибиян“, която излезе преди тая и в която са описани чудните приключения на това интересно момче. От нея ще научиш как Ян Бибиян се сдружи с малкото дяволче Фют, как то замени главата му с глинена, как след това попадна във вълшебното царство на великия магьосник Мирилайлай и как след чудни и смели приключения се спаси.

Неговите страдания и борбата му да се освободи от злото облагородиха душата му, калиха волята му, направиха го смел и предприемчив. Така той се качи на Луната и можа да постигне мечтата, която от векове е движила непримирими учени с буйна фантазия.

Авторът

ЯН БИБИЯН СЛЕД ВРЪЩАНЕТО МУ ОТ МАГЪОСНОТО ЦАРСТВО

Ян Бибиян се завърна в родния си град, може да се каже, вече възмъжал. Той бе навършил петнадесета година. Приключенията, които преживя, изпитанията, които превъзмогна, бяха го направили по-мъдър и по-сериозен.

Той се прибра с неизказана радост под бащината си сиромашка стряха и обилните сълзи на майка му очистиха душата му.

С плач Ян Бибиян поиска прошка от родителите си за мъките и страданията, които им е причинил, и даде клетва, че занапред ще стане най-добрият човек в тяхното градче.

Той се облече в чисти прилични дрехи, почна да причесва гладко косата си и престана да ходи бос и гологлав, както по-рано.

Още в първите дни след пристигането си той се зае да помага на стария си баща. Двамата ходеха с магарето в гората и носеха дърва, които продаваха на пазара. Трудът му се услади и работата му беше приятна.

Всички от града, които познаваха Ян Бибиян като палаво и лошо момче, като го гледаха сега, не можеха да му се начудят. Никой не знаеше за неговите приключения. Всички мислеха, че той е бил в някой далечен град на работа, или пък в някое училище.

Ян Бибиян беше станал весел, жизнерадостен, почиташе всички и се отнасяше много любезно както с познати, така и с непознати. Скоро всички жители на града го обикнаха и почнаха да го сочат за пример. Ян Бибиян спечели много приятели между връстниците си и им стана нещо като главатар.

Най-добрият приятел на Ян Бибиян беше Калчо. Той също беше пораснал колкото Ян Бибиян и работеше в грънчарницата на баща си. Той не дружеше много с другите момчета. Дори ги избягваше. Затова пък много обичаше да излизат двама с Ян Бибиян там някъде в околностите на града, да седнат на някоя поляна под сянката на някое

дърво и да си приказват. Там Ян Бибиян надълго и нашироко му разправяше за приключенията, които бе преживял.

— Да, Калчо, много преживях и много научих, Станах друг. Сега съм тук, при родителите си. Жално ми е да ги гледам как бедно живеят. И като си помисля, че и моят живот може да бъде същият, ужасявам се. Вярвай ми, аз не бих могъл да живея като тях и не искам. А ето че не зная какво да правя. Какъв път да хвана...

Калчо се взираше в дълбоките умни очи на приятеля си, които при тия думи ставаха тъжни, и не знаеше какво да му каже.

— Не, аз трябва да науча нещо — казваше Ян Бибиян след дълго мълчание. — Трябва да науча някой занаят. Жално ми е, че не мога да следвам в училище. Но занаят мога да науча. Каж ми, Калчо, какъв занаят да изуча?

— Стани грънчар като мене — каза наивно Калчо. — Тогава двамата заедно ще си отворим работилница и никога няма да се делим.

— Не ми харесва тоя занаят — рече искрено Ян Бибиян. — Нещо друго ме влече, какво — и аз не зная... Когато вечерно време легна да спя у нас на чардака, очите ми се отправят към звездното небе... Каква далечина, какъв простор!... Душата ми отива там. А когато изгрее Луната, пълна, закръглена, вижда ми се толкова близка и позната, като че ли там съм роден, и нещо ме тегли там да отида. И като се увлека в мисли, това нещо не ми се вижда невъзможно. И знаеш ли какво, Калчо? — Един ден аз ще отида там. Нещо ми казва, че ще отида.

Калчо гледаше приятеля си, неговия замислен вид, неговата решителна мисъл, която даваше блясък на челото му, и се усмихваше блажено. Той му вярваше и затова му каза дружески:

— Ян Бибиян, ако ти решиш да идеш на Луната, заведи и мене.

— Би ли дошъл? — запита сериозно Ян Бибиян, като хвана ръката на приятеля си.

— С тебе навсякъде, Ян Бибиян! — отговори Калчо и после попита: — А как мислиш да отидем там? Да намерим пак дяволчето Фют, то може би ще ни помогне.

— Не искам вече да имам работа с дяволчета, Калчо. Аз мечтая да изобретя някаква особена хвърчаща машина, не балон, не самолет, а нещо друго, по-силно и по-бързо.

— Как ще я направиш, Ян Бибиян? Ти би трябвало да бъдеш техник.

— Да — каза Ян Бибиян, — бих желал да стана техник.

Очите му светнаха. Ян Бибиян и Калчо до тъмно седяха на любимото си място и приказваха. По високия небесен свод наизскачваха звезди, замигваха, затрептяваха. Скоро на изток се подаваше лунният кръг и заливаше с мека синкава светлина цялата околност. Планината се изправяше като черно видение на някакво гигантско чудовище, а над нея почваше да се издига Луната. Наставаше чудна тишина.

Ян Бибиян протягаше ръка нататък към небето и казваше:

— Ето я, Калчо... Там ще те заведе. Там сигурно има живот и хора като на нашата Земя, която е родна сестра на Луната. Ще бъде интересно, нали!

Калчо се притискаше до приятеля си и подплашен и удивен пред великата гледка на обсипаното със звезди небе, едвам продумваше:

— Да...

ПРИ МАЙСТОР ФРАНЦ

В средата на града, гдето ставаше пазарът, гдето бяха кафенетата, дюкяните, паметникът, голямата чешма и гдето спираха автомобилите, се намираше и техническата работилница на Франц Техниката. По името му може да помислите, че тоя бае Франц беше чужденец, французин или немец. Не, Франц беше чист българин от същия град. Истинското му име беше Иван Цървулт. Той беше скитал много по света, ходил беше в Америка, в Австралия, обиколил беше цяла Европа и най-много беше стоял във Франция, гдето беше научил занаята. Той знаеше добре френски език, затова гражданите го нарекоха Франц — Франц Техниката.

Работилницата на Франц се помещаваше в един широк дюкян, който някога е служил за налбантница. Пред вратата на работилницата имаше захвърлени открай време всевъзможни части от различни машини, зъбчести колелета, счупени железни оси от вагони, големи празни гранати, парчета от релси, голям парен котел и какви ли не части от разни машини, събирани кой знае откъде. На двата прашни прозореца пък бяха натрупани в безредие дребни работи, разглобени часовници, части от велосипеди, късове от самолетна перка, примуси, електрически батерийки, части от грамофони и други, и други.

Всички тия чудновати работи привличаха любопитните дечурлига, които се трупаха и живо тълкуваха службата на тия всевъзможни предмети, и водеха препирни кое нещо от каква машина може да бъде.

Препирните им разрешаваше Франц, към когото децата често се допитваха.

— Това ли? — казваше усмихнато той, като навеждаше глава, за да надникне по-добре над очилата си. — Това е подкова от коня на Крали Марко.

— Ами това, Франц?

— Това е гръмоотводът на Вавилонската кула.

— Това?

— Това е парче от сабята на Дон Кихот. Това е копче от палтото на Мойсея. Това е часовникът на цар Соломона.

Франц беше добродушен и весел човек, обичаше да се шегува и се радваше на децата, Франц разбираше от всичко и знаеше всичко по техниката. Каквато машина и да се развали в града или по селата, викаха него. Той поправяше шевни машини, мелници, мотори, вършачки, велосипеди, часовници и автомобили.

Ян Бибиян още като малък често обичаше да се спира пред работилницата на Франц и да наблюдава чудесните, изложени на прозореца, и тия странни железни скелети и части от разрушени машини.

Когато Калчо му каза, че за да може да направи машина, с която да отиде на Луната, трябва да учи техника, Ян Бибиян веднага си спомни за Франц.

Дали би могъл да постъпи при Франц?

Ян Бибиян прекара неспокойна нощ. Желанието му да отиде на Луната оживя в него и завладя душата му. Той почна да крои планове за чудната машина, с която ще отлети. При Франц той може да научи много работи. Но в главата му изпъкна друга мисъл.

Ах, ако беше Фют — малкото дяволче! С него Ян Бибиян би отишел без всякаква машина.

Франц или Фют?

— Не, никога вече с Фют. Не желая вече да имам работа с дяволи. Само със собствените си сили и способности ще вървя напред, па каквото ще да става.

Рано една сутрин Ян Бибиян отиде пред работилницата на Франц. Той се спря далечко пред нея и не се решаваше да влезе. Франц вече бе на работа. Пред дюкяна му стоеше някакъв камион и той го обикаляше с инструменти в ръка, заничаше в мотора, лягаше под него, буташе нещо под колелетата и от време на време влизаше в дюкяна, за да вземе някой друг инструмент. По площада още нямаше никакво движение. Само пред някои кафенета седяха един-двама подранили еснафлии и сърбаха кафенце.

Ян Бибиян се повъртя доста около работилницата на Франц. Градският часовник удари осем и половина. Това стресна Ян Бибиян. Той нерешително се озърна наоколо и тръгна за дома си. Но отведнъж се върна, като че някой го дръпна.

С нерешителни крачки той отиде до работилницата.

— Добро утро, Франц — каза той и сне учтиво каскета си.

— О, какво правиш, Ян Бибиян, къде се изгуби? Че ти май много си пораснал! — заприказва Франц и после добави: — Слушай, Ян Бибиян, я ми помогни малко. Подпирай от тая страна капака.

Ян Бибиян мълчаливо и с готовност хвана тенекиения капак на машината, а Франц се наведе и почти завря главата си вътре.

— Не виждам вече, дявол да го вземе! С тия очила вече не мога да си служа — заговори той. — Трябва да ги сменя... Е какво правиш ти бе, Ян Бибиян? Харесваш ми, като те гледам. Станал си добро момче.

Ян Бибиян се зачерви, но пак не отговори, срам го беше.

— Какъв ашлак беше! Помниш ли колко пъти съм те гонил оттука? Какво правиш сега, работиш ли?

— Не — каза Ян Бибиян. — Сега помагам на баща си, но бих искал да си намеря работа. Искам да уча занаят.

— Хубаво, хубаво, Ян Бибиян — каза Франц и погледна внимателно над очилата си. — Нали ти казвам — друг ми се виждаш сега.

— Бих ли могъл да постъпя при тебе, чичо Франц? Да ме научиш за техник?

— Стига да искаш, моето момче — каза родителски Франц. — И да имаш желание... Мене ми трябва един такъв чирак.

— Искам, как да не искам — рече зарадван Ян Бибиян.

— Тогава вземи и запаши тая престилка и на работа!

И така Ян Бибиян постъпи на работа при Франц. Захвана от сърце да помага и да се учи.

Той ту в ковачницата вдигаше тежкия чук и заедно с Франц ковяха някое нажежено желязо, ту някаква дупка въртеше с желязна машина, ту с шофьорите пътуваше, за да опитват колата, ту гуми лепеше, ту електрическа мрежа поставяше по къщите. Работата му спореше, ръката му пипаше с похватност, умът му сечеше, той бързо влизаше в тайната на разните мотори и Франц му се радваше, хвалеше се и се гордееше с него.

Вечер след седем часа, когато затваряха работилницата, и в празничен ден Ян Бибиян се срещаше с Калчо и отиваха на разходка из полето.

Неговата мечта да се качи на Луната растеше. Планове след планове се въртяха в главата му и му даваха подтик към работа.

— Калчо — казваше той на приятеля си, — напълно разбрах автомобилната машина. Проста работа, но чудесно измислена. Всичко измерено, всичко докарано до най-тънка подробност... Но би могло да се измисли и друго нещо... Майсторът има една голяма книга, в която са описани всякакви машини. Има чудновати работи. Само че е написана на французки...

Калчо слушаше с учудване Ян Бибиян и гълташе всяка негова дума.

— Научи французки, Ян Бибиян!

— Да, ще науча. Ще видиш, че ще науча.

— Ами ще ходим ли на Луната, Ян Бибиян?

— Ще ходим, Калчо. Бъди сигурен...

Вечерно време, когато имаше пълна Луна, Ян Бибиян излизаше в тяхната малка градинка и наблюдаваше небето.

Кръглата Луна се подаваше полека зад планинските върхове. Изпърво червена, после полека-лека побледняваше, докато се извиси и застане сред звездите. Сенките по нея, прилични на странни изображения, ставаха по-тъмни и жълтият кръг изпъкваше по-релефно. Ян Бибиян не снемаше поглед от нея. Очите му се насълзяваха от напрегнатост и понякога му се струваше, че пред Луната застава образът на малкото дяволче Фют и я засеня.

Ян Бибиян се стресваше.

— Да, с Фют аз бих отишъл още сега — казваше той и се хващаше за челото. И в главата му почваха да се роят всевъзможни мисли. Ян Бибиян се питаше:

— Франц или Фют?

СТАРИЯТ ПРИЯТЕЛ

Запален от мечтата си да отиде на Луната, Ян Бибиян почна да се учи и да се труди с голямо внимание. Майстор Франц не можеше да му се начуди. Той виждаше как всеки ден Ян Бибиян напредваше, радваше се от сърце и се отнасяше с него не като с чирак, а като с другар.

Ян Бибиян положи живо старание да изучи автомобилните мотори, затова с особена страст се залавяше да помага на майстор Франц, когато докарваха на поправка някой от големите автомобили, които ежедневно минаваха отгук, защото през градчето им се кръстосваха две от най-важните шосета, които свързваха през прохода на планината няколко отдалечени и по-големи градове.

Когато работеше, Ян Бибиян се интересуваше за всичко и разпитваше майстор Франц подробно и за най-малките частици на тия вълшебни мотори, които с такава сила и точност теглеха големите коли.

Така Ян Бибиян проникна бързо в тайната на тия машини, които за него бяха едно откровение.

Той вземаше от майстор Франц всички дебели книги, написани на французки и немски език, в които имаше изобразени различни машини и мотори, отделните им части и подробности. И вечерно време, когато се прибираще в къщи, когато старите си лягаха, той сядаше на масата в малката си стаичка и дълго прелистваше тия чудни книги. Той почна да разбира всички чертежи, всички дреболии по тях, вземаше молива, чертаеше ги и мислено ги сглобяваше част по част.

Но той не беше доволен. Той не знаеше чужд език и му се струваше, че гледа върху страниците като сляп. Колко ли скрити тайни има в тях, които той не разбира! Колко мисли се нанизват от тия малки непознати букви, в които той не може да проникне! И в сърцето на Ян Бибиян се породи желание да научи един чужд език и да разгадае скритите тайни на тия ситно изписани книги.

И веднъж, когато поправяха в работилницата някакъв малък електрически мотор, Ян Бибиян внезапно попита:

— Майсторе, кой език е по-лесен — французкият ли, или немският?

Майстор Франц го погледна изпитателно над очилата си и каза:

— Всички езици са лесни, стига да има човек желание да ги научи. Аз научих французки лесно. Само че бях във Франция между французи.

— А тука дали може да се научи?

— Малко мъчно, но може. Има учебници за това. Ще питам учителя, дето преподава в гимназията.

Ян Бибиян замълча. А на другия ден, когато се яви в работилницата, майстор Франц го срещна засмян, подаде му една книжка и каза:

— Ето на, подарък от мене. По тая книжка можеш да учиш французки. Препоръча ми я учителят и каза, ако нещо не разбираш, иди при него и го попитай.

— Па и мене можеш да питаш — прибави майстор Франц, — граматиката не зная, ама някои думи ще ти казвам.

Ян Бибиян пое с вълнение книгата и почна учудено да се взира в надписа на кориците.

Всяка вечер Ян Бибиян почна да чете тая книжка, да се занимава, да учи букви, срички и думи като дете от първо отделение. И увлечен, той някога седеше до късно, пишеше думи и гласно ги произнасяше. А когато дигаше глава да си почине, в него внезапно се явяваше чудната мисъл да отиде на Луната. И веднъж след дълго четене той вдигна глава и изтръпна от учудване: На столчето зад него седеше неговият стар приятел, дяволчето Фют, и му се усмихваше.

— Фют! — извика Ян Бибиян и скочи от стола. — Фют, какво търсиш тук?

— Аз не забравям старите си приятели — каза Фют. — Ако имаш нужда от нещо, аз съм на твое разположение.

— Не, не, Фют, иди си! Всичко е свършено между мене и тебе. Иди си по дяволите, не си ми потребен! — извика ядосан Ян Бибиян.

Фют почна лукаво да се кикоти, но не мръдна от стола:

— Фют, махни се оттука — извика високо Ян Бибиян, — махни се, или пак ще ти откъсна опашката!

При тоя вик на Ян Бибиян Фют трепна, скочи от стола и се намери пред вратата.

— Аз може да ти потрябвам пак, Ян Бибиян, няма защо да се сърдиш. Работата, която си намислил — да отидеш на Луната без мене, — не ще ти се удаде. Помни това!

Фют бързо изчезна.

Ян Бибиян остана сам и душата му като никога се изпълни с един необясним страх. Той угаси лампата и си легна. През нощта спа тежко и видя мъчителен сън. Присъни му се, че пътува към Луната, възседнал върху гърба на Фют. Те дълго се носиха между звездите. Когато наближиха до Луната, Фют се разтърси силно, хвърли го от гърба си и Ян Бибиян почна да пада надолу със страшна сила.

Ян Бибиян извика, събуди се и с учудване видя, че е паднал от леглото си върху пода.

На другия ден той се яви в работилницата мрачен и невесел. Майстор Франц се учуди, като го видя.

— Днес не ми се виждаш добре — каза майстор Франц, като го потупа по рамото.

— Няма ми нищо — отговори Ян Бибиян и мълчаливо се хвана за работа.

— Ян Бибиян се научи да кара автомобил и това му правеше особено удоволствие. Той често се качваше при някой шофьор, който минаваше отгук, и отиваше до съседния град, като държеше сам кормилото. Оттам с друг автомобил се връщаше обратно. Майстор Франц се радваше на усърдието на Ян Бибиян и всякога го пуцаше.

Над тяхното градче ежедневно минаваха самолети. Когато се чуваше техният остър шум, Ян Бибиян излизаше развълнуван, отправяше очи към небесната шир и търсеше тая чудна птица-машина, която блестеше горе в сиянието на слънцето като зелен лебед и се носеше със силата и стремителността на орел.

Ян Бибиян я следеше дълго. Очите му се насълзяваха от блясъка на небето, но той не снемаше поглед от нея, докато тя не потъне, изгубена в необятното пространство.

— Ян Бибиян, би ли се качил на тоя орел? — питаше го майстор Франц.

— На драго сърце — отговаряше Ян Бибиян с тревожност и очите му блясваха.

— Не те ли е страх?

— Не! — отговаряше твърдо Ян Бибиян.

— Ами ако се случи злополука?

— Злополука може да се случи и с автомобил, и с влак, и с обикновена кола дори. Опасността всякъде е еднаква. Аз мисля, че най-сигурна и най-стабилна е хвърчащата машина. Във всеки случай с нея стават много по-рядко злополуки, отколкото с автомобила например. Ех, как бих желал да се кача!

Един ден се чу, че някакъв самолет кацнал на полето, недалеч от града.

Из улиците се разтича народ да го види. Мъже, жени, деца тичаха на превера към полето да видят чудната птица, която бе слезнала там.

Никой не знаеше какво е станало. Някои викаха, че самолетът паднал и се разрушил. Други казваха, че се запалил. Трети разправяха, че видели човек, който пада с парашут.

Ян Бибиян грабна един велосипед от работилницата и преди всички се намери на полето, гдето бе се случило това.

Там, на зелената равнина, бе кацнала тая голяма бяла птица с разперени криле и около нея се суетяха двамата летци. И двамата бяха млади хора, с изпечени лица, със светли очи.

— Момче — обърна се един от тях към Ян Бибиян, — имате ли в града някои техници, които да разбират от автомобилни машини? Трябват ни някои инструменти.

— Аз разбирам! — каза живо Ян Бибиян.

Те го изгледаха с недоверие, но Ян Бибиян повтори:

— Аз работя при майстор Франц. Ние поправяме автомобили... Аз вече доста разбирам техните машини.

— Трябва ни един такъв и такъв ключ — каза един от летците, — дали имате? Нашият е изгубен или забравен.

— Имаме — каза Ян Бибиян, — да го донеса ли?

— Да, и по-скоро, ако е възможно!

Ян Бибиян се качи на велосипеда и с всички сили замина за града. След няколко минути той пак бе тук.

— Ето ключа — каза той и прибави: — За всеки случай има и други инструменти.

Летците му благодариха и се хванаха на работа.

Ян Бибиян почна да следи какво правят, да обикаля и да се учудва на тая странна хвърчаща машина. Той надничаше вътре,

гледаше отворената машина, където двамата летци работеха, пипаше крилата, опашката и стоя дълго пред грамадната перка. По едно време той се обърна и каза на летеца:

— Като че ли нещо капе отдолу...

Един от двамата, който бе се качил при перката и преглеждаше внимателно нещо, бързо скочи на земята.

— Къде? — попита той заинтересувано.

— Ето тук отдолу. Едвам-едвам се забелязва.

— А-а, да, да — каза летецът, като пипна с ръка. — Благодаря ти, момче. Как се казваш?

— Ян Бибиян.

— Не би ли желал да станеш летец?

— Имам голямо желание — каза Ян Бибиян. — Как ми се иска да летя!...

В това време около кацналия самолет бе се струпало цялото население от малкото градче. Всеки беше дошъл да види отблизо чудната птица, чието бръмчене толкова пъти бяха чували над главите си.

Те, като гледаха Ян Бибиян, който говореше с летците, завиждаха му и се гордееха, че един техен съгражданин, макар и малък още, се явява на помощ и при това разбира от работата.

Подир един час повредата беше поправена и летците почнаха да се готвят за път.

— Бихте ли взели и мене? — попита срамежливо Ян Бибиян, като се сбогуваше с тях.

— Ако искаш, да те вземем — рече весело летецът. — Само че как ще се върнеш? Ние ще слезем в столицата.

— За връщане лесно — каза Ян Бибиян. — Аз имам силно желание да летя!

— Добре. Облечи тази дреха — каза единият, като му хвърли едно кожено палто, — тури и тая кожена шапка, защото горе става много студено.

— Ян Бибиян навлече широката дреха и цял потъна в нея. Нахлу и кожената шапка. Събраният народ почна да се смее и да ръкопляска.

Ян Бибиян седна в самолета зад пилота. До него седна другият летец.

Запалиха мотора, той зашумя силно. Народът отстъпи и направи място. Машината се плъзна на колелетата си, измина известно разстояние, след това се отдели леко от земята и почна бързо да се издига.

Народът се раздвижи и извика ура. Мъжете почнаха да махат с шапки, жените — с кърпички, а децата с възторжени викове се спуснаха след хвъркналата вече машина. Скоро тя се вдигна високо и направи няколко кръга над града. Ян Бибиян махаше отгоре с ръка и поздравяваше народа.

Отведнъж самолетът се изви по права посока, вдигна се още по-високо и отлетя.

Ян Бибиян се носеше в самолета спокоен и весел. Той бе хвъркал върху гърба на дявола, черната врана също го бе носила. Мирилайлай, преобърнат на орел, също бе го вдигал нависоко. Той бе преживял много опасности, затова не го беше страх. Напротив, това човешко изобретение го радваше и възхищаваше. Той летеше над живописни места, над високи гористи планини и му идеше да извика от радост.

НЕОЧАКВАНА СРЕЩА

Ян Бибиян се завърна от летенето си с един пътнишки автомобил, шофьорът на който му беше добре познат.

Когато влезе в работилницата, майстор Франц го погледна внимателно под очилата, засмя се и каза:

— Е, Ян Бибиян, ти ме остави, без да се обадиш!

— Така стана, майсторе. Не исках да изпусна случая.

— Е, доволен ли си?

— Много, много.

— Страшно ли бе горе?

— За мене никак. Напротив, видя ми се много приятно. Бих желал да стана летец!

— Стани. Ще се радвам, ако един ден минеш над дюкяна ми със самолет и ми пуснеш от него едно писъмце.

Няколко дена поред в целия град не се говореше нищо друго, освен за самолета и за летенето на Ян Бибиян. Всички се гордееха, че в техния град се намери едно такова смело момче, което има щастието да лети. Техен съгражданин досега не беше се качвал на самолет.

Местният вестник описа цялата случка с възторжени думи за Ян Бибиян и даде портрета му.

Когато научиха, че Ян Бибиян се е завърнал, всички любопитствуваха да го видят, а учителите го повикаха в училището, за да разкаже на учениците впечатленията си от това летене. Ян Бибиян разправи живописно и спокойно всичко. Учениците го слушаха с внимание и го гледаха с почит като някой герой, дошъл от приказките.

В работилницата на майстор Франц цял ден минаваха любопитни граждани да видят Ян Бибиян и да се запознаят с него. Той ги посрещаше свенливо и любезно отговаряше на всички въпроси. Ян Бибиян отведнъж стана известен в целия град.

Родителите му не можеха да се нарадват. Те се гордееха със своя син и един ден излязоха да се разходят с него заедно из града. И като чуваха хората да казват: „Ето, гледайте — родителите на Ян Бибиян,

баща му и майка му“ — сърцата на бедните старци се топяха от блаженство, очите им се пълнеха със сълзи.

Калчо особено се радваше на подвига на Ян Бибиян. След като се върна, той всеки ден надвечер, когато работилницата се затваряше, отиваше и вземаше Ян Бибиян да се поразходят извън града и го разпитваше по сто пъти за най-малките подробности.

И тогава двамата приятели пак се размечтаваха за своето пътуване до Луната.

— За такова пътуване самолетът не е пригоден и не би издържал. При това неговата скорост е твърде малка. Би трябвало да пътува най-малко шестдесет години, за да стигне до Луната. Значи, ако ние тръгнем сега, на Луната ще стигнем вече побелели старци — казваше Ян Бибиян.

Калчо го слушаше унесено и учудено.

— Трябва да се измисли друга машина — продължаваше Ян Бибиян, — машина, която да върви с бързината на светкавица... Едно пътуване до Луната трябва да се извърши за не повече от пет-шест часа.

Калчо не възразяваше. Той слушаше и гледаше Ян Бибиян с широко отворени очи, като че никога не беше го виждал.

Един ден на края на града, близо до Калчовата грънчарница, спря един чудесно хубав кафяв автомобил, който блестеше на слънцето, като че току-що беше изведен от фабриката. Човекът, който го караше — един възрастен господин с бяла фуражка, — повика с ръка Калчо, който беше излязъл пред грънчарницата да види тоя толкова хубав автомобил. Калчо бързо се затича и сне любезно шапката си.

В автомобила седяха една голяма и една по-малка госпожица.

Човекът, който караше автомобила, каза:

— Момче, познаваш ли Ян Бибиян, за когото вестниците писаха, че летял със самолет?

— Как да не го познавам — отговори Калчо, — той ми е най-близък приятел.

— Ах, колко се радвам! — извика по-голямата госпожица. — Значи, ще можем да го видим.

— Нима ще можем да го видим? — плесна с ръце по-малката.

Възрастният господин, който имаше изпечено и сурово лице, но приятна и хубава усмивка, каза:

— Тебе как те казват, момче?

— Калчо.

— Слушай, Калчо, можеш ли да намериш Ян Бибиян и да го доведеш тука? Много искаме да го видим.

— Веднага, веднага! — рече Калчо и хукна с всичка сила из кривите улици на града. Кучета лавнаха по него, кокошки се разбягаха по пътя, деца се залепиха по зидовете, като го видяха как тича. А като мина през пазара, хора изскочиха от дюкяните си — да видят защо тича това хлапе и дали някой не го гони.

Запъхтян и потънал в пот, Калчо се втурна в работилницата на майстор Франц.

— Ян Бибиян — каза Калчо задъхан, — оставяй всичко и тичай с мене! Пред нас спря един автомобил с две момичета. Пратиха ме да те викам. Много искат да те видят. Чели вестника, дето пише за тебе.

— Да отида ли, майсторе? — обърна се Ян Бибиян към майстор Франц, който също си работеше нещо.

— Разбира се, че ще идеш — рече майстор Франц, — щом те викат.

Ян Бибиян тури каскета и излезе, последван от Калчо.

Когато те приближиха автомобила, двете момичета завикаха от радост:

— Да, той, той е! Ето го, иде! Боже мой, колко е пораснал!

Ян Бибиян се приближи развълнуван до автомобила. Той позна Лиана и Иа. Те слезнаха и го запрегръщаха.

— Татко! — каза Лиана на стария господин. — Ето го, това е Ян Бибиян, нашият спасител.

Старият морски капитан подаде ръка на Ян Бибиян и бащински го целуна по челото.

— Ян Бибиян, как си, как живееш? — говореше бързо Лиана, милваше го и не можеше да се нарадва. — Колко ми е драго, че пак се видяхме! Четохме за тебе във вестника и идем нарочно да те видим.

— Ян Бибиян, Ян Бибиян! — викаше просълзена Иа и се държеше за ръката му.

И двете бяха хубави, облечени в сини копринени рокли.

Ян Бибиян ги гледаше развълнуван и мълчалив. От вълнение думите му се спряха на гърлото и той не можеше да проговори.

По бузите му се търкулнаха сълзи. Той се наведе и с гореща благодарност целуна ръката на Лиана.

— Пак се видяхме... пак... — едвам продума от вълнение той. — Мислех, че сте ме забравили. Аз много мислех за вас, но не знаех къде сте. Вие навярно заминавате! Останете тук! Останете за малко! Колко ще се радват родителите ми!

— Ян Бибиян, ние ще останем за един-два дена — каза капитанът. — Искам да видя родителите ти... Още, искам да те взема при нас. Моите деца постоянно мислят за тебе. Ти ще дойдеш, ще дойдеш при нас, там при морето.

— Да, да, ще дойдеш ли, Ян Бибиян? — викнаха едновременно Лиана и Иа.

— Разбира се! — каза Ян Бибиян. — Но какво ще правят без мене бедните ми родители?

— Всичко ще се нареди! — рече старият капитан.

ПРОЩАВАЙ, РОДЕН КРАЙ

Лиана каза на Ян Бибиян да се приготви, а след три дена те ще минат да го вземат.

Автомобилът с пътниците замина. Ян Бибиян дълго гледа след него със светнали очи, а когато тая чудна кола се изгуби по криволиците на далечния път, той въздъхна, наведе глава и се замисли.

Калчо беше съкрушен. Нима трябва да се разделят с приятеля си! Очите му се напълниха със сълзи. Той се помъчи да ги задържи, но те изобилно потекоха по страните му.

— Ян Бибиян — едва промълви той, — ти искаш да ме оставиш. Ако се разделим, ние никога вече няма да се видим.

— Е, Калчо — каза Ян Бибиян, — какво да се прави? И мене ми е мъчно, но.

— Значи, ти наистина искаш да ме оставиш?

— Какво да се прави...

— Аз, който толкова време ти носих главата и я пазех като моя... Не искам да се разделяме, Ян Бибиян! Вземи и мене!

— Ще видим, Калчо, ако е възможно...

— Направи всичко, Ян Бибиян, но не ме оставяй!... Не ме оставяй!

Калчо опря лицето си до рамото на Ян Бибиян, хвана ръката му и се разрида.

— Мълчи, Калчо!... Успокой се! Аз ще кажа на Лиана, може би ще вземат и тебе.

Пълните със сълзи очи на Калчо се засмяха...

— Ах, колко, колко ще съм ти благодарен! И заедно ще идем на Луната — каза Калчо, като избърса очите си.

Когато Ян Бибиян каза на майстор Франц, че ще замине, той го изгледа над очилата, изненадан и учуден.

Ян Бибиян помисли, че майсторът ще иска да го разубеди да не заминава, затова добави виновно:

— Няма какво, майсторе. Мисля, че така за мене ще бъде по-добре.

— Разбира се, разбира се, моето дете. Иди! Върви! Скитай по света, докато си млад. Но не забравяй, че все трябва нещо да научиш. Да знаеш някакъв занаят, та да можеш да живееш честно и да не изпадаш в неволя. Аз се радвам. Само за едно ми е жално...

— За кое?

— За бедните ти родители. Ще останат съвсем самички. А те тъй много те обичат и тъй много се гордеят с тебе! Кой ще ги гледа на старини?

— Аз няма да ги забравя, майсторе. Ще им помагам, където и да съм.

Майстор Франц потупа чирака си по рамото и му рече:

— Добро сърце имаш ти, Ян Бибиян. Дай боже, дано успееш! Аз най-много ще се радвам да чуя само добро за тебе.

Ян Бибиян се наведе и целуна ръка на майстора. Ян Бибиян се върна в къщи развълнуван и неспокоен.

— Какво ти е, синко? — рече бедната му майка, като го видя, и очите ѝ се наляха със сълзи.

А когато Ян Бибиян ѝ каза, че ще замине надалече, тя се похлупи на миндера и се разрида отчаяно.

Сърцето на Ян Бибиян се разкъса от мъка, като видя страдащата си майка. Той я вдигна, прегърна я и почна нежно да ѝ говори:

— Майко, не тъжи за мене! Аз няма да ви забравя никога. Аз, макар и далече, пак ще се грижа за вас.

В това време влезе баща му, който бе научил вече от майстор Франц, че Ян Бибиян ще замине надалече.

Той прегърна малкия си син и поиска да му каже твърдо и заповеднишки:

— Синко, ти няма да заминеш! Не те пуцам!

Но той не намери сили. Сълзи обляха сухото му лице и плач заглуши думите му.

Ян Бибиян почна да утешава старите с нежни и хубави думи. Той им каза, че няма да ги забрави и като има възможност, ще ги вземе при себе си в далечния град.

На третия ден пристигна хубавият автомобил на капитана заедно с Лиана и Иа. Те отидоха право в къщата на Ян Бибиян.

Майката и бащата ги посрещнаха със скръбни лица.

— Вземате ни единственото дете — каза майката.

— Това е за негово щастие — рече капитанът. — Аз искам да го изуча. Не се противете, а го благословете, защото той е добро момче. Ще го дам да се учи в морското машинно училище. След три-четири години вие ще му се радвате, като го видите, и ще се гордеете с него.

— Знам, че е за негова полза — каза бащата, — но ми е мъчно. Понеже бог иска, нека така да бъде! Дано всичко хубаво да излезе!

Ян Бибиян се приготви. Взе си нещата в едно малко извехтяло куфарче, целуна ръка на майка си и на баща си, па тръгна да се качва в автомобила.

В това време пристигна майстор Франц с още няколко познати. А пред къщицата им, гдето бе спряла колата, бяха се натрупали много хора от града и от махалата. Всички бяха чули за заминаването на Ян Бибиян и бяха дошли да го изпратят.

Съседските момчета му дадоха големи китки цветя. Всички го поздравяваха от сърце и му пожелаваха добра сполука. Майстор Франц целуна Ян Бибиян по челото и сложи няколко банкноти в ръцете му. После се обърна към капитана и рече:

— Хубаво да знаете — от това момче ще излезе голям човек. Доброто, което му правите, няма да иде нахалост.

Най-последно автомобилът тръгна по тесните и криви улици на града. Там бяха се струпали много хора. Всички поздравяваха с ръка Ян Бибиян и викаха:

— Добър път, добър път!

Автомобилът скоро напусна града и се впусна по широкия път. Ян Бибиян се обърна и хвърли прощален поглед към родното си градче, към хубавата планина над него и очите му се насълзиха. Когато бяха изминали доста далеко, пътниците съгледаха напреде си малка човешка фигура, която стоеше наред пътя и махаше с две ръце да спрат.

— Калчо! — извика Ян Бибиян и помоли Лиана да спрат.

— Ян Бибиян, вземете и мене, не ме оставяйте! — записка Калчо.

Лиана каза нещо на баща си на някакъв непознат език.

Капитанът погледна въпросително Ян Бибиян и в очите му разбра молба.

— Да го вземем ли? — попита усмихнат капитанът.

— Колко ще се радвам! — каза Ян Бибиян.

— Тогава качвайте се!

Ян Бибиян и Калчо бързо се качиха в колата. Лиана посегна с ръка и помилва разплаканото лице на Калчо.

СЛЕД ПЕТ ГОДИНИ

Един ден във всички вестници се появи следното известие:

"Техникът Ян Бибиян е приготвил интересна летателна машина, с която се приготвява да замине за Луната. Неговият уред, върху който младият техник е работил цели две години, е приготвен всецяло от него с помощта на другаря му Калчо. Тоя уред се различава от всички досегашни летящи апарати. Той не е нито самолет, нито ракета, нито торпедо, каквито апарати бяха приготвявани досега от разни мечтатели и смели хора, които искаха да стигнат до Луната.

Машината на Ян Бибиян е нещо особено. Тя ще лети с помощта на радиовълни, които неизчерпаемо ще произвежда сама в себе, като използва главно космическите лъчи и слънчевата светлина. По тоя начин енергията на тоя апарат ще бъде неизтощима и ще развива една невероятна бързина. Според думите на изобретателя, апаратът му, по желание, може да се движи от 30 километра в час, та до 30 000 километра в минута.

Всички подробности за едно пътуване до Луната са предвидени: преодоляването на големия студ, който цари в междузвездното пространство въвн от земната атмосфера, автоматическо произвеждане на необходимия въздух, кислород и вода.

Според пресмятането на изобретателя с тоя апарат той може при пълна бързина да стигне до Луната за 24 часа.

Смелият Ян Бибиян е човек млад, едвам навършил двадесет години. Неговото минало е пълно с тайнствени приключения, които са описани от Елин Пелин в книгата „Ян Бибиян. Приключенията на едно хлапе“. Това известие на местните вестници се разнесе със светкавична бързина. Цели три дена всички радиостанции, всички телеграфни апарати разнасяха по четирите краища на Земята необикновената новина и всички вестници по света я отбележиха като необикновено чудо. Кореспонденти от всички страни тръгнаха лично да се уверят и да видят изобретателя.

Името на Ян Бибиян прогърмя по цялата Земя. За няколко дена спряха всички интереси към политическия живот, който кипеше между разните държави. Обществото на народите преустанови заседанията си.

Най-голямо учудване произведе първото пробно летене на Ян Бибиян. То излезе съвсем сполучливо. Ян Бибиян се вдигна със светкавична бързина 20 хиляди метра над Земята, направи кръг над цялата страна и слезе бавно. Машината работеше чудесно и отиването на Луната, което досега се смяташе за една смешна мечта, отведнъж стана нещо възможно и лесно. При втория пробен полет Ян Бибиян обиколи за няколко секунди цяла Европа и се върна благополучно като от някоя най-обикновена разходка.

И в двата тия полета Ян Бибиян се придружаваше от Калчо. Те двамата бяха неразделни.

Иа, малката осиновена дъщеря на морския капитан, се молеше на Ян Бибиян да вземе и нея, но той отказа. Макар че вярваше в сигурността на апарата си, той все пак се боеше да не се случи нещо на малката му приятелка, с която бяха преживели толкова приключения в царството на магьосника Мирилайлай.

Ала тая новина поразя страшно бедните родители на Ян Бибиян. Те го чакаха с такова нетърпение да се върне при тях да го видят. Той им пращаше често писма и пари и те сега живееха по-добре. Старата не тъчеше вече чуждо, а бащата си гледаше лозето и беше доволен.

Но когато чуха, че любимият им син иска да пътува до Луната, бедните старци съвсем се отчаяха. Те ходеха тук-там, питаха, разпитваха и се връщаха сломени от подобни новини.

Те помислиха, че детето им се е побъркало, и майката почна всеки ден да ходи на черква и да се моли за него.

— Навярно пак злият магьосник го е уплел и иска да го мъчи — казваше с въздишка бащата.

Двамата старци, за да разсеят скръбта си, често излизаха самички вън от града по пътя, гдето бе заминал синът им. Нататък ги водеше смътна надежда, че по някакво чудо може да го срещнат, че се връща при тях. Наскоро те получиха писмо от Ян Бибиян. Той ги утешаваше и ги молеше да бъдат спокойни и да не мислят нищо лошо, защото пак скоро ще се видят. В писмото имаше и портрет. Какъв хубав беше станал техният син! Пораснал, облечен в бяла моряшка

униформа. Погледът му чист, смел, умен. Подпрян с ръка на чудната машина, той се усмихваше хубаво, мило като ангел.

Майката обсипа с целувки портрета на хубавото си момче, тури го в пазва и тръгна по съседи и познати да го показва и да се хвали.

Ала наскоро радостта на майката и бащата беше помрачена. Съобщи се, че подир една седмица Ян Бибиян ще тръгне за Луната.

МАШИНАТА

На летището в морския град стоеше машината на Ян Бибиян, с която той искаше да пътува до Луната.

Хиляди любители се трупаха да видят това ново изобретение.

И наистина то представляваше нещо странно. Върху двете малки колелета с дебела гумена окръжност клечеше големият корпус на летателния уред, блестящ на слънцето, приличен на огромна риба с жълтометалически перки. От двете страни на огромното тяло стояха закрепени стълби с перила. Отгоре се намираше вход, който можеше херметически да се затваря. Не много високо над тая машина се обтягаха много металически жици от разна дебелина — това бяха антените. Отстрани се нареждаха малки кръгли прозорци с дебели слюдени стъкла. Такива прозорци, само че по-големи, лежаха и от двете страни на главата на тая риба, която трябваше да се вдигне в безпределните пространства.

Вътрешността бе недостъпна за публиката. Тук бе кабинетът за пътниците, където бе монтиран и регулаторът на радиовълните, и трансформаторът за космическите лъчи.

Няколко огромни, тайнствено устроени фарове се намираха от всички страни на корема. А в опашката, която се простираше 50 метра назад и която на най-тънкото си място имаше дебелина десет метра, се помещаваха складовете за храна, инструментите за правене на вода, уредите за произвеждане на изкуствен въздух, запаси от отделни части и новоизнамереният уред за неизтощима студена светлина, която по сила надминаваше няколко пъти слънчевата светлина. Тя бе пригодена да служи за сигнали и за разсичане на непрогледната тъмнина в междупланетното пространство.

Всичко бе добре обмислено, старателно изчислено и изкусно направено. Тая летателна машина беше едно чудо на съвременната техника, която Ян Бибиян бе използвал гениално, като бе прибавил и много свои тайни изобретения. Той беше взел със себе си и няколко нови смъртоносни оръжия, не по-големи от обикновен

фотографически апарат. Тия оръжия действуюаха с особени невидими лъчи. Те не поразяваха смъртно, но спираха на далечно разстояние всяко живо същество, което искаше да нападне, всяка машина, която се движеше, и повръщаше назад най-тежката граната, изхвърлена от огнестрелно оръдие.

Вътре в летателния уред бяха поместени и няколко съвсем малки и леки самолети, но по-големи от най-големите планински орли, които също така можеха да се движат с радиовълни, произвеждани в самите тях по най-прост начин.

Тия самолети Ян Бибиян вземаше, за да може по-лесно да пътува по Луната, когато стигне там.

Тоя чуден апарат стоеше сред летището с глава, повдигната малко към небето, и внушаваше учудване и страх. Около него обикаляше Калчо, обясняваше на публиката разни работи и пазеше да не пипат.

Калчо беше станал хубав момък със светли очи, с гордо изправена глава. Лицето му бе осветено винаги от една хубава и добра усмивка. А когато говореше за Ян Бибиян, той се вдъхновяваше и лицето му ставаше още по-хубаво.

Някои хора от публиката го запитваха с подигравателна насмешка:

— Ще донесете ли по едно парче от Луната? Казват, че тя била цялата от злато.

Калчо отговаряше вежливо, достойно и сериозно:

— Ние не отиваме за злато. Нашата цел е научна. Желанието на Ян Бибиян е да послужи на науката, за да може да се проникне в тайната на тия далечни и загадъчни светове.

— Ще успеете ли?

— Ако не вярваме в успеха си, няма и да тръгваме. Ние не пътуваме само за авантюра, макар че ни влече непреодолимо любопитство. Ние се осланяме на силата и мощността на нашия апарат. Ян Бибиян е предвидил всичко. Ако не се върнем до една година, тогава вие, които гледате в хубавите и ясни зимни нощи царичката на небето — Луната, — ще си спомняте, че там са нашите гробове.

Като казваше това, Калчо се усмихваше решително и героично.

Оставаха още няколко дена до тръгването. В града се натрупа хиляден народ, дошъл от всички краища на Земята, От цяла Европа и от Америка бяха дошли пратеници на най-големите вестници, тичаха нервно насам-нататък и всеки от тях искаше да види Ян Бибиан.

За да се успокоят всички, Ян Бибиан обяви, че два дена преди тръгването той ще държи на летището сказка за своето пътуване и ще вземе сбогом от Земята, която го е родила, и от земното човечество.

ПРЕДИ ОТЛИТАНЕТО

На определения час тук се стече небивало множество. От всички краища бяха надошли хора да видят Ян Бибиян и да чуят неговите думи, да научат неговия план.

На летището беше издигната висока трибуна. Поставени бяха много високоговорители, за да може речта на смелия пътешественик да се чуе по-надалеч.

Всички чакаха с нетърпение. Голяма част от публиката беше дошла тука още от вечерта, за да заеме по-добро място и да види отблизо Ян Бибиян. Тия хора прекараха нощта на самото място, като спаха на открито и на голата земя. Цялото поле бе пълно с коли, каруци, автомобили. Няколко самолета от Европа бяха докарали много чужденци.

Настана уреченият час. Ян Бибиян, придружен от морския капитан, от Лиана, от хубавата Иа и от приятеля си Калчо, се покачи на трибуната.

Публиката се раздвижи и избухна в гръмогласни поздрави и ръкопляскания, които дълго не стихваха. Тия възторжени поздрави се понесоха с още по-голяма сила, когато Ян Бибиян слезе от трибуната и помогна на старите си родители да се качат при него. Колкото да им беше жално, че синът им заминава за Луната и предприема опасно и пълно с изненади пътешествие, те не можеха да въздържат силната си радост пред възторга и почитта, които народът му отдаваше.

Ян Бибиян се изправи на трибуната и даде знак с ръка за тишина. Той бе облечен в хубава бяла моряшка униформа и стоеше гордо и смело. От постоянно мислене за небето очите му бяха добили чист и спокоен поглед. Обгорялото му лице дишаше свежест. В жестовете му имаше решителност и сигурност.

„Уважаемо събрание — започна той. — Радвам се за интереса, който проявихте към моите планове и който ви е събрал тук. Благодаря на всички за възторжените овации и поздрави. Зная, че за мнозина

моите намерения изглеждат лудешки. Може би те имат право. Но това не може да ме разколебае. Подир два дена аз тръгвам...

Да, аз тръгвам на едно страшно пътешествие. Първото, което човек от Земята предприема — пътешествие до Луната.

Милиони години нашата майка-Земя и небесната царица — Луната — си пращат мълчаливи погледи, гледат се като тайнствени загадки, виждат се, а не се познават. Науката и фантазията издигат човешкия дух до красивата наша спътница и се мъчат да я разгадаят, да я разберат. Колко мечтатели през хубавите нощи вдигат печални и учудени погледи към нея, колко астрономически тръби я стрелят с проницателните си мъртви стъклени очи!

Науката и астрономията са ни открили много нещо за Луната. Но все пак тя си остава за нас тайна.

Не, докато човек не тури ръка непосредствено върху нея, тя ще си остане за него тайна. Това ми даде идея и подтик да предприема едно непосредствено изследване. Аз съм сигурен, че това лудешко мое предприятие ще се увенчае с успех и че скоро вие, жителите на Земята, ще получите първото известие за моето благополучно пристигане там.“

Като каза тия думи, избухна буря от възторжени викове и ръкопляскания.

"Напълно вярвам в сигурността на моя апарат, който нарекох „Светкавица“. Неговата енергия е неизтощима, неговата сила и бързина са необикновени. Неговото управление е най-леко. Той върви сигурно и безшумно. Разстоянието, което дели Земята от Луната и което се изчислява на 384 415 километра, аз смятам да измина за 10 денонощия, като изминавам около хиляда километра на час. Аз ще напусна Земята и нейната въздушна обвивка за един миг и ще навляза в междупланетното студено и тъмно пространство, от което ще виждам Земята все повече и повече да намалява. Каква е Луната? Дали е мъртва планета, лишена от живот, къс сгурия, с изядена и разнебитена от катастрофи повърхност? Има ли атмосферна обвивка, или е лишена от нея? Върху тия въпроси науката още спори. Аз си зададох тежката задача да опитам лично. Ще бъде ли приятно моето посещение на нашата нощна царица, или ме чакат неизвестности? Готов съм на всичко.

С мене е моят верен и безстрашен приятел Калчо и аз няма да чувствавам самота, ако на Луната няма живи същества.

Ето я моята „Светкавица“. Ако на Луната не намеря удобства, каквито има на Земята, моята чудна машина ще ме доведе пак тука. Все пак аз съм приготвил всичко необходимо, за да мога при най-лоши и неблагоприятни условия, при липса на въздух и вода дори, да прекарам там най-малко 10 дена.

Сега нека ви кажа „сбогом“ и „довиждане“. Няма да ви забравя! Но понеже няма още установена редовна поща между Земята и Луната, аз ще ви се обаждам по моето чудно радио."

Ян Бибиян свърши с усмивка. Публиката наново избухна в нескончаеми ръкопляскания.

ОТЛИТАНЕТО

Най-после настана многоочакваният ден на отлитането. Беше чуден май. Небесният купол особено тържествено блещеше и се готвеше за посрещането на Ян Бибиян. Времето бе тихо и спокойно. Нещо празнично се чувствуваше в цялата природа. Планините се открояваха в лазура, величествени, зелени, и високите им върхове гледаха към небето гордо, самоуверено и спокойно.

Часът на отлитането беше точно определен. То щеше да стане вечерта, когато пълният образ на Луната изплава на хоризонта.

Цял ден около летището гъмжеше народ, а надвечер, когато слънцето зайде и прати последните си прощални лъчи над Земята, събраните почнаха да се трупат около „Светкавица“, която спокойно и гордо издигаше своето лъскаво металическо тяло и очакваше момента да се отдели от Земята.

Морето бе утихнало и гладката му повърхност игриво се галеше под нежния лъх на настъпващата вечер.

Ян Бибиян правеше последен преглед на машината. Той беше весело възбуден, но душевно спокоен. Той не се съмняваше в своя успех и с нетърпение поглеждаше часовника си. Калчо пъргаво му помагаше и също нетърпеливо поглеждаше към небето.

Когато Слънцето залезе и стана тъмно, „Светкавица“ отведнъж цялата засия от една синкава, силна, но мека фосфорна светлина. Тя освети цялото летище така хубаво, че по земята можеше да се види най-малката изгубена игла.

Народът се раздвижи и бурни възторжени викове се разнесоха.

Ян Бибиян и Калчо се покачиха върху светецото тяло на машината и размахаха шапките си към множеството.

Иа се покачи бързо при Ян Бибиян, подаде му един хубав букет от пресни цветя, прегърна го и със сълзи се прости с добрия си приятел.

— Довиждане, довиждане, довиждане! — викаше публиката.

— Добър път! Довиждане! — завика едногласно множеството, което нетърпеливо очакваше часа.

Ян Бибиян, като изпрати последен поздрав, отвори капачето и потъна в „Светкавица“.

Всички обърнаха очите си към изток, гдето хоризонтът над морето полека-лека се обагреше с лека червена заря. Тя бавно-бавно се засили, обagri морето и след малко из него изплава червеният край на Луната, чието отражение заигра над безкрайните води.

Луди викове на възторг забучаха като морски вълни. Народът отново се раздвижи и развълнува.

Луната полека-лека се измъкваше из бездните на морето. Нейният лик бе чист, ясен, червен. Скоро той се отрязва наполовина, след това почна да расте, да се уголемява и най-после целият кръг се показва.

— Добър път! — каза Ян Бибиян на Калчо, който седеше до него в машината и наблюдаваше със затаен дъх изгрева на Луната.

Развълнуван, Калчо прегърна приятеля си, и двамата се целунаха братски.

Ян Бибиян пресегна и натисна копчето, което светеше пред него. Нова, още по-силна светлина изгря от „Светкавица“. Тя бавно и безшумно се плъзна напред, след това изправи предната си част, вдигна се леко и грациозно над земята и полетя нагоре.

Като се издигна на около 500 метра над летището, тая светеща огромна риба почна бавно да прави кръгове над събрания народ. Цялата околност беше феерично осветена от меката синя светлина. Народът хвърляше шапки, викаше, ръкопляскаше и шумеше.

Като направи няколко обиколки, „Светкавица“ се обърна срещу изгрялата и застанала спокойно небесна царица-Луната — и се устреми към нея със светкавична бързина. От опашката на машината се проточи грамадна светлина, която се изля над морето и го позлати.

Тая светлина вървеше със светкавична бързина все по-нагоре и по-нагоре. Скоро апаратът заприлича на малка комета с дълга опашка, която летеше към небесата, където я чакаха хиляди звезди, наизлезли да я посрещнат.

Подир половин час „Светкавица“ се виждаше като малка звезда, която чертаеше тънък път от светлина, а после се изгуби от погледа на събрания народ.

А Луната спокойно и бавно се издигаше. Пълна, закръглена, хубава, тя следваше своя вечен път между звездите.

Ян Бибиян и Калчо дълго наблюдаваха как Земята постепенно и със страшна бързина се отдалечаваше от тях и най-после изчезна. Тогава те устремиха поглед към Луната — тяхната цел.

— Ето ни вече на път! — рече Ян Бибиян.

— Да, най-после — каза Калчо — мечтите ти се сбъднаха, Ян Бибиян.

— Да, мечтите ти се сбъднаха, Ян Бибиян — чу се един трети глас зад тях.

Ян Бибиян бързо и изненадано се обърна. Зад него в кабината стоеше Фют и се смееше лукаво.

— Фют! — извика гневно Ян Бибиян. — Какво търсиш тук?

— Придружавам те, мой стари приятелю.

— Значи, ти искаш пак да ти откъсна опашката. Радвам се, защото може да ми дотрябва на Луната.

— Не се безпокой, мой стари приятелю, аз само те изпращам. Аз съм с тебе само до границата, до която има сила влиянието на Земята, след това те напускам. Аз нямам работа на Луната; моята мисия е долу на Земята между хората. Ето подир една минута ти си вече на 50 хиляди километра над Земята. Дотук е моят път. Не ти ли е приятно да те изпращам?

— Така и така си се качил, ела с мене на Луната! — каза шеговито Ян Бибиян.

— Нали ти казах, моята мисия е на Земята между хората. Те имат нужда от дяволи.

Калчо мълчеше намръщен. Той гледаше с неприязън към Фют и се чудеше защо Ян Бибиян не го убие с невидимите и всеунищожаваци лъчи, които можеше да произвежда техният апарат.

— Ето предела на Земята. Прощавай, Ян Бибиян, завиждам на смелостта ти и ти пожелавам добър път!

И той изчезна.

ПЪТУВАНЕТО

Когато изкусно направените уреди на „Светкавица“ показаха, че Ян Бибиян и Калчо преминаха въздушната обвивка на Земята и навлязоха в областта на междупланетното пространство, Ян Бибиян натисна копчето за най-силна бързина и апаратът полетя с устрем на куршум, излязъл от пушка.

Ала вътре в машината бързината не се усещаше и двамата смели пътници се чувствуваха, като че стоят в спокойна стая. Те не чувствуваха и невъобразимия студ, който владееше тук. Техният отоплителен апарат действуваше отлично и поддържаше най-умерена температура.

От време на време Калчо преглеждаше всички инструменти за мерене на температурата, бързината и разстоянието, на което се намираха от Земята, и даваше съобщения по радиото. В тоя миг всички радиопредаватели на Земята чуваха най-ясно сведенията и всички вестници най-подробно ги предаваха.

"- Сега сме на 30 000 километра. Температурата вън 150 под нулата. Бързина 1000 километра в час. Ускоряваме постепенно. Апаратите работят отлично. „Светкавица“ лети право към Луната, която почва да изглежда огромна. Виждаме ясно кратерите и планините. Ние сме здрави и бодри. Нищо не ни липсва."

От време на време Ян Бибиян, който седеше спокойно на своето удобно кресло, се обръщаше усмихнат към другаря си и го питаше бодро:

— Е, как си, Калчо?

— Чудесно! — отговаряше Калчо и залепваше лице на прозорчето под него.

Навън беше безкрайността — жълта, неизвестна. И в тая страшна тъмнина с бързина летяха право срещу тях звездите, които ставаха все по-големи и по-големи. Ето там някъде се показа едно огромно тяло, светецо със синкавозелена светлина. То приличаше на кръгло парче от хубав мек облак, каквито понякога се застояват на

нашето небе пролетно време. Между всички небесни тела, които се виждаха от „Светкавица“, то изглеждаше най-голямо.

— Юпитер! — извика Ян Бибиян. — Това е Юпитер, най-огромната планета от слънчевата система. Той е 1305 пъти по-голям от нашата Земя, завърта се около оста си за 10 часа, а прави една обиколка около Слънцето не като нашата Земя за една година, а за цели 12 години.

— Ян Бибиян, погледни там! Какво чудно нещо! Една грамадна звезда, поставена в един светъл пръстен.

Ян Бибиян залепи лице на другото прозорче.

— Това е Сатурн. Оригинална планета. Около нейното тяло, на грамадно разстояние от него, разбира се, стои един облачен пръстен, неразделим във всичките движения на обвенчаната планета. Сатурн е 733 пъти по-голям от нашата Земя. Около Слънцето обикаля за 29 години и половина, а около оста си — за 10 часа.

„Светкавица“ летеше безшумно в пространството с шеметна бързина. Като се гледаше от нея, впечатлението беше такова, като че тя стои на едно място, а срещу нея летят с невъобразима бързина огромните светещи тела на звездите, които изглеждаха като изрязани върху непрогледно тъмния фон.

Отведнъж тъмнината се свърши и апаратът попадна в едно ослепително сияние.

— Съмна се! — извика Ян Бибиян. — Съмна се за нас, но долу на Земята още е нощ. Погледни Слънцето!

Калчо погледна от другото прозорче. Слънцето не се виждаше. Там някъде в пространството гореше огромен ослепителен пожар и те плаваха в светлината му. Изчезнаха звездите, нямаше небе — всичко беше светлина.

Тая ослепителна светлина не можеше да се търпи. Тя нахлуваше на потоци през малките прозорчета на „Светкавица“, пълнеше кабината на пътниците и ги заслепяваше.

— Спусни черните стъкла! — даде заповед Ян Бибиян.

Калчо бързо стана, хвана една малка ръчка, натисна я леко и върху прозорците паднаха едновременно дебели черни стъкла. Ала светлината беше толкова силна, че проникваше и през черните стъкла, които макар че я омекчаваха, не можеха да премахнат съвсем нейното неприятно действие.

— Пусни и виолетовите! — каза тогава Ян Бибиян.

Калчо хвана друга ръчка и пред черните стъкла паднаха други, силно виолетови. Това укроти тая страшна светлина и я направи повече търпима.

Магнитната стрелка от компаса на самолета се въртеше бързо и безспирно. Само от време на време, когато „Светкавица“ в безумния си устрем изминаваше хиляди и хиляди километри, стрелката вземаше известно направление и бързо и немирно трептеше.

— Влияние от някоя планета, която приближаваме — казваше Ян Бибиян и бързо изменяше посоката.

По тоя начин той изменя няколко пъти посоката, като поддържаше бързото въртене на стрелката. С това той избягваше влиянието на някои от големите планети, които можеха да го повлекат и да го отбият от пътя му.

Той имаше хиляди остроумно изработени инструменти във вид на спирала, на часовници, на тръбички, които наблюдаваше непрекъснато и които му помагаша да върви право към Луната.

СЪОБЩЕНИЕ С ЛУНАТА

„Светкавица“ летеше със страшна бързина през нетърпимото сияние на Слънцето. Не можеше да се наблюдава нищо, защото, щом се вдигнеха тъмните стъкла, през малките прозорчета нахлуваха ослепителни лъчи, които не позволяваха да се гледа.

— Спи ми се — обади се Калчо по едно време. — Ян Бибиян погледна другаря си.

Лицето на Калчо беше бледо и уморено, клепките му падаха и главата му се наклоняваше от дрямка.

— Добре, поспи малко, почини си, а след това аз ще си почина.

Калчо се отпусна върху малкото удобно канапе, потъна цял в него и веднага заспа.

Ян Бибиян му постави на главата една мека шапчица, върху която се преплитаха като паяжини няколко тънки сребърни жици. Това беше специален уред, изнамерен от Ян Бибиян. Тоя уред приемаше къси вълни само от известна дължина, които, като минаваха през тялото, успокояваха нервите и причиняваха лека отмора. След като действуват само няколко минути, и най-умореният се чувства отпочинал и отморен. Духът се ободрява, енергията се засилва и мисълта заработва с будна енергия.

С тая шапчица на главата Калчо не спа дълго. Той се събуди свеж и бодър, па каза весело:

— Ян Бибиян, сега е твой ред да починеш.

Ян Бибиян сложи на главата си магическата шапка и на свой ред се отпусна на канапето.

Калчо взе управлението на „Светкавица“ и като натискаше разните там копчета и гледаше внимателно разните уреди за измерване, затананика си една песен.

В това време отстрани задрънка радиоприемникът, който бе направен да приема съобщения от Земята. Съобщенията се предаваха от специален радиопредавател, построен от Ян Бибиян в дома на морския капитан.

Звънът беше толкова силен и продължителен, че Ян Бибиян се събуди внезапно и попита с безпокойство:

— Какво има, Калчо?

— Звъни приемникът.

— Какво има, кой се обажда?

— Освен звън нищо друго не се чува.

Ян Бибиян тури на ушите си другия чифт слушалки, ала едно силно звънтене го заглуши и той бързо ги сне.

— Чудна работа! — каза той. После се изсмя високо. — Ей, Калчо, Калчо, ти си забравил да отвориш предавателя!...

Ян Бибиян посегна и бутна едно копче, като пак надяна слушалките.

— Ало, ало!

— Кой там?

— Ало, ало!... Тук „Светкавица“, там кой?

Чу се весел и продължителен смях.

— Кой се смее?

— Познай, Ян Бибиян, познай! Кой съм? Чуваш ли ясно?

— Да, чувам... Фют... ти ли си, дяволе, да, ти си...

— Аз съм, Ян Бибиян, рекох да ти се обадя. Виждаш ли, не съм те забравил. Удивлявам се на смелостта ти. Спомняй си за мене и на Луната! Донеси ми някой подарък!

Гласът замлъкна.

Ян Бибиян продължи да слуша.

— Ало! — обади се един нежен глас.

— Ало, кой там?

— Ян Бибиян, как си, защо не се обаждаш? Чакам с нетърпение! Два дена вече! Къде си, какво си? — заговори треперещ женски глас.

— Калчо! Иа, Иа се обажда! — извика развълнуван Ян Бибиян и се обади бързо: — Иа, ти ли си? Ах, колко се зарадвах! Пътуваме чудесно, но сме записани. Няма какво особено да съобщим. Вървим със страшна бързина... Вече сме на половин път! И двамата сме добре. Току-що спях малко и сънувах Земята.

— А мене, мене забрави — обади се полушеговито Иа.

— Не, Иа, не съм те забравил. Ще ти се обадя от Луната...

— А, Ян Бибиян, слушай! Случи се нещо много интересно: преди малко у нас дойде един хубав и много елегантен младеж. Каза,

че е твой най-близък приятел, и поиска да ти се обади.

— И обадили се?

— Да, именно той говори преди малко с тебе. И знаеш ли какво? — Каза, че ме обича и иска да се ожени за мене. Той също направил машина за пътуване до Луната, по-бърза и по-съвършена от твоята. Искане и мене да заведе... Да, видиш ли какъв любезен приятел, а ти не искаше да ме вземеш.

— Разбирам. Пази се от този човек — това е дяволът Фют! Той ми се обади преди малко. Пази се от него! Не му вярвай нищо и не дружи с него! Ако случайно иска да ти направи нещо лошо, откъсни му опашката и я запази, докато се върна. Чуваш ли, Иа?

— Да, Ян Бибиян, чувам, чувам.

— Запомни добре, ако се опита да ти направи нещо лошо, откъсни му опашката! Без нея той е безсилен.

Ян Бибиян остави бързо слушалката и погледна магнитната стрелка. Тя беше взела едно само направление и трептеше полека.

— Пак сме се доближили до някоя планета — обърна се той към Калчо и натисна малка ръчка. Подир една минута магнитната стрелка пак почна да се върти бърже около оста си.

Успокоен от това, Ян Бибиян се замисли.

— Какво мислиш, Ян Бибиян? — попита го Калчо, който забележи това.

— Фют още не е престанал да ме преследва... Той се явява пред Иа. Боя се за нея, макар че я предупредих.

— Ти не трябваше да му връщаш опашката, Ян Бибиян. Той и досега щеше да ти бъде роб. На дявол нямай никаква вяра.

— Неговата сила е дотам, гдето граничи земната атмосфера. Ние сме далече от нея и той не може да ни стори нищо. Да, но нашите близки са там долу на Земята, драги ми Калчо, и аз се безпокоя за тях.

Калчо наведе глава и също се замисли.

— Не се безпокой, Ян Бибиян! — каза след малко той. — Ние ще бъдем в непрекъснатата връзка със Земята и ще бдим.

ПРИСТИГАНЕ НА ЛУНАТА

С голяма бързина почнаха да се сменят нощ и ден. „Светкавица“ със своята невъобразима бързина потъваше в нетърпимото сияние на деня, когато пространството представляваше едно море от светлина, и от него веднага се втурваше в непрогледна тъмнина, изпъстрена с малки и големи звезди.

И ето че в едно такова преминаване от светло в тъмно Ян Бибиян, който вече с трескаво любопитство не отделяше око от прозорчето пред него, възторжено и радостно извика:

— Калчо, гледай!... Приближаваме, приближаваме!

Калчо залепи лице на прозорчето пред него.

— Какво е това, какво е това, Ян Бибиян? — извика тревожно той.

— Луната, Луната! Виж колко е тържествена! Тя се готви да посрещне първите си гости от нейната сестра — Земята...

И наистина срещу тях тъмната бездна на простора се изпълваше с огромното осветено кълбо на Луната, не вече такова, каквото го виждаме от Земята. Нейният кръг, който оттука гледаме гладък, на нашите пътници се показва назъбен от планинските възвишения, между които потъваха дълбоки бездни.

Дотук Ян Бибиян и Калчо бяха изгубили всякакво понятие за местонахождението си по отношение на Земята, Луната и Слънцето. Понятието „нагоре-надолу“ беше изчезнало. От Земята те излетяха нагоре, а тук те се спущаха към Луната надолу. Тя стоеше под тях така огромна, както човешкото въображение не може да си я представи.

Те летяха със светкавичен устрем надолу право към нея и скоро нейните граници изчезнаха. „Светкавица“ излезе из последната тъмнина и под нея се показаха далече сухи планински вериги, пространни равнини, грамадни кръгли дупки на кратери, огромни каменисти възвишения. Лицето на Луната вече не светеше. То приличаше донякъде на лицето на Земята със своите зелени, сиви и

жълтеникави петна, само че сенките, хвърлени от планините и възвишенията, тук изглеждаха черни като мастилени петна.

Ян Бибиян полека-лека намали хода на „Светкавица“ толкова, колкото бързината да не пречи на спокойното наблюдение, и почна да прави широки кръгове и да оглежда за място, където можеше да се слезе.

Скоро той се намери само на един километър над лицето на Луната и чак тука усети леко съпротивление. След летенето си в едно почти празно пространство той усети, че влиза в тънък въздушен пласт.

— Въздух! — обърна се той към Калчо. — Нашата земна астрономия твърди, че около Луната няма въздух. Излиза, че това твърдение не е вярно. Но все пак в него има нещо правдоподобно. Въздушният пласт около Луната трябва да е доста тънък. Ето на, нека се спуснем по-ниско... Така... Тук не сме на повече от 500 метра над лунната повърхност... Усещаш ли, Калчо?

— Пластът, в който навлязохме, е по-гъст, съпротивлението е по-голямо. Тоя въздушен слой според мен има гъстота на земния въздух по високите планини. Да, твърде тънък е въздушният пласт на Луната, Но е достатъчен да може да се живее в него.

И като направи една лека и бавна обиколка над равнината, която се намираще под тях, заобиколена като с венец от не много високи, но много островърхи планини, той натисна едно копче и даде няколко смели изстрела с електрическото оръдие, което беше поставено върху главата на „Светкавица“.

— Нека това бъде поздрав на Луната и известие за нашето пристигане.

Отдолу към тях се повърна ехото, трикратно повторено. В това време Калчо радостно извика:

— Ян Бибиян, виждаш ли? Хора ли са това, или животни? Из едни дупки там под планината изскачат някакви животни или хора, които тичат в паника по всички направления.

Ян Бибиян взе бинокъла.

— Не се предполагаше живот на Луната. Но това, което виждам, са живи същества, може би хора. Как силно подскачат! Преди да слезем, трябва да се приготвим за отбрана.

— Нека спуснем няколко знамена! — рече Калчо.

— Да, да... Пусни!

Калчо извади от сандъчето, което се намиреше под седалището на неговото канапе, няколко зелени знамена, върху които бе изобразен глобусът на Земята, отвори едно от прозорчетата и почна да ги пуца едно по едно над мястото, където тичаха тия непознати лунни същества. Знаменцата почнаха да падат много полека и дълго време се задържаха.

Това учуди Калчо.

— Притеглянето на Луната е много по-слабо от земното — каза Ян Бибиян. — Един килограм, какъвто познаваме на Земята, тук тежи само стотина грама. Тук много леко ще се движим, Калчо.

Когато знамената паднаха върху повърхността, странните същества, които тичаха като безумни, се спряха. След малко колебание те всички се втурнаха към мястото, където паднаха тия първи предмети, дошли от Земята, застанаха на широк кръг около тях и налягаха.

— И оттам се понесоха някакви странни, дружно хармонични гласове като от черковен хор, които Ян Бибиян и Калчо чува много ясно. — Това трябва да са жители на Луната. Пригответе ли оръжията?

— Да — каза Калчо.

— Тогава нека да слезнем!

„Светкавица“ се наклони надолу, направи едно витлообразно движение, спусна се бавно и като изправи дългото си тяло успоредно с повърхността, плъзна се и кацна леко върху една пепелива равнина, покрита с тънка растителност, прилична на лишейте, които покриват сухите канари по нашите земни планини.

ОБИТАТЕЛИТЕ НА ЛУНАТА

Когато „Светкавица“ кацна, всички тия странни същества, които бяха обградили на голям кръг мястото, гдето паднаха знамената, се разбягаха бързо, пръснаха се и се изгубиха зад близките хълмчета, пръснати като грамадни островърхи пирамиди, зад които се простираше веригата на висока планина.

Преди да слезе от машината, Ян Бибиян прегледа всички апарати и инструменти за измерване и изследване. След това даде първата радиограма от Луната, Тя беше кратка:

„Пристигнахме благополучно и кацнахме бодри. Луната е обитаема от живи същества, с които не сме влезли в съприкосновение, защото току-що кацнахме. Горещината е голяма. Ще пращам ежедневно сведения.“

В същия миг големите радиостанции на Земята получиха чрез Иа съобщението и подир няколко часа вестниците от целия свят съобщаваха новината.

Иа, която непрестанно седеше до апарата, скокна от радост и запляска с ръце.

— Лиана, татко! — развика се тя. — Ян Бибиян се обади от Луната! Пристигнал благополучно!

Морският капитан и Лиана се втурнаха развълнувани при апарата, по който Иа, развълнувана, пращаше поздрави на Ян Бибиян.

Докато Ян Бибиян водеше разговор със Земята, Калчо бе отворил вече капака, през който се влизаше в „Светкавица“, и застанал на стълбичката, бе изхлузил цялото си тяло навън и гледаше.

Понеже Слънцето блещеше силно и ослепителни отражения от осветените червени, жълти, сини и разноцветни сипеи, които стояха като големи петна по планините, силно дразнеха очите, Калчо си сложи големи черни очила и почна с любопитство да наблюдава.

Скоро не високо над него прехвъркна някакво животно, прилично на магаре, с дълги уши, с ципеста опашка, разперена като ветрило, и с големи крила като на прилеп. Върху него бе възседнало

едно друго животно, което напомняше човек, но все пак много се различаваше от него.

— Ян Бибиян — обади се през капака Калчо, като се наведе, — над нас хвърчи едно магаре, възседнато от някакъв странен човек.

Ян Бибиян отвори другия капак и погледна. Но понеже ослепителната светлина блесна отведнъж в очите му, той примижа и се върна да сложи черни очила. Когато погледна отново, над тях почна бавно да обикаля чудното животно със своя чуден ездач, който държеше в ръка нещо като юзда и управляваше хвърчащото, като издаваше някакви звукове, които не можеха да се схванат добре, но които приличаха на думи.

Понеже той хвърчащ ездач почна да се върти бавно над главите им, Ян Бибиян и Калчо можаха добре да го разгледат.

Интересно бе, че той бе облечен в някаква зелена, прозрачна, като че ли от стъкло дреха, която се развяваше като голямо наметало. Краката му бяха съставени от тъмнокафяви прешлени като краката на някои земни големи бръмбари и отдолу свършваха с големи кълбообразни стъпала. Двете му ръце, с които държеше юздите, бяха също така от прешлени, които имаха дълги прешленни пръсти, на които по долната част като мазоли бяха наредени някакви големи колкото орехи мехурчета.

Главата на тоя обитател стоеше направо на тялото му, неотделена с никаква шия. Наместо уши имаше две големи пипала като пера, устата му бяха големи, издадени напред, и белите му зъби не се покриваха от никакви устни. Очите му бяха големи, поставени като в кутии от двете страни на сплескан нос, и клепките му представляваха две големи кръгли люспи, които, като мигаха, затваряха се и леко тракаха като кутии за цигари.

Понеже тоя хвърчащ конник дълго се въртя над току-що пристигналите гости на Луната и мърдаше по всевъзможни начини пипалата на главата си и се навеждаше надолу, Ян Бибиян разбра, че им дава някакъв знак, свали шапката си и почна да я размахва към него.

Хвърчащият, види се, разбра това и издаде някакъв особено радостен звук, който приличаше на поздрав, а устата му се отвори в усмивка.

— Бръррър... танцуцц...

Ян Бибиян се опита да му подражава и също извика:

— Брърр... танцуцц...

Като чу това, хвърчащият се развика още по-високо, придърпа юздата на своето хвъркато магаре и слезна долу бавно до „Светкавица“. Магарето прибра крилете и опашката си, кацна на четирите си крака, а ездачът скочи от него, падна на колене и почна бързо да се навежда и изправя, като се подпираше на ръцете си.

— Кланя се, кланя се! — завика Калчо...

— Кля-кля-кля! — завика кланящият се и почна да протяга ръце нагоре към „Светкавица“, където се подаваха Ян Бибиян и Калчо.

— Да слезнем ли? — попита Калчо, като се обърна към Ян Бибиян.

— Е да, не можем все тук да стоим. Дошли сме на гости на Луната — нека слезем. Във всеки случай да си вземем и пушките.

Двамата бързо взеха електрическите пушки и един по един слязоха от „Светкавица“. Първи слезе Ян Бибиян. Той се приближи до странния човек, който се кланяше, и му извика:

— Поздравявам те, жителю на Луната! Поздравявам те от далечната Земя!

Кланящият се скокна отведнъж. Големите топки, които представляваха стъпалата му, се издуха и увеличиха двойно. Той почна да подскача на едно място и благодарение на тия топки се вдигаше високо, по десетина метра. Той дълго скачаше на едно място, говореше някакви неразбираеми думи и чукаше ръцете си една о друга. Това чукане произвеждаше звук като от чукането на две дървени лъжици.

— Това е някакъв танц — каза Ян Бибиян. — Той изказва радостта си от нас.

— Да, изглежда много весел — рече Калчо.

ПЪРВИЯТ ЧОВЕШКИ КРАК НА ЛУНАТА

— Да, трябва да слезем вече — каза решително Ян Бибиян. — С тоя приятел криво-ляво ще се разберем.

Ян Бибиян се върна за малко при преподавателя и всички станции по Земята уловиха това съобщение:

„В тая минута за първи път върху Луната стъпва човешки крак. Един от жителите на Луната, навярно пратеник, ни посрещна твърде приветливо. Той пристигна, възседнал върху едно хвърчащо магаре.“

Като даде това съобщение, Ян Бибиян и Калчо излязоха от „Светкавица“, спуснаха се по малката външна стълбичка и стъпиха върху Луната. Това бяха първите човешки стъпки върху Луната.

Посрещачът, който досега не преставаше със своето подскачане, отведнъж спря, наведе се ниско, като че прави поклон, а дългите пипала на главата му почнаха да шават много бързо.

Той почна да произнася някакви гърлени, отсечени думи и да се навежда и изправя по няколко пъти почти на всяка дума.

Ян Бибиян и Калчо, които държаха здраво пушките в ръцете си, го гледаха усмихнати и не знаеха какво да правят.

Посрещачът забележи, че гостите му не го разбират, престана да се кланя и почна да маха с прешленестите си ръце към планината и да им сочи нещо.

— Показа нещо — рече Ян Бибиян и погледна нататък.

Той видя, че откъм планината се задават още няколко ездачи на хвърчащи магарета, които летяха наредени един след друг. Те скоро пристигнаха и първият, който беше там, почна да вика със страшен глас. Устата му се отваряха като устата на крокодил. Пристигналите почнаха да се въртят все така наред над „Светкавица“ и подир малко слязоха долу. След тях се зададоха многобройни редици от по десетина души. Всички те, като се завъртяваха няколко пъти над това място, кацаха зад първите, другите — зад тях. По този начин върху тая покрита с дребен мъх, като че ли плесенясала равнина се нареди цяла войска като на парад.

Водачите на тия редици оставиха хвъркатите си животни, наредиха се по четирима и всички дойдоха пред Ян Бибиян и Калчо, па почнаха дълбоко да се кланят, като повтаряха все едни и същи думи.

Ян Бибиян бързо усвои произношението на тия думи, които не се различаваха от човешкия говор, и сам няколко пъти високо ги повтори.

Тogaва насъбралото се множество избухна в тържествени викове.

След дълга разправия с ръце, с очи, с крака и с различни движения на тялото земните и лунните хора сполучиха да се разберат.

Лунните хора канеха гостите към своите жилища в планината.

Ян Бибиян и Калчо им обясняваха, че не могат да оставят машината си.

Лунагите, нека за по-лесно така да наречем жителите на Луната, казаха, че те трябва да дойдат с машината си.

Ян Бибиян и Калчо дадоха знак, че са съгласни, качиха се отново на „Светкавица“ и се вдигнаха. Лунагите възседнаха своите хвъркати магарета и също се вдигнаха.

Образува се тържествено шествие, което, ако ние, жителите на Земята, имахме възможност да видим, щяхме да изпопукаме от смях.

Най-напред яздеше първият пристигнал на мястото, който изглеждаше, че е някой големец, защото всички лунаги го слушаха и му се покоряваха.

Той летеше на почетно разстояние пред „Светкавица“, която се движеше съвсем бавно, с бързината на хвърчащите магарета. При все това тия магарета хвъркнаха с бързината на един нашенски орел.

Наоколо хвърчаха в строй всичките редици на тая многобройна войска.

Това шествие се отправи към срещната планина и скоро пристигна там. Пред планината се намираха множество разхвърляни като големи конуси хълмове, в подножието на които от всички страни се виждаха някакви дупки като отвори на пещери. Пред един от тия хълмове имаше голяма равнина. Ездачът, който предвождаше шествието, бавно почна да се спуска на тая равнина.

В това време от всички дупки наизскача многоброен народ, между който имаше и малки, които навярно бяха деца. Те нападаха по очите си и нададоха възторжени викове. „Светкавица“ последва водача и също бавно се спусна на площада пред хълма. Другите придружаващи също слязоха и образуваха голям кръг около машината.

Ян Бибиян и Калчо се показаха върху машината си и слязоха сред шумната овация на събралото се множество.

Водачът тогава показа на Ян Бибиян отвора на една грамадна пещера и му обясни, че там трябва да турят машината си.

Ян Бибиян бързо разбра това и каза на Калчо:

— Умно са се сетили тия приятели. Тук „Светкавица“ ще има гараж. — И двамата, като я обърнаха с опашката към вратата, почнаха да я бутат назад. Машината се задвижи леко на своите гумени колелета и потъна в пещерата.

Но когато влязоха вътре да я настанят, те останаха учудени. Това беше една грамадна зала, изкусно издълбана. А стените ѝ бяха покрити с някакви разноцветни лъскави метални плочки, между които най-много бяха златните. Върху всяка плочка имаше изрязана с разноцветни линии по една чудно нарисувана картина, каквато ние, земните жители, не можем да си представим.

След като настаниха машината, Ян Бибиян и Калчо пак излязоха навън, където ги чакаше водачът. Наоколо всичко бе препълнено с народ, който шумеше като рояк.

Едрите им зъби, които не се покриваха от никакви устни, лъщяха бели и чисти и на пътниците се струваше, че виждат повече зъби, отколкото хора.

— Каква хубава реклама за някой зъболекарски кабинет! — каза Ян Бибиян на Калчо.

— Да, направих вече няколко снимки — каза Калчо, като показва фотографическия си апарат, който бе презрамчил. В това време водачът с висок глас даде някаква команда. Отведнъж настана мъртва тишина.

— Ягага.

По една широка улица между два хълма се чува викове, задвижи се народ и почна да гърми някаква странна музика, каквато на Земята Ян Бибиян не беше чувал. Пищения и хармонични мелодични думкания, прашения като от картечници, звукове като че ли от кипяща вода се смесваха в някакъв тържествен, оглушителен шум, който не беше неприятен.

Народът се спусна нататък и почна да вика:

— Ягага, Ягага!...

— Ягага, Ягага! — обърна се водачът към Ян Бибиян и се разкрачи като чатал. Топковидните му стъпала се надуха и той подскочи с тях няколко пъти право нагоре.

Кръгът от лунаги, които бяха придружили Ян Бибиян дотук, също почна да подскача и да вика.

От улицата се зададе тържествено шествие. Най-напред вървяха музикантите. Едни от тях носеха дълги, с металически блясък на злато пръчки, които удряха една о друга. Други бяха със също такива лъскави кълбета и плочи, а трети държаха в зъбите си няколко бели инструмента, прилични на ножици, и чаткаха с тях. Те вървяха тържествено, а пред тях заднишком вървеше водачът им, навярно капелмайсторът, махаше с дългите си ръце като с криле и високо подскачаше. Всички бяха наметнати с тънки наметала, които почти се влачеха. Тия наметала изглеждаха направени от някакъв бял метал и даваха отражение като от някой тънък лед.

След музиката вървяха, подскачайки, едри лунаги, облечени в червени наметки, а след тях вървеше едър лунага, облечен в пъстроцветна мантия, която феерично блещеше и се отличаваше от всичко. До него вървеше навярно жена му, също с пъстроцветно наметало, само че тя носеше и някакви шарени шалвари. Тя нямаше на главата си пипала като другите. Чак тогава Ян Бибиян забележи, че между целия събран народ имаше и лунаги без пипала — това бяха жените...

— Ягага, Ягага! — шумеше народът.

— Ягага, Ягага! — каза пак водачът, като се обърна към Ян Бибиян и Калчо и посочи разкрачените си крака. Той им даваше знак и те да направят същото. Ян Бибиян и Калчо разбраха и също застанаха с разтворени крака. Това беше войнишка стойка „мирно“.

Ягага — това значеше цар. Идеха царят и царицата. Те все така бавно и тържествено се приближаваха. Като дойдоха на десетина крачки пред Ян Бибиян, придружаващите ги и музикантите се отделиха настрана, а Ягага и Ягагада-царицата — застанаха пред Ян Бибиян и Калчо, хванаха се за ръце и подскокнаха три пъти. Придружаващият Ян Бибиян подскокна също три пъти и даде знак на Ян Бибиян и Калчо да направят същото.

Колкото и да им беше смешна тая церемония, те двамата прибраха краката си и почнаха да подскачат, като се стараеха да

подражават на Ягага.

Като спряха, царят и царицата се приближиха до тях, а отстрани застана някакъв придворен, който държеше в ръцете си някаква изплетена от тънки златни жици ваза. Царят бръкна в нея, извади голяма плоча, прилична на кора от костенурка, но изящно изработена, с гравирани по нея чудовища, пристъпи и я закачи на шията на Ян Бибиян. Също такава, по-малка, закачи и на Калчо.

Ян Бибиян разбра, че ги декорират. За да не остане длъжен, той извади от джеба си една цигарена кутия, откъсна капака, който бе доста пъстро изписан, и с една карфичка го закачи на гърдите на Ягага близо до копчето на мантията му.

По зъбестото лице на Ягага се изписа особено задоволство и той подскокна три пъти в знак на благодарност.

Тогавя Ян Бибиян пристъпи и пред Ягагада и закачи на шалварите ѝ долната част от цигарената кутия.

Ягагада подскокна също от удоволствие, почна да трака със зъби и като всяка жена се наведе и почна да се любува на тоя странен подарък, какъвто виждаше за първи път. Изглежда, че тоя подарък ѝ направи голямо удоволствие, защото тя се обърна към събраното множество и като разпери ръце, подскокна няколко пъти високо над всички глави. Отведнъж цялото множество почна да скача и да вика заглушително и възторжено. Музиката почна да свири.

— Е, Калчо, как мислиш за това тържество? — обърна се Ян Бибиян към другаря си. — Какво не биха дали земните жители, за да го видят!

— Интересно нещо! — каза Калчо. — Мисля, че долу на Земята биха ни завидели на ордените, защото изглежда, че това са късове от чисто злато. Тук ни се виждат леки, но на нашата Земя биха тежали като камбани.

Докато Ян Бибиян и Калчо говореха, Ягага и Ягагада мълчаха смирено. Те навярно мислеха, че гостите четат молитва, защото вдигнаха очите си към небето, което приличаше на черен полиран мрамор и през което светеше ослепително Слънцето.

Когато спряха да говорят, царят и царицата застанаха от двете страни на Ян Бибиян и го хванаха подръка. Водачът хвана Калчо и застана зад тях. Музиката загърмя пак и тръгна. След нея тръгнаха придворните, след тях — царските особи с Ян Бибиян, водачът с

Калчо, а след тях се наредиха всички ония, които правеха кръг наоколо. Това беше войска.

Царят отвеждаше гостите в двореца си на обед.

ЦАРСКИ ПРИЕМ

Дворецът на Ягага беше също една пещера под един конусовиден връх, който се издигаше между другите хълмове на един голям площад.

Входът на тая пещера беше малък колкото една врата, но беше богато украсен с рисунки, издялани в златната рамка, която го обграждаше. Щом се влезеше вътре, веднага се откриваше обширна зала, осветявана от светещи плочки, които стояха залепени по стените и по таваните. Вътрешността бе украсена с чудни разноцветни камъни. Масите бяха огромни бели каменни блокове, които блещяха от чистота.

Тук се наредиха Ягага, Ягагада и техните гости Ян Бибиян и Калчо.

По тия маси бяха издълбани като чинии обли дупки, където се туряше яденето.

Царят и царицата седнаха един до друг, а срещу тях седнаха гостите.

Ягага взе един голям златен чук, който стоеше пред него на масата, и удари една тъмна металическа плоча, която също стоеше пред него.

Разнесе се силен металически звук, като че се счупи стъкло на голям прозорец.

Веднага от една странична врата влязоха две млади и пъргави момичета, цели окичени с разноцветни малки кърпички.

Това бяха дъщерите на Ягага. Той ги представи на гостите, като извика поред:

— Шагада.

— Дагада.

Шагада бе по-голямата, а Дагада — по-малката.

Като чуха имената си, двете принцеси почнаха да подскачат на топчестите си крака и гърлено да се смеят. След това те седнаха от двете страни на масата — Шагада до Ян Бибиян, Дагада до Калчо. Двете девойки бяха много весели, игриви и бърбиви, но Ян Бибиян и

Калчо не разбираха нищо от думите им, гледаха ги и се смееха, когато се смееха и те.

Двама слуги почнаха да носят яденето. На дълги сребърни пръчки бе намотано нещо бяло като халва. Пред всекиго слугите забучиха тия пръчки в малките дупчици, които бяха пробити до чиниите, издълбани в масите. Приятна миризма се разнесе от това ястие. Царят взе една от тия пръчки и почна лакомо да я гризе. Същото направиха и другите.

Нашите приятели го последваха и, за чудо, това нещо им хареса много. То беше някаква лепкава смес с вкус на пъпеш. След това ястие донесоха друго. То беше някакви корави черни топки, които слугите сложиха в издълбаните дупки на масата. Това нещо излезе също така вкусно. От него, като се дъвчеше, излизаше приятен сок, който възбуждаше апетит.

Щом се нахраниха, царят и царицата си взеха сбогом пак с подскачане и се отдалечиха, като потънаха в някакви тайнствени врати. Дъщерите им ги последваха по същия начин.

Ян Бибиян и Калчо останаха сами.

— Е, как ти хареса яденето? — запита Калчо.

— Чудесно! Не очаквах, че тук тъй хубаво може да се яде — каза Ян Бибиян.

В това време влезе техният водач. Той им даде знак да го последват.

Като излязоха вън, те видяха, че там ги чакат три хвърчащи магарета. На едното се качи Ян Бибиян, на другото — Калчо, а на третото — водачът.

Веднага магаретата разпериха криле и се вдигнаха. Водачът хвъркна напред, а гостите — след него.

Това летене беше леко и приятно. Водачът ги разведе наоколо над всички тия остри възвишения, около които гъмжеше от лунаги, които се веселяха в чест на гостите. След дълга обиколка те отлетяха по-далече и на едно място слязоха.

От една огромна канара извираше чиста, хубава вода, която падаше в някаква дупка и се изгубваше.

Ян Бибиян и Калчо бяха жадни, те се приближиха до водата и като взимаха с ръце от струята, напиха се хубаво. Водата беше студена

и имаше малко възкиселичък, щиплив вкус. Навярно това бе минерална вода.

Освежени хубаво, водачът ги покани пак да се качат на своите живи самолети и ги заведе на мястото, където беше оставена „Светкавица“. Пред входа пазеше войник с тежка желязна пръчка в ръка.

По една малка стълбичка, която се изкачваше над входа, където стоеше машината, те влязоха в друг вход. Вътре се откри голяма стая с гладки стени, покрити с тънка синя материя. До стените отстрани имаше два големи надути меха от нещо като кожа. Върху тях стояха сгънати покривки. Това бяха легла.

— Квартирата, значи — каза Калчо.

— Не е лоша — отговори Ян Бибиян. — Такова нещо не сме очаквали. Все пак — цивилизована страна.

Водачът им показва двете легла, подскочи няколко пъти и ги остави.

В това време вън се смрачи. Това се забеляза през малките дупки на стените, които служеха за прозорци. И отведнъж стана тъмно. Настъпи нощ. Ян Бибиян и Калчо се намериха в непроницаема тъмнина.

— Сега какво ще правим без светлина?

— Ще спим — рече Ян Бибиян, като намери пипнешком леглото си и се стовари уморен на него.

— И мене ми се спи — рече Калчо, който също се тръшна на леглото си. — А, доста удобно! Чудесно! — почна да се възхищава той.

Но Ян Бибиян го не чу. Уморен от всичко преживяно, той заспа дълбоко.

ПЪРВА РАЗХОДКА

Лъчи на големи снопове нахлуваха в стаята, гдето спяха Ян Бибиян и Калчо, и я изпълняха със светлина. Ян Бибиян се пробуди и скокна бързо.

— Калчо, ставай! — викна той на другаря си, който, опънат върху леглото, още спеше.

Калчо трепна, отвори очи и се пробуди...

— Сънувах Земята — каза той.

— Трябва да пратим съобщения — рече Ян Бибиян. — Вчера бяхме толкова заети, че забравихме. А там кой знае какво се тревожат!

Двамата приятели набързо се приготвиха и излязоха. На входа ги чакаше водачът. Те слязоха при „Светкавица“ и Ян Бибиян предаде по радиото всичко, каквото беше се случило миналия ден. На края прибави:

— Тук има изобилие от злато, скъпоценни камъни и скъпи метали.

Последните думи на Ян Бибиян за един миг обхванаха света:

— Злато, злато! Луната цяла от злато! — се носеше от уста на уста.

Всички забравиха чудния подвиг на Ян Бибиян. За него вече не се говореше. Една дума гърмеше навсякъде, една дума се споменаваше и по най-затънтените кътчета на Земята, където живееше човекът:

— Злато, злато, злато!...

Жадното за злато човечество никога не бе изпитвало по-силна тревога, по-висока треска. Хиляди човешки очи се отправяха, жадни за злато, към далечната Луна и я гледаха алчно.

Как им се искаше на хората да я свалят, да я разтрошат, да я стопят, да изтеглят всичкото злато от тая ненужна спътница на Земята, която носи толкова далеч от нея своето неоценимо съкровище.

Набързо се основаха хиляди акционерни дружества с милиони капитали за експлоатиране на новите златни находки.

Само Иа, Лиана и старият капитан бяха спокойни, усмихваха се снизходително над тая страшна лакомия на хората за злато и мислеха за своя Ян Бибиян и Калчо.

Тях ги радваше известието, че са живи и здрави...

Като предадоха известията си до Земята, Ян Бибиян обясни на водача, че искат да се разходят из тяхната страна.

Водачът беше на тяхно разположение. Той им обясни, че може да ги разведе само из държавата на Ягага и че в другите съседни държави не пускат никого.

— Не може ли да се вземе някакво разрешение за обиколка на цялата Луна? — попита Ян Бибиян.

— Не може. Тук всеки живее в своята държава и никой не може да престъпи нейните граници. Който ги престъпи, бива веднага убиван. Хората от всяка една държава носят наметала с отделен цвят и по това се познават. На Луната има само четири държави: червена, жълта, синя и зелена. Ние сме червената.

Като каза това, водачът показа червеното си наметало, а след това извади от един вързоп още две такива и ги подаде на Ян Бибиян и Калчо.

Водачът се викаше Магу.

Магу обясни също, че тия наметала имат свойството да запазят тялото от силната светлина, от горещите слънчеви лъчи и да разхлаждяват.

Ян Бибиян и Калчо наметнаха мантиите върху плещите си. Действително те веднага усетиха, че лъчите на Слънцето, което беше се извисило доста високо, не парят така силно и че тялото се чувствава разхладено под тях.

Те обясниха на Магу, че е добре да имат и върху главата си някаква шапка от същата материя.

Магу изпрати някъде двама войници, които скоро се върнаха, като носеха някакъв черен плат, навит върху една златна пръчка.

Те откъснаха от тоя плат по едно голямо парче и го дадоха на гостите.

Ян Бибиян и Калчо завиха главите си като с чалми.

Магу ги гледаше весело и със смях им обясни, че техните глави не могат да се увиват така, защото им пречат пипалата. От друга

страна, те не усещат горещината на главите си, защото под черупките, които ги покриват, имало някаква течност, която ги предпазва.

След това двамата войници доведоха няколко хвърчащи магарета. Като ги възседнаха, петимата се вдигнаха и полетяха. Магу вървеше напред, след него Ян Бибиян и Калчо, а зад тях — двамата войници.

Тая летяща конница се издигна над конусообразните върхове, в подножието на които се намираше чудният град, и се отправи към планините.

Ян Бибиян и Калчо караха полека и през всичкото време наблюдаваха повърхността на Луната. След като минаха над града, те прелетяха една широка равнина, постлана с блестящи камъни, след това под тях се откри грамадна и бездънна дупка, краищата на която бяха издигнати и назъбени. Това беше грамаден кратер. Из неговата зинала уста лъхаше хлад, защото слънчевите лъчи никога не бяха проникнали в дълбочините му.

Около него на различно разстояние се намираха пръснати множество такива малки кратери. Между тях се виждаха да вървят насам-нататък жители на Луната.

Като изминаха кратерите, водачът възви магарето си и се спусна надолу. Същото направиха Ян Бибиян, Калчо и двамата войници, които ги придружаваха.

Като слязоха долу, Магу остави войниците да пазят техните живи самолети, тръгна напред и даде знак на Ян Бибиян да го последва.

Местността беше пресечена и насипана с остри дребни камъни, които блещяха ослепително, затова Ян Бибиян и Калчо вървяха трудно. Магу вървеше лесно, защото неговите топчести крака го повдигаха като гумени топки и той подскачаше леко, а понякога на един скок правеше три-четири метра.

Те стигнаха до една малка могила и като свиха зад нея, Ян Бибиян и Калчо видяха струпани много лунаги около коритото на някаква река. По двете страни на тая река и далече по цялото ѝ протежение гъмжеше много народ. Лунаги, мъже и жени, работеха нещо. Като ги приближиха, нашите земни пътници останаха много учудени.

КАКВО ПРЕДИЗВИКА ЕДИН ИЗСТРЕЛ

Под малкото баирче, където Магу заведе земните си гости, имаше няколко дупки като големи казани. Из тия дупки извираше някаква странна течност, бистра като вода и гъста като сироп. Тя клокочеше буйно и протичаше надолу като река. Течението на тая река беше бавно и спокойно.

От тая течност лунагите правеха дрехите си. Тя имаше свойство, като се отдели на тънки пластове и се остави неподвижна, да се сгъстява и образува тънка, яка, мека и гъвкава материя като най-изящния копринен плат.

Лунагите, които се бяха събрали тук, бяха работници, които приготвяваха тия платове. Отстрани на тая странна река те бяха направили малки и чисти вадички, по които гъстата течност отиваше в дълги, широки и съвсем плитки изкопи, лъснати и гладки като стъкло. В тия изкопи, които бяха направени съвсем хоризонтално, полека-лека се вливаше гъстата течност, застояваше се и след няколко дена под лъчите на палещото слънце се превръщаше на тънък плат. Тоя плат имаше свойство да предизвиква хладина върху тялото. Затова беше много удобен за жителите на Луната, където Слънцето печеше толкова силно.

Работниците работеха мълчаливо и планомерно. Едни се грижеха за вадичките. Други, въоръжени с особени инструменти, се грижеха за дебелината на произвеждания плат. Трети го събираха и навиваха на рулетки върху специални металически пръчки, снабдени от двете страни с колелета.

Магу обясни на Ян Бибиян, че това е една от най-големите държавни работилници за платове. Тук се произвеждаха дрехи и за войниците. Обаче дрехите не се шиеха. Парчета от тоя плат се слагаха върху специални калъпи и се биеха отгоре с малки чукчета, краищата на които бяха обвързани с парцали от същия плат. Тоя плат имаше още свойството на разтегливост и затова с тия чукове той добиваше желаната форма върху калъпа.

Голямото множество работници, като видяха Ян Бибиян и Калчо, оставиха работата си и се спуснаха да разглеждат тия странни жители, за които вече знаеха, че са дошли от голямата зелена звезда, която всяка вечер изгряваше на тяхното тъмно небе.

Лунагите се тълпяха около Ян Бибиян и Калчо, натискаха се и всеки искаше да се втикне по-близо до тях. Някои посягаха да откъснат късче от дрехите им, други пипаха косите им, разглеждаха краката им, обути в обуца, и гърлено се смееха на тия чудати грозни мъже. Защото пред техните очи и според техните понятия за хубост земните жители им се виждаха ужасно грозни и сакати.

Децата се въвираха между тълпата, викаха, смееха се и се питаха на техния език, който Ян Бибиян и Калчо не разбираха.

— Хей, как ходите с тия ужасни и меки крака?

— Хей, къде ви са пипалата?

— Защо сте така увити?

— Те нямат зъби, виждате ли? Те нямат зъби!... Това бяха веселите възгласи на децата, а възрастните, като ги слушаха, смееха се гръмогласно.

Напразно Магу бе разперил дългите си ръце и викаше със силен глас да отстрани тълпата. Лунагите не отстъпяха. Те дори ставаха нахални и почнаха да се блъскат и да удрят скришом Ян Бибиян.

За да се спаси от тая сган, която ставаше застрашителна, Ян Бибиян извади револвера си и гръмна във въздуха.

Тоя гърмеж вся ужас между лунагите.

Те се пръснаха като пилци и почнаха да бягат кой накъдето види.

Магу, водачът, също побягна. За него, както и за другите, тоя гърмеж беше невъобразимо страшен. Паниката се пренесе у целия тоя многоброен народ, който работеше тук. Те зарязаха всичко и побягнаха. Побягнаха и войниците, които бяха оставени да пазят хвърчащите магарета.

Всички бяха ужасени и скачаха с всичка сила на своите пневматически крака. Те бягаха покрай многобройните баири, криеха се в долините между тях и чезнеха в дупките, които се намираха в подножията им.

Ян Бибиян и Калчо отначало се смееха на тая паника и на уплашените лунаги, особено на Магу, който бягаше най-много от

всички. Скоро местността опустя. Наоколо не се виждаше вече никой и Ян Бибиян и Калчо останаха самички.

Те се погледнаха озадачени.

— Ами сега? — попита Калчо.

— Чудна работа! — каза Ян Бибиян. — Боя се, че тяхната любезност може да се обърне в омраза.

— Ами ако пуснат след нас войници да ни преследват? Ако Ягага се уплаши и пожелае да ни убие? Ами ако ни разрушат апарата?

— Ако унищожат или повредят апарата, свършено е — каза Ян Бибиян, — няма вече да видим нашата майка-Земя. Тоя гърмеж произведе неочакван ефект. Какво ли си помислиха тия приятели?

Слънцето беше се издигнало на средата на това тъмно и зловещо небе и печеше ужасно. Ян Бибиян и Калчо се задушиха от тая суха топлина, която идеше и отгоре, и от напечените скали, камънаци и ровинища. Пред тях наблизко те съгледаха един висок баир, северната част на който беше ужасно изровена и изкъртена, и той стоеше наведен. Сянката, която падаше под неговата наведена част, беше черна като мастило. Тя привлече Ян Бибиян и Калчо и те, без да си кажат дума, се упътиха нататък. Те вървяха през купища едри камъни, които като че ли бяха изтърсени от чувалите на някакви великани. Тия камъни горяха като жарава, а между тях от време на време се провлачаха някакви сини животни, които имаха на главите си шапка като кората на костенурка. Изглежда, че те не бяха опасни, защото бягаха от шума на стъпките. Но при своя бяг издаваха такива зловещи и страшни писъци, които всяваха ужас и вледеняваха душата. Нещо скръбно, грозно и отвратително имаше в тоя рязък звук. Някакво отчаяние, смесено с присмех, звучеше в него и те караше да тръпнеш и да бягаш. Ян Бибиян и Калчо се промъкваха предпазливо между тия странни животни и бързаха да ги избягнат.

Най-после изминаха струпаните камънаци и приближиха сянката. Тия животни като че ли изчезнаха. Ужасният писък спря и се изгуби. Ян Бибиян и Калчо, премалели, пристигнаха на сянката.

ПРАТЕНИЦИ ОТ ЗЕМЯТА

Ян Бибиян и Калчо седнаха да си починат на сянка. Тук беше прохладно, макар че околните сипеи и камънаци хвърляха ужасна горещина. Дрехите, които им бяха дадени на тръгване, и кърпите, с които бяха си обвили главите, донякъде им държаха хлад.

Паниката от гърмежа, която обхвана преди малко насъбрания тук народ, се разнесе бързо по околните селища и внесе ужасен страх. Всички разправяха ужасни работи. Всеки — който бе видял и който не бе видял.

Най-страшното в тия приказки бе, че хората, слезли от Земята, изпуцат огън, придружен с гръм, който убива на място.

По-мъжествените лунаги от близките селища се събраха на съвещание и решиха да намерят и убият тия страшни хора, които бяха дошли да им вземат Луната и да я занесат на зелената голяма звезда.

Скоро се образува потеря. Най-отбрани юнаци възседнаха най-бързите и силни хвърчащи магарета и хвъркнаха да търсят пришълците.

Ян Бибиян и Калчо в това време стояха още в своето прикритие на сянка и се съвещаваха какво да правят. Те решиха, че най-умното е да чакат, защото Ягага, който се отнесе така любезно с тях, може би ще прати хора да ги потърсят. Тъкмо разсъждаваха върху това, над главите им високо се чува подвиквания и шум от крилете от хвърчащите магарета.

— Навярно Ягага е пратил Магу или друг някой да ни търси — рече Калчо.

— Да, но с какви намерения сега може да ни търси — рече Ян Бибиян.

Двамата предпазливо излязоха изпод надвесения сипей, гдето почиваха, за да видят какво има. Веднага над главите им захвърчаха едри камъни.

Над тях хвърчеше потерята, която бе излязла да ги преследва. Тя се състоеше от десетина души лунаги, които хвърчаха пръснато и

оглеждаха местността. Като съгледаха Ян Бибиян и Калчо, те се съгъстиха над главите им и почнаха да хвърлят едри камъни и дълги тежки металически копия.

Ян Бибиян и Калчо, като видяха опасността, бързо се скриха под навеса на камънаците.

Потерята почна да хвърчи близо над тях и да хвърля непрестанно камъни и копия, но нашите пътници бяха запазени. При все това Ян Бибиян почна да се дразни.

— Ако толкова народ се изплаши от нашите револверни гърмежи, то какво остава за тия? — рече Ян Бибиян и извади револвера си.

Калчо направи същото. Те изпълзяха бавно зад струпаните камъни, вдигнаха се бързо и дадоха по един изстрел към потерята. Между нея настана тревога. Хвърчащите магарета се изплашиха и почнаха с бързина да се вдигат и отдалечават на всички посоки.

Само един от тия ездачи остана близо. Неговият жив самолет не можа да се вдигне по-високо, той се заклати, сви криле и почна бърже да се спуща, макар че правеше още усилия да се задържи във въздуха.

След малко крилата му съвсем отмаляха и животното бавно се спусна и се строполи надолу, като затисна ездача за краката.

Ян Бибиян и Калчо с револвери в ръка се затичаха нататък, отместиха раненото магаре, хванаха ездача му и бързо го завлякоха под надвесената урва. Пленникът ужасно се изплаши и стоеше пред тях ни жив, ни умрял.

— Ако почне да подскача, ще го изпуснем — каза Калчо. — Аз ще го вържа.

Той разви чалмата от главата си и като сложи пленения лунага да седне, привърза му здраво двата крака един о друг.

Плененият не направи никакво усилие за съпротива, а покорно се остави да го завържат, като трепереше от страх. Дългите му пипала бяха оклюмнали като попарени.

Ян Бибиян почна с разни ръкомахания да го разпитва кой е, какъв е и от кого са пратени. Да не би Ягага да ги е изпратил! Плененият изпърво само трепереше и не смееше да мръдне. Но като видя, че тия страшни приятели се отнасят към него добре и не искат да му сторят нищо лошо, почна да се мъчи да разбира въпросите им и да им отговаря и с глас, и с движение.

След дълги разпавии най-после Ян Бибиян разбра, че преследвачите са потеря от близкото селище и че нямат нищо общо с Ягага. Това успокои Ян Бибиян и той почна да го разпитва защо хвърляха по тях камъни. Той взе един малък объл камък и му го тури в ръката, за да може да му обясни по-добре. Щом турна камъка в ръката му, пленникът засия от радост и почна да се смее. Като се обърна по очи надолу, макар и завързан, почна да се кланя дълбоко. Тая постъпка на пленения учуди много нашите хора. Те помислиха, че това е някоя хитрост, и почнаха да го разпитват защо прави това.

Пленникът с дълги ръкопляскания и с всевъзможни движения им обясни, че когато някой противник подаде камък на противника си, това значи, че сключват мир и приятелство и че тоя мир и това приятелство важат за цялото селище, където живеят помирителите. Пленникът особено се радваше, че е направил сега помирение с цялата голяма зелена звезда, откъдето са пристигнали двамата нейни жители, и че занаяпред няма да имат страх от тая голяма звезда и тя няма да им носи нищо лошо.

Ян Бибиян разбра, че това вярване у лунагите е свързано с тяхната религия, която не му бе известна.

Пленникът стана словоохотлив, страхът му съвсем изчезна и той покани гостите да ги заведе в близкото селище, където живееше.

Като помисли, че това е някоя хитрост, Ян Бибиян не се съгласи да използва неговото гостоприемство, а го помоли да остане тук при тях, докато Ягага прати хората си да ги намерят.

Пленникът не прие това с особена охота, но при все това съгласи се.

Между това денят мина и почна да се смрачава.

Калчо отвърза краката на пленника и за това получи много поклони.

ЯГАГА НАМИРА ИЗГУБЕНИТЕ

Настъпи тъмна и непрогледна нощ, каквито са всички нощи на Луната. По небето се появиха едри звезди, но тяхната светлина беше безсилна да разреши непроницаемия мрак. При това стана студено. Тънък, но резлив вятър задуха и бързо изстуди всичко.

Ян Бибиян и Калчо се наместиха един до друг под надвесения изров и се сгушиха на кълбо. Лунагата, който остана при тях, спокойно седеше настрана и от време на време надничаше, за да погледне към небето. Скоро там някъде върху тъмното небе се появи синкава дрезгавина и под нея се очертаха контурите на далечни островърхи планини.

Лунагата почна да разправя нещо с дрезгавия си глас, сбута Калчо, който беше по-близо до него, и почна да ръкомаха и да сочи към появилата се дрезгавина.

Ян Бибиян и Калчо погледнаха.

Там, над контурите на планините, се показва синкавият ръбец на огромно небесно светило. Бавно тоя ръбец се увеличаваше и ето че на тъмното небе се показва с ясносин блясък огромното светило, по лицето на което се виждаха тъмни сенки, каквито ние от Земята виждаме вечер върху лицето на Луната.

— Ваха, Ваха! — завика лунагата и почна да прави дълбоки поклони, като дори удряше челото си от каменистата лунна твърд.

— Ваха, Ваха! — повтаряше той, сочеше нагоре и пак се кланяше.

Калчо и Ян Бибиян, макар че им беше студено, се измъкнаха по на открито.

— Ваха, Ваха! — задърпа ги пленникът и почна усилено да се кланя.

— Кара ни да се поклоним и ние — каза Калчо.

— Ще изпълним поканата му — рече Ян Бибиян, — защото тая синя царица на небето, която се показва, е нашата родна Земя. Нека ѝ се поклоним от Луната!

Калчо и Ян Бибиян, като подражаваха на своя пленник, почнаха да се кланят като него и да викат като него:

— Ваха, Ваха!

Доволен, пленникът престана да се кланя, седна и отправи умилени и пълни с религиозно съзерцание очи към Земята, която бавно-бавно се издигаше на небето, като разреждаше лунния мрак със своята студена синя светлина.

Ян Бибиян и Калчо, сгушени един до друг, гледаха мълчаливо своята далечна родина, която бяха оставили. Те се мъчеха да познаят къде е тяхната страна, да познаят от какво са тия странни сенки и светли петна, които блещяха. Дълбока въздишка се изтръгна от гърдите на Ян Бибиян, а от очите на Калчо потекоха сълзи.

— Знаеш ли — каза той на Ян Бибиян, — стана ми мъчно за нашата Земя. Сега на осветената страна там е ден и живот кипи по градове и села. Малки човечета, наши братя, водят борба за съществуване и мислят, че те са единствените на света. А погледни необятната вселена, погледни тия светила, които се носят в простора! И по тях, както и тук, на Луната, сигурно живеят подобни същества като нас, които се борят, живеят, страдат, вярват и мислят, че те са единствените върховни същества, че те са венецът на творението — най-съвършени, най-умни, най-способни и достойни за живота.

Ян Бибиян не отговори нищо.

В тая минута той мислеше за своите бедни родители, които са негде там — малки, дребнички същества върху Земята — и които в тоя час не мислят нищо друго освен за него, за своя единствен син, и гледат с насълзени очи Луната, където той замина.

Най-последно, уморени от всичко преживяно през деня, те се дръпнаха навътре, сгушиха се пак един до друг и заспаха, като дори забравиха своя пленник.

Отведнъж някакъв страшен шум ги стресна. Те се пробудиха и рипнаха, като машинално извадиха револверите си. Пред тях стоеше лунагата и викаше нещо, а над главите им летяха стотици хвърчащи конници и удряха някакви лъскави металически дискове, които пълнеха с ужасен шум цялата околност.

— Ягага, Ягага! — викаше лунагата и сочеше нагоре.

Ян Бибиян и Калчо решиха да се покажат, па каквото ще да стане. Те излязоха от прикритието си и погледнаха.

Наредени на четири дълги прави редици, минаваха над тях хвъркати конници. Пред тия четири редици вървяха петима конници на група, а пред тях вървеше отделно само един.

По хубавата му наметка и по хвърчащото му магаре, украсено с всевъзможни лъскави ленти и плочки, Ян Бибиян позна, че това е сам Ягага.

Конниците, които не хвърчаха много високо, съгледаха долу нашите пътешественици и нададоха някакви дивашки викове. Тогава се чу гласът и на самия Ягага, който навярно даде някаква команда, защото конниците бързо се наредиха в кръг и бавно слязоха долу, като обкръжиха Ян Бибиян и Калчо на далечно разстояние.

Последен слезе Ягага.

Той остави магарето при придружаващите го и като почна да прави големи скокове, отправи се към Ян Бибиян, като правеше особени кръстосани движения с ръцете си.

Ян Бибиян и Калчо не можеха да разберат какво ги очаква.

Техният пленник, който също позна Ягага, падна по лицето си и почна да прави поклони.

Ян Бибиян и Калчо почнаха също да се кланят ниско.

Когато Ягага ги наближи, лицето му сияеше от радост и той почна да произнася някакви думи бързо и радостно.

Ян Бибиян разбра, че това са възклицания от удоволствие и радост, че са намерени.

Ягага с огромни подскачания приближи до изумените свои гости, разтвори люспестите си ръце и почна радостно да ги прегръща.

След това Ягага се обърна и извика нещо към придружаващите го.

От тях бързо се отдели един и почна да подскача насам.

Ян Бибиян и Калчо познаха Магу — техния водач.

Магу се приближи уплашено и виновно.

Той падна на колене пред Ян Бибиян и почна да се кланя.

Магу, който беше свикнал повече с гостите, обясни, че сам Ягага се е погрижил за тях и е тръгнал да ги търси. След това той ги покани да тръгнат.

Ягага хвана Ян Бибиян подръка, а водачът хвана Калчо и като ги крепяха полека, заведоха ги към мястото, гдето стояха хвърчащите магарета от групата на Ягага.

Сам Ягага помогна на Ян Бибиян и Калчо да се качат и даде заповед за тръгване.

БЕЗПОКОЙСТВОТО НА ИА

Първата работа на Ян Бибиян, като се върна в града на Ягага, беше да види машината си.

— Слава богу, слава богу! — викна Калчо, който пръв затича и влезе в пещерата, където беше „Светкавица“. Всичко беше в ред. Стражата около машината беше удвоена и на голямо разстояние наоколо по заповед на Ягага не се допускаше никой да мине.

Любопитна тълпа, която беше придошла от цялото царство на Ягага, се трупаше и искаше да види чудната машина, но стражата не я допускаше.

Ян Бибиян и Калчо бяха поканени наново на гости у Ягага. След като се наобядваха, те се оттеглиха на почивка в определеното им жилище, където бяха преспали, защото се чувствуваха изморени. Толкова уморени, че забравиха дори да се обадят на Земята. Те легнаха на своите оригинални легла и заспаха.

Цели двадесет и четири часа и повече на Земята нямаха никакво известие от Луната, и земните жители живееха в тревога.

Иа непрекъснато стоеше на своя предавател и се мъчеше да влезе във връзка с Ян Бибиян, ала напразно.

Вестниците по цялата Земя почнаха да дават най-невероятни съобщения. Тия вести, където се съобщаваше за катастрофи и за нещастия, които са сполетели нашите пътници, хвърлиха в тревога и паника големите акционери за експлоатация на златото на Луната.

Но най-много тия страшни слухове тревожеха сърцето на Иа.

Тя всяка минута питаше и търсеше връзка с Ян Бибиян.

— Ало... ало... Ян Бибиян, какво става, чуваш ли? Ало! Ало! Иа, Иа е тук.

Но никой не се обаждаше. Тя прекара така цяла нощ пред аппарата, като го държеше постоянно отворен.

От всички краища на света идваха запитвания по радиото, по телефона и с телеграми, обаче тя стоеше тъжна, захвърляше ги и не отговаряше на никое.

Родителите на Ян Бибиян бяха също у дома на Иа. Като не се получи известие толкова време, те съвсем се отчаяха, почнаха да се окайват и да плачат.

А Иа, уморена от нощното бдение пред апарата, на утринта заспа, както си седеше на стола.

Отведнъж продължителният звън на нейния апарат я стресна. Тя се събуди и грабна слушалката...

— Ало, ало! — обади се спокойният и бодър глас на Ян Бибиян...

— Ало! Ян Бибиян, ти ли си? Защо ни измъчи? Какво става с тебе? Жив ли си, здрав ли си? Тук се пръснаха страшни слухове, които ни разтревожиха... Твоите стари родители са тука — съсипани от скръб, обаждай се по-често!... И чу ли?... Не се бави там!... Върни се, върни се!...

Като каза набързо и с развълнуван глас тия думи, Иа чу отсреща веселия смях на Ян Бибиян и на Калчо.

— Не се тревожете, Иа! Тук сме чудесно. Няма никаква опасност. „Светкавица“, аз и Калчо сме добре. Ядем на царска трапеза и си играем със златни камъни. Тук има невероятно много злато, скъпоценни камъни и метали... Жителите на Луната са интересни и добри... Посрещат ни като скъпи гости от Земята, която те обожават. Не се безпокойте за нас. Може би скоро няма да се обадя, защото тръгвам по изучавания на това чудно кълбо и ще бъда отделен от „Светкавица“, която е на сигурно място. Тук пътувам с хвърчащи магарета — интересни животни. Бих желал да доведа от тях на Земята и да ги развъдя. Биха служили чудесно на нашите хора.

Ян Бибиян говореше весело и Иа слушаше усмихната и тръпнеше от радост. При последните думи на Ян Бибиян тя се изсмя високо. Насреща пак тъй сърдечно ѝ отговори с висок смях и Ян Бибиян.

Ян Бибиян беше си отпочинал. Но безплодно прекараните тука дни го измъчваха. Церемониите и гощавките му омръзнаха. Той искаше да използва времето си, да изучи Луната и добре да се запознае с нея.

— Калчо — обърна се той към верния си другар, като свърши разговора с Иа, — заседнахме тук и ако върви така, нашата работа е безполезна. Тия официални приеми и специални водачи ми тежат. Аз

искам да бъда свободен и свободно да обикалям тая „жълта диня“. Да видим, да разберем и да се върнем. Какво мислиш ти, а?...

— Право да ти кажа, Ян Бибиян, и мене ми се стяга душата. Аз мисля да извадим „Светкавица“ и с нея да кръстосаме Луната по всички посоки. После, знаеш ли що? От гозбите на Ягага малко нещо ми се развали стомахът. Ще ми се да си лапна нещо от нашите провизии, които пазим за всеки случай.

— Много добре, Калчо, извади малко нещо там от сарделите, вземи и две-три варени яйца, дай един лимон и едно късче солена сланинка да си хапнем като хората. Клечките, които облизахме у Ягага, бяха наистина вкусни, но усещам в стомаха си нещо, като че съм ял памук.

— Ами една бутилка винце да взема ли?

— Дай, бе Калчо, по-скоро бе!... Да пийнем малко винце, да се сетим за Земята. След това ще измъкнем „Светкавица“ и ще тръгнем да обикаляме. Само гледай да не ни види Магу, защото и той ще пожелае да ни придружава. Заповедта на Ягага е да не ни оставят никъде да излизаме без Магу, за да не пострадаме или да не се изгубим.

Докато казваше това Ян Бибиян, Калчо отключи склада в тяхната машина, където беше оставена храната за „в краен случай“, извади разни кутийки, извади и от земния благословен хлебец, който бе се ствърдил, и най-после извади и една бутилка вино.

След това те се оттеглиха в дъното на обширната пещера, седнаха под опашката на „Светкавица“ и почнаха бързо да се хранят и да чупят на големи зальци благословения хляб, който храни милионите човешки същества на земята.

Всичко това им се видя тъй сладко, тъй хубаво!

Калчо отвори бутилката и наля вино. То заискри в чашите.

— Наздраве, Ян Бибиян!

— Наздраве, Калчо!

— Да пием за здравето на Земята, на нашата прекрасна, хубава Земя!

Като изпиха чашките, зад тях изпъкна отневиделица Магу, широко усмихнат.

— Да го почерпим — каза Калчо.

— Налей му! — рече Ян Бибиян.

Калчо наля трета чашка и я подаде на Магу. Наля и другите две, чукнаха се с Ян Бибиян, като обърнаха внимание с това и на Магу, който, като подражаваше, чукна се с тях.

Магу помириса чашата, след това отвори устата си и я наля цялата вътре, като заскача от удоволствие.

Калчо му наля още една.

ТРИМА ЦАРЕ НА ЛУНАТА ОБЯВЯВАТ ВОЙНА НА ЯГАГА

Магу се напи.

От двете чашки вино, които Ян Бибиян му даде, му стана много весело. Той почна да подскача, да се смее и гърлесто да се провиква. След това почна да говори, да ръкомаха и да разправя нещо, като махаше силно с ръце и правеше жестове, за да го разберат.

Ян Бибиян и Калчо не разбираха нищо, но пияният Магу ги забавляваше и те се смееха от сърце.

— Калчо, време е да излетим — каза Ян Бибиян. — Да направим една обиколка около Луната.

— Добре — каза Калчо и тръгна към машината.

В това време навън се чува страшни викове и шум от някакво ужасно металическо дрънкане.

Магу, който дотогава не преставаше да бърби и да се смее, отведнъж млъкна, после извика:

— Ягага, Ягага! — и изтича навън съвсем изтрезнял и уплашен.

Подир малко той се върна бързо, а след него влезе самият Ягага, смутен и уплашен, Магу почна да разправя на Ян Бибиян бързо и с висок глас.

Калчо, който вече се качваше на машината, като видя това, върна се при Ян Бибиян.

След дълги ръкомахания на Магу, след дългите поклони на самия Ягага Ян Бибиян разбра, че тримата други крале на Луната — господарите на жълтото, синьото и зеленото царство — са отворили война на Ягага и че причината за това са неговите гости от Земята, които са дошли да запалят Луната, за да получат жителите на Ваха повече светлина през тъмните нощи, когато Слънцето се скрива.

Кралете на трите държави искат от Ягага да им предаде опасните гости, за да ги хвърлят в бездънното гърло на големия угаснал кратер Шая.

Ягага пуснал пратеници да обадят, че гостите на Земята не са опасни хора и че идат да сключат мир между Луната и Земята. Но пратениците му били уловени и хвърлени в гърлото на Шая, кратера, където се допират границите на четирите лунни кралства и който е във владение на боговете — покровители на Луната. А войските на трите кралства вече тръгват, предвождани от кралете си, към кратера, да положат клетва, да направят молитва и всички дружно да нахлуят в държавата на Ягага.

Но най-страшното беше, че поданиците на Ягага са се уплашили, не искат да се бият и цялото население на границата е минало на страната на противниците.

— Какво да направя? — попита Ян Бибиян.

— Най-добре е да си отидете на вашата Ваха — отговори Ягага.

— Калчо, пъдят ни — обърна се Ян Бибиян към другаря си. — Иди на апарата, пригответи картечниците и оръдието, пригответи пушките и електрическите топове, па ме чакай!

Калчо отиде и влезе при машината.

Ян Бибиян тогава се помъчи да обясни на Ягага, че няма защо да се плаши, и го помоли да си отиде спокоен у дома.

След това той помоли Магу да се качи с него на машината.

Магу изпърво се уплаши, но Ягага му заповяда да тръгне. Той покорно и с наведена глава последва Ян Бибиян.

Скоро „Светкавица“ тихо излетя от пещерата и спокойно се издигна над островърхите възвишения, около които се намираше градът на Ягага.

Но тоя град беше безлюден. Никъде не се мяркаше жива душа и входовете на подземните жилища се чернееха като тъмни дупки. Народът, между който се бе разпространила страшна вест, че жителите, дошли от Ваха, искат да запалят Луната, беше се изплашил и изпокрил, като видя, че се издига страшната машина, която носеше огън.

Ян Бибиян, като научи от Магу посоката, към която се намираше страшният кратер Шая, отправи „Светкавица“ нататък, като даде бръз ход.

Магу седеше на столчето зад Ян Бибиян и Калчо, изтръпнал от страх, и се държеше здравата, като гледаше с изпулени очи разните копчета и контакти, които Ян Бибиян натискаше едно след друго.

„Светкавица“ летеше над страшни разхвърляни планини, блестящи под слънцето със своите разнообразни металически багри. Те минаваха над обширни зеленикави полета, над някакви странни гори от ниски, чепати и безлистни дървета, които сплитаха змиевидните си клони като камшици и гъсто се държаха едно за друго.

Те преминаха над цели области от кратери на угаснали през вековете вулкани, които бяха направили грозно и опустошително разрушение на лунната кора. Техните кръгли отвори зееха тъмни като огромни засъхнали кладенци и вътрешността им беше опушена и обгорена.

През всичкото време Ян Бибиян наблюдаваше местата, през които минаваше, и записваше нещо в едно малко тефтерче, което стоеше на една поличка пред него.

— Какво мислиш да правим? — попита Калчо след дълго мълчание.

— Да спасяваме гостоприемния Ягага — рече Ян Бибиян.

— Как? Че ние не знаем с какви хора ще имаме работа и какво е тяхното въоръжение.

— Сигурно не стоят по-горе от народа на нашия Ягага. Мисля, че ще ги сплашим с нашите картечници, а за ефект може да гърмим и с топчето — каза Ян Бибиян. — Изглежда, че те не се плашат толкова от гърмежите, колкото от пламъка на оръжието. Помниш ли, когато стреляхме с револверите?...

По едно време Магу, когото бяха оставили да наблюдава през малкото прозорче, почна да вика с нечовешки глас и да трепери.

— Какво има?

— Наближаваме свещения, великия кратер — точката, където се допират границите на четирите царства на Луната.

Ян Бибиян издигна „Светкавица“ нависоко и пред тях се откри гледка, която никой земен жител не би могъл да види. Отдолу под тях се откри един огромен кратер, който може би имаше 50 километра диаметър. То беше една огромна опушена дупка, правилен кръг, на която дъното едва се виждаше. Устието му представляваше една огромна издигната окръжност от разрушени планини, които приличаха на разтопено злато. От тая огромна уста лъхаше на Луната силно студено течение, което разтърси силно „Светкавица“. Когато машината се намери към средата на кратера, Магу махна лицето си от

прозорчето, седна на стола и като скри лицето си в ръце, почна да шепне някакви молитви.

Ян Бибиян обърна машината и тръгна по периферията на грамадното отворстие. Скоро той забележи, че наоколо под тия позлатени възвишения от всички страни пристигат огромни маси народ. По долините и по ниските места върволици от лунаги бяха почернили местността. А във въздуха се носеха ездачи върху своите хвърчащи магарета. Те летяха сгъстено и се носеха над острите възвишения като облаци, на които окоето не може да види края.

— Войските! — рече Калчо.

— Да, това навярно са армиите на трите сили. Ще опитаме какъв ефект ще произведе появяването на „Светкавица“. Ако не ги уплашим, обръщам веднага машината по пътя за Земята.

— Ами Магу?

— Ще го заведем и него на гости на Ваха — засмя се Ян Бибиян.

ЯН БИБИЯН ПОБЕДИТЕЛ

До „Светкавица“ достигнаха ужасни и застрашителни викове на многобройните войски, които с голяма бързина се съсредоточаваха и обхващаха големия кръг на кратера.

Ян Бибиян бързо натисна някакво копче на машината и „Светкавица“ полетя по-ниско над повърхността.

Отведнъж многохилядната войска се спря като скована и шумните викове престанаха.

— Пусни топчето! — каза Ян Бибиян на Калчо.

— На месо ли?...

— Не, не! — извика Ян Бибиян бързо. — Ние не трябва да убиваме. Нашата победа ще бъде безкръвна. Ще гърмим нагоре във въздуха.

Калчо завъртя нагоре едно колело и изправи гърлото на малкото топче, което се намираще върху „Светкавица“, право нагоре, след това натисна спусъка.

Раздаде се страшен гръм, който забоботи като гръмотевица.

Ян Бибиян пушна електрическите пушки, които затракаха една след друга със зловещ трясък. „Светкавица“ почна да се носи със страшна бързина над тая застрашителна войска и да разнася ужасен трясък.

Магу, който стоеше до това време спокойно, се изплаши ужасно. Той почна да търси вратата, да бутне прозорчетата, обладан от паника и готов да се хвърли долу.

Напразно Ян Бибиян и Калчо го успокояваха. Той риташе като уловена птица, бръцолевеше несвързано и охкаше. А когато гърмежите зачестиха, почна да пищи.

Като помислиха, че при това бясно скачане насам-нататък може да повреди някоя част на машината или да скъса някоя жица, Калчо отвори едно долапче, което служеше за дрехи, набута силom Магу в него и го затвори.

Магу се усмири и потаи. Само от време на време се чуваше как бърби някакви молитви.

Ян Бибиян продължаваше да гърми с електрическите пушки, а Калчо даде още няколко изстрела с топчето.

Това произведе неописуем ефект над трите войски. Конниците, които се носеха като гъсти облаци на своите хвърчащи магарета, се повърнаха и накачаха на едно далечно разстояние, а пехотата, разбъркана и разстроена, хукна назад, като изостави всичките си товари.

Понеже бягаха на различни посоки и се пръскаха, Ян Бибиян намисли да ги събере всички накуп. И почна като овчар, който събира стадото си, да пуца „Светкавица“ ту на една, ту на друга страна, като обикаляше всички краища, докдето се разстиляше това бягащо множество.

Всички бягаха от сянката на чудовищната машина и се втурнаха към една посока да търсят спасение. Те скачаха по каменистата повърхност като диви кози, хвърляха се в малките кратери, с които бе осеяна околността, изскачаха пак и се групираха около малките възвишения.

Ян Бибиян не им даваше нито минута покой. Той ги гонеше със своята могъща машина и постоянно гърмеше. Най-после лунагите, уморени от това бясно бягане, изплашени от страшните гърмежи, нападаха по лицата си и почнаха да се кланят, като удряха отчаяно главите си о камъните.

Тогава Ян Бибиян престана да гърми, спусна „Светкавица“ ниско и кацна сред голямата войска, която се кланяше и искаше милост.

— Калчо — каза Ян Бибиян, — пусни Магу да преговаря!

Калчо отвори долапа. Магу седеше свит в него, с широко отворени очи и цял треперещ.

Калчо го потупа приятелски по рамото, хвана го за ръка и му помогна да излезе. След това му обясниха (те вече бяха свикнали да се обясняват лесно с него) да излезе пред лунагите и да каже, че тримата царе на трите царства трябва да дойдат незабавно тук, защото иначе цялата им войска ще бъде избита...

— Магу — каза Ян Бибиян усмихнат, — ти излезе голям победител, ние ще съобщим на Ягага да те възнагради .

Магу, който помисли, че Ян Бибиян смята, че на него дължи победата, се почувствува герой, изправи гордо глава и подскокна. След това Ян Бибиян отвори малката вратичка и му помогна да излезе. Ян Бибиян и Калчо го последваха. Те тримата застанаха върху тялото на „Светкавица“ и Магу се провикна с гръмовит глас, като простря ръката си:

— Лунаги, не се бойте! Нашите гости от Ваха не желаят никому зло. И ви прощават, че сте се вдигнали на война срещу гостоприемния Ягага, който е сключил мир със синьосветлата Ваха — господарка на небесните пространства, — и тя няма вече да ни праща болести. Идете и доведете тримата царе на вашите три царства. Нека дойдат незабавно и без страх при царя на синята Ваха! Чувате ли? Нека тримата ваши царе: Дагата, Гагага и Трагага веднага да дойдат тук!

Като чува гласа и думите на Магу, най-близките до „Светкавица“ военачалници се изправиха и почнаха да подскачат, което беше знак на поздрав. След това дадоха заповед на войниците си да станат.

Войските се вдигнаха и също почнаха да подскачат. Военачалниците избраха най-бързите от тях и ги пратиха с бърза поръчка зад големия рид, който не беше далече оттук и зад който бяха се прикрили владетелите на трите въстанали държави.

— Победата е наша — каза Ян Бибиян, който гледаше от „Светкавица“ изплашената войска на лунагите, готова да хукне в бягство от първия гърмеж.

— Такава бърза победа над три съюзени сили — каза Калчо — и сам Наполеон не е нанасял!

— Само че още не е свършена — рече Ян Бибиян.

— Защо?

— Трябва да се подпише мирът. Ние ще вземем тримата царе, ще ги набутаме в „Светкавица“ и ще ги занесем подарък на Ягага.

— Това ще бъде хубаво. И Магу ще получи награда.

— От нас една бутилка вино — засмя се Ян Бибиян. В това време откъм рида, към който заминаха пратениците, се чу шум и викове на войниците, които поздравяваха. Скоро оттам се зададе в стройни редове една група войници, предвождани от шумна музика.

Пред тях, пъстро и скъпо облечени, вървяха тримата царе със свитата си.

Войските, всред които минаваха, надаваха шумни гърлести викове и също подскачаха под такта на музиката.

Шествието бързо пристигна и спря на стотина метра от „Светкавица“.

Чуха се заповеди:

— Дайте път на всесилните владетели наши — царете.

Магу, който стоеше при Ян Бибиян върху „Светкавица“ и наблюдаваше пристигането на тримата царе, сияеше от радост. Той се чувствуваше победител и още отсега предвкусваше радостта от наградите, които щеше да получи от Ягага.

Магу постоянно викаше:

— Не бойте се, а се радвайте, защото между Ваха и нашата Маха (така наричаха те Луната) настъпва мир! Ваха е умилоствивена и върху Маха няма вече да има никакви болести.

Най-после тримата царе пристигнаха близо до „Светкавица“ със своята блестяща свита, направиха обичайните си поклони и подскачания и застанаха да чакат заповеди.

Тогава Ян Бибиян се спусна бързо по стълбичката, слезе при тях и като подскокна три пъти, както правеха те, наведе се, взе три камъчета и даде на всекиго от царете по едно. Това бе знак на приятелство, което силният даваше на слабия.

Тримата царе се зарадваха много. Лицата им засияха, пипалата на главите им замърдаха. Те подскачиха няколко пъти, като се обърнаха към свитата си, дадоха някаква заповед. Отведнъж от близките части на войската се раздадоха тържествени удари от големите металически плочи. Войските зад тях ги поеха и предадоха назад и скоро цялата околност се оглуши от биенето на тия металически дискове. А след това се понесоха нескончаеми тържествени викове:

— Поклон на Ваха! Поклон на Ваха!

Цялата многохилядна войска почна радостно да подскача.

След това Ян Бибиян даде знак на Магу да слезе и почна да му разправя нещо.

Магу разбра.

Той се обърна към тримата сияещи царе и им каза:

— Великият Ягага, който има честта пръв да посрещне пратениците на Ваха, кани да го посетите. По желанието на Ваха, на

нейните пратеници, между четирите царства на Маха трябва да настъпи вечен мир и братство. Границите да бъдат свободни, съобщенията между жителите да бъдат позволени и благата свободно разменявани. Четиримата царе на Маха да царуват в своите четири царства мирно и щастливо. Тържествената клетва за общия мир ще се извърши по желанието на пратениците от Ваха в града на Ягага и ще бъде положена от четиримата царе под погледа на синьоликата Ваха тази нощ.

Тримата царе Дагага, Гагага и Трагага изслушаха с велика радост думите на Магу и поискаха веднага да доведат техните бързокрили магарета, за да могат по-скоро да отидат при Ягага.

Магу ги спря. Той им каза, че и те ще отпътуват при Ягага с великата машина на пратениците на Ваха, и ги покани да се качат.

Тримата царе, макар и уплашени от страшната машина, помъчиха се да скрият слабостта си и се качиха по стълбичката върху „Светкавица“ под шумната музика на многохилядната войска.

Ян Бибиян ги настани вътре при Магу и каза на Калчо:

— Хубав лов ще занесем на Ягага. Няма защо повече да се бавим. Пусни машината!

Калчо натисна копчето.

„Светкавица“ трепна, плъзна се, издигна се и полетя над пространството, където бяха настанени войските на тримата царе.

Вестта, че хвъркат с машината от Ваха, че е сключен вечен мир между Ваха и между четирите царства на Маха, бързо беше стигнала до войските и те, отдадени на веселби, тържествуваха, викаха и свиреха със своите странни музики. Където минаваше „Светкавица“, чуваха се оглушителни радостни викове:

— Да живее Дагага!

— Да живее Гагага!

— Да живее Трагага!

— Да живее Ягага!

„Светкавица“ бързо обиколи големия кратер, над който Ян Бибиян не пропускаше да прави своите наблюдения.

Дагага, Гагага и Трагага седяха свити и изплашени на своите места и яко се държеха за железните подпорки на столчетата, а Магу, весел и тържествен, ги успокояваше и им разправяше весели неща, за да разсее страха им.

Ян Бибиян бързаше да зарадва Ягага с победата. Той отправи „Светкавица“ към града на Ягага. Навсякъде, където минаваше, беше наизлязъл народ да гледа чудната машина, която със страшна бързина летеше и блестеше ослепително срещу слънцето.

Скоро Ян Бибиян стигна. Той направи една бавна обиколка над островърхите познати възвишения и кацна на равното пред пещерата, определена за скривалище на неговата „Светкавица“.

Още неизлязъл от машината, там пристигнаха на хвърчащите магарета Ягага, придружен от Ягагада, от двете му дъщери и от свитата.

Тримата царе излязоха смутени и без да се възползват от стълбата за слизане, скокнаха долу на своите пневматически крака.

След обичайните поздравии с Ягага той се приближи до тях и на всекиго даде по три обли камъчета.

Магу застана пред него и тържествено заговори:

— Велики Ягага! Победихме не с оръжие, а с добро сърце. Пратениците на Ваха пожелаха мир на Маха и тримата царе непримирими днес идат да положат заедно с вас клетва за вечно приятелство пред лицето на синята Ваха и пред нейните пратеници. Кажете вашата дума!

— Моята дума е „мир“! — рече тържествено Ягага и почна поред да прегръща тримата царе.

А Шагада и Дагада — двете дъщери на Ягага — бяха отишли при Ян Бибиян и като го държеха нежно за ръцете, гледаха го в лицето и сияеха от радост.

— А мене не поглеждат — каза престорено сърдит Калчо, като се обърна към Ян Бибиян весело... — Или по-добре вземи ги и двете.

Като не знаеше какво да прави и уморен от дългите церемонии, той извади една празна цигарена кутия и я даде на по-голямата — Шагада.

Дагада се намръщи.

Ян Бибиян тогава даде на нея една кибритена кутийка.

Дъщерите на Ягага ликуваха.

ДВЕТЕ ДЪЩЕРИ НА ЯГАГА

Тримата царе бяха отведени в двореца на Ягага и тук се почнаха нескончаеми веселби. Лунаги от всички краища на царството на Ягага пристигаха ежедневно с какви не скъпи подаръци. Пратеници от другите три царства също носеха подаръци. Това бяха късове скъпи метали, големи и чудни скъпоценни камъни и странни метализирани животни, изкопани от земята.

Всички тия подаръци се носеха на пратениците на Ваха от благодарност за сключения мир между Луната и синята господарка на небето — Земята.

Подаръците се нареждаха в една тъмна стая в подземния дворец на Ягага, за да може по-добре да се види техният магически блясък.

Ян Бибиян и Калчо гледаха с насмешка тия съкровища, които биха подлудили хората, ако да бяха на Земята. За жалост „Светкавица“ беше твърде малка, за да ги побере, да ги отнесе на далечната Земя. И за какво ли биха служили на Ян Бибиян всички тия неща, за които той никога не бе мислил? Единствената негова мечта — да посети Луната — беше изпълнена и той не искаше да ламти за нищо друго.

— Да занесем тия работи — казваше Калчо — подарък на Иа.

— Ах — рече Ян Бибиян, — тя едва ли би се зарадвала много.

Ян Бибиян отиде при преподавателя на „Светкавица“ и повика Иа.

— Ало, Иа, ти ли си?... Чудни работи стават тук. Отрупан съм с най-скъпоценни подаръци, каквито ти дори не си сънувала. Какво да правя тия чудни скъпоценни камъни и метали?

— Нищо, нищо не желая, Ян Бибиян. Остави всичко там, само си ела по-скоро! Защо не се обаждаш вече, навярно нещо се е случило? Върни се тук на Земята! Чакаме те с нетърпение! Зарежи всичко!

— Виждаш ли, Калчо — каза Ян Бибиян, като затвори апарата. — Иа не иска нищо. Единственото нейно желание е да се върнем по-скоро. Право да ти кажа и на мене ми вече омръзна тука. Стана ми мъчно за нашата хубава зелена прохладна Земя с реки, с гори, с езера и морета, с плодородни и цъфтящи равнини, с чудния лек

въздух. Тук ще умрем от тия задушливи горещини. Ние сме отслабнали твърде много и аз ставам апатичен към всичко. На Земята има изблик на сили, които минават в кръвта и те правят деен, бодър, пъргав, будят желание за работа, за мечтание... Тук царува суха апатия и случките, които преживяхме, колкото и да са интересни, за мене са безразлични. Как мислиш ти?

— И мене не ми се стои вече тук, Ян Бибиян. Тия еднообразни гледки, тия голи металически планини, тия тъмни сенки и ослепителни блясъци ми се отразяват лошо. Сякаш сърцето, душата и тялото ми станаха също металически и понякога ушите ми звънтят, звънтят, като че в главата ми бият камбани. Там, там, на нашата майка-Земя да идем по-скоро, да си починем!

Както разговаряха така Ян Бибиян и Калчо, при тях отведнъж с големи подскачания дойде Магу развълнуван.

— Ян Бибиян, златосияйният Ягага и неговата жена Ягагада, и тяхната дъщеря Шагада ми заповядаха да ви повикам веднага при тях. Тримата цареви чакат, също. Бързо... бързо!...

Ян Бибиян и Калчо последваха Магу. Вън ги чакаха хвърчащите магарета, да отидат по-скоро.

В най-блестящия салон на Ягага имаше особено оживление. Слуги, войници бяха наредени пред вратата му, когато пристигна Ян Бибиян, те почнаха да правят такива високи и невероятни подскачания за поздрав и така весело избъбряха някакви думи, наредени като стихове, че на Ян Бибиян тоя прием направи особено впечатление.

Като влезе вътре, той видя в дъното на салона в пъстри блестящи наметки тримата царе, покачени на високи каменни подложки. Пред тях на пода стояха Ягага и Ягагада, а пред тях — Шагада и Дагада.

Като се показва Ян Бибиян, Шагада весело се засмя, подскокна грациозно, завъртя се и падна на колене. Ян Бибиян и Калчо дойдоха близо и също с подскачания поздравиха.

Тогава Магу се обърна към Ян Бибиян и му каза:

— Нашият златосияен Ягага, трогнат от всичко, което направихте, за да се възцари мир на Маха и да се свърже приятелство с небесната владетелка Ваха, като няма как да ви се отблагодари, дава своята прекрасна дъщеря Шагада да стане ваша съпруга. Тя се съгласи с радост, защото нейното благородно сърце ви обича безумно, А по-малката дъщеря на нашия велик цар — Дагада — пожела да стане

съпруга на Калчо. Тя е най-хубавата и най-веселата дъщеря на нашата Маха. Ето тук пред лицето на тримата съюзници и приятели-царе те ще кажат своите желания.

Още не се окопитили от изненадата Ян Бибиян и Калчо, при тях дойдоха с леки подскачания двете дъщери Шагада и Дагада. Шагада прегърна Ян Бибиян, а Дагада — Калчо и почнаха дълго да им целуват ръце.

— Хубава работа! — рече Ян Бибиян на Калчо. — Какво мислехме, а какво излезе. Ние се канехме да бягаме на Земята, а тука ще ни женят.

— Царски зетъове ще ставаме — рече Калчо. — Виж как се радват красавиците. Не е зле за мостра да ги заведем на Земята.

Калчо се шегуваше, но на Ян Бибиян тая история не бе приятна. В тоя час той си помисли за Иа и какво би казала тя, ако знаеше, що става с него сега!

— По-скоро трябва да бягаме, Калчо. Но за да не ни подозрят и да не ни развалят някоя нощ апарата, нека привидно се съгласим на желанието на Ягага.

НЕУДОБНО ПОЛОЖЕНИЕ

Ян Бибиян, за ръката на когото се държеше, цяла цъфнала от щастие, Шагада, се обърна към Ягага, направи дълбок поклон и му каза:

— Първи от четирите царе на Луната, велики и мъдри Ягага! Трогнат съм от голямата чест, която ми правите, и за мене няма по-голямо щастие от това — да имам за съпруга вашата прекрасна дъщеря Шагада. Обаче по заповед на синьоцветната Ваха, на която ние сме пратеници, нашето пребиваване на Маха, която украсява със злато небето на Ваха, не може да бъде дълготрайно. Ние сме пратени да донесем великата прошка на Ваха и да ви донесем вестта, че тя няма вече да праща наказание върху главата на нито един жител на Луната. След това ние трябва вече да се върнем. Часът за това е наближил. Вашите дъщери ще ни последват ли? Ще искат ли да дойдат там и да се откъснат навеки от родината си Маха и от царствените си родители? Като разбраха тия думи, Шагада и Дагада се заплакаха и развикаха:

— Ще дойдем, ще дойдем с вас!

— Ваха ще бъде опасна за вас и за вашето здраве — каза Ян Бибиян. — Там няма този слънчев пек, който ви сгрява тук, и кръвта ви там ще изстине и ще се смрази.

— Не, не! — викнаха едновременно царските дъщери. — Не ни е страх от нищо! На всичко ще привикнем.

— Там гърмят страшни оръдия. Вие не можете да понасяте тия гърмежи и сътресението ще ви убие.

— Не се боим от нищо! Ще дойдем, ще дойдем!

— Там има големи морета, ще се удавите.

— Не ни е страх!

— Там има зли кучета — ще ви изядат.

— Не се боим! Вие сте силни и умни — ще ни пазите.

— Там жените са грозни и ще завидят на вашата красота, ще ви умъртвят с отрова — каза най-после Ян Бибиян, за да ги отвърне от намерението им да идат на Земята.

— Не, не, не! — запищяха и двете сестри. — Ние сме решили да дойдем! Щом като сме с вас, от нищо не се боим!

Ягага гледаше дъщерите си и се учудваше на тяхната решителност. Прежната радост у него бе изчезнала още когато чу, че ще се раздели на вечни времена от хубавите си деца. Защото той мислеше, че Ян Бибиян и Калчо са дошли на Маха, за да останат завинаги тук...

— Мили деца — каза той с тъжен глас, — когато вие отлетите там горе и завинаги на синята Ваха, помислете си как вашият баща и вашата майка ще гледат нощем към небето и каква мъка ще пълни душата им!

— Мили татко — каза Шагада, — от далечната Ваха всяка вечер ще гледам златната наша Маха. И от мислите си ще построя мост между Ваха и Маха. По тоя мост непрекъснато ще върви моята любов към вас. И бързо летящите наши мисли ще съкратят пространството, което ще ни дели. Искаме да отидем, татко!

— Добре, мили мои деца, вашата молба за мене е закон.

Ян Бибиян, като видя, че няма лесно да се откопчи от тая беда, прибягна до друга хитрост.

— Велики Ягага — каза той, — желанието на дъщерите ви е непоколебимо. Те жертвуват всичко от любов към нас. Щом е тъй, нека бъде, както те искат. Само че ще ви моля да ни оставите с моя другар Калчо три дена насаме, да изпросим разрешение от Ваха. Без нейно съгласие ние не можем да вземем жени от чужди свят. Иначе тя ще ни поразии с гръм още преди да стигнем до нея.

— Да бъде! — каза тържествено Ягага и протегна благославящи ръце.

Ян Бибиян даде знак на Калчо веднага да тръгнат. Шагада и Дагада не искаха да ги пуснат и хванати за тях, ги изпроводиха чак до изхода на своя подземен дворец.

Ян Бибиян и Калчо, съпроводени от своя водач Магу, незабавно отидоха при „Светкавица“. На Магу казаха да се върне и да ги остави сами.

Ала Магу не смееше да ги остави. Той каза, че ще се оттегли наблизо тук в отделна стая и ще се грижи за тях и за храната им.

Ян Бибиян, за да го подкупи, даде му две бутилки вино и му каза да стои там и да пие, докато го повикат.

Очите на Магу светнаха. Той грабна бутилките и като ги мушна под наметката си, бързо се отдалечи. а Ян Бибиан и Калчо останаха на съвещание.

Те още не бяха намерили възможност да обиколят Луната и подробно да я изучат. А да се върнат така, то значеше напразно да излезе тяхното пътуване дотука.

— Е, какво да правим сега? — каза Ян Бибиан. — Ние двамата — царски зетъове!

Калчо се засмя широко. Той погледна Ян Бибиан в очите и после двамата се заляха в неудържим и продължителен смях.

ТЪГА ЗА ЗЕМЯТА

Ян Бибиян и Калчо се прибраха в стаята си, но дълго време не можаха да заспят. Обтегнати на своите меки легла, угасили странната светлина, която идеше от някакви плочи, залепени по стените, те се разговаряха в тъмнината.

— Какво ни предстои да правим? — питаше Ян Бибиян често.

И прекъснатите разсъждения от тоя въпрос отново продължаваха.

— Ако останем за по-дълго тук, ние ще имаме възможност да направим обширни изучвания на цялата Луна и на нейното население. От едно кратко престояване нищо няма да разберем. То ще остане само като един подвиг без никаква полза.

— Значи, на тебе ти се остава? — попита насмешливо Ян Бибиян.

Калчо не отговори.

— Значи, остава ти се? — повтори Ян Бибиян. — Види се, Дагада ти хареса и положението ти на царски зет ти се вижда приятно.

— Какво бих правил на Земята? — рече тъжно Калчо. — Аз нямам нийде никого. Аз съм едно творение от кал, без родители, без близки. Единственият най-близък човек ми си ти, Ян Бибиян, но ти ще слезеш там, тебе те чака целият свят, имаш близки, ще се ожениш за Иа и тогава аз ще стана излишен за тебе. Самотен, там ще ми е мъчно, много мъчно.

Гласът на Калчо затрепера и преля на плач.

— Приятелю мой — каза Ян Бибиян, — нашата съдба е обща. Ние сме свързани. Магията, която беше ни уплела, може би още ни държи. Аз те имам като роден брат и каквото и да стане, моите чувства няма да се променят.

Като каза това Ян Бибиян, през широкия отвор на стаята, който служеше за прозорец, проникна тънка синкава светлина и разреде мрака, който цареше там.

Ян Бибиян се вдигна от леглото и погледна. През плътната тъмнина, която цареше навън, там някъде на мастиленото небе светеше с чудна красота като огромен синкав диамант грамадният кръг на Земята.

Сякаш електрически ток премина през цялото тяло на Ян Бибиян. Той скочи бързо и отиде до кръглия прозорец.

— Какво има? — попита Калчо.

— Стани, стани! — възбудено извика Ян Бибиян. — Стани да я видиш нашата прекрасна родна планета!

Калчо скокна, възбуден от трескавите думи на Ян Бибиян, и дойде при него.

С метнати един на друг въз рамена ръце те застанаха изумени пред вълшебното зрелище, което представляваше небето тая вечер.

Неговата тъмна дълбока безкрайност бе обсипана с милиарди звезди, малки и големи, които блещяха разноцветно. Посред тях се носеше с бързина блестяща комета със светла опашка, която леко трепереше. А на средата, сред тоя рояк от светлина, цареше огромният синкав кръг на Земята, по чието лице лежеше голяма сянка, прилична на воин, застанал на стража. Неговото лице и мускулите на двете му ръце бяха огромни.

— Това е може би образът на Великия океан — рече Ян Бибиян, като сочеше сянката. — И тоя образ внушава страх на жителите на Луната. А там сега плават грамадни параходи, пълни с пътници. Ония светли равнини са покрити с градове и селца. Там сега е ден и кипи живот. А когато настане там нощта, хиляди погледи ще се обърнат към малката бледа Луна, където сме ние. Как ми се иска, Калчо, в тоя миг да видя и да срещна някой човек, наш брат, да видя погледа на хубавото човешко лице, да стисна човешка петопръста ръка! На мене не ми се стои вече тука.

— Тогава да заминем, Ян Бибиян... Разбирам копнежите ти... И мене душата ми се стяга... Макар че нямам близки, но тая пръст, от която съм направен, ме привлича.

Уморени, най-после Ян Бибиян и Калчо се прибраха на леглата си и заспаха. Навън се чу шум, викове и трясък от хвърлени предмети. Ян Бибиян се стресна и скочи. Беше се вече съмнало. Калчо затича да види какво има. Той потърси Магу в стаята му, но не го намери.

Около „Светкавица“ бяха се струпали стотина жени с големи металически тояги и се съвещаваха на висок глас.

Ян Бибиян помисли, че са нападнати, и потърси оръжието си, но то бе в „Светкавица“. Той надникна предпазливо навън и съгледа Магу, заобиколен от жените, че се разправя нещо. Скоро той ги остави и подскачайки високо, се упъти към жилището на Ян Бибиян.

— Какво има, Магу?

— Шагада и Дагада, боейки се да не избягате с вашата машина и да ги оставите, подучили скришом от баща си някои по-видни жени от града да дойдат и да разрушат машината ви...

— Е? — попита изплашен Ян Бибиян.

— Напрасно ги разубеждавам. Те изпратиха да донесат от горящата вода, за да я полечат.

— Магу, иди им кажи да не правят това, защото Ваха ще се разгневи и ще прати войника, който я пази, да направи вашата Маха на пепел.

Магу заскача и отиде при жените. Когато той им предаде думите на Ян Бибиян, те се разпищяха и разбягаха.

ОТ БЕДА КЪМ БЕДА

Ян Бибиян и Калчо се видяха застрашени. След като се съвещаваха кратко време, те пратиха Магу при Ягага да съобщи за случката, а през това време се заеха да турят в пълна изправност „Светкавица“ и да я приготвят за ново далечно пътуване — за Земята.

Тъкмо привършваха работата си и ето че Магу се върна, придружен от двете дъщери на Ягага и от тяхната майка Ягагада.

Двете момичета с писък се отправиха към Ян Бибиян и Калчо и като паднаха на колене, почнаха да бият челата си о коравия под и да се обливат в сълзи. Те бързо и едновременно произнасяха някакви отсечени думи, в които звучеше отчаяние и разкаяние.

Ян Бибиян и Калчо им помогнаха да се вдигнат и усмихнати, се помъчиха да ги успокоят.

Царицата Ягагада ги хвана за ръце и като ги дръпна при себе си, с креслив тон ги накара да млъкнат и да слушат пратениците на Ваха — своите бъдещи съпрузи.

Тя чрез Магу обясни на Ян Бибиян да им прости и да не обажда това на Ягага, защото в гнева си той може да ги хвърли в гърлото на планината Яйту, където е тъмно и студено и където може би да ги остави един ден и една нощ за наказание. Тя благодари много на досетливия Магу, че се е обърнал към нея най-напред и че по тоя начин е избягнат гневът на Ягага.

— Разбирам ви напълно, светла царице Ягагада, разбирам и тревогата на вашите прекрасни дъщери — нашите бъдещи съпруги — отговори Ян Бибиян. — Ние няма да станем причина те да бъдат наказани, защото това, което са сторили, сторили са го от любов към нас.

Но ние имаме заповед от синьосветлата наша Ваха да обиколим три пъти Маха, за да получим разрешение да станат наши жени вашите мили и прекрасни дъщери и да ги заведем там. Светлосинята наша Ваха ни разрешава да прекарваме по една година тук и по една година

там. Сега нашата молба е — да се оттеглите у вас и да ни оставите сами да изпълним повеленията на нашата далечна родина.

Зарадвани много от думите на Ян Бибиян, Шагада и Дагада се разскачаха весело и радостно се развикаха. А майка им, премъдрата Ягагада, ги хвана подръка и като им шепнесе тихи гальовни думи, изведе ги навън.

— Сега на работа, Калчо! Нека направим една хубава разходка около Луната.

Те дадоха знак на Магу да се оттегли и се качиха на „Светкавица“. Чу се лек шум, приятно бръмчене. Машината трепна със сребърното си тяло, като че оживя. След това полази като огромно предисторическо животно, излезе от пещерата и леко се вдигна във въздуха, като блесна под лъчите на Слънцето.

Със светкавична бързина Ян Бибиян и Калчо се вдигнаха на голяма височина.

— Първата ни работа — каза Ян Бибиян на Калчо — е да огледаме хубаво местността, където бяхме досега, за да можем да се върнем пак. Затова наблюдавай добре!

„Светкавица“ почна да прави големи обиколки, през което време Калчо бележеше и чертаеше главните отличителни знаци от повърхността на Луната. На едно огромно разстояние тук бяха пръснати големи конусообразни възвишения, отдалечени едно от друго, прилични на грамадни пирамиди. Върховете на по-високите от тях бяха пробити с дупки, като дълбоки обли кладенци с лъчевидни устия. Тия големи тъмни отвори бяха разположени така, че образуваха буквата И, написана от точки. Калчо нанесе всичко това на картата като най-характерен знак и каза:

— Много ясно. Тоя знак е толкова забележим от нашата машина, че никога не може да се излъжем.

— Тогава да тръгнем на по-далечен път — каза Ян Бибиян и отправи машината на по-голяма височина.

Слънцето блестеше силно и от прозорците на „Светкавица“ Ян Бибиян и Калчо гледаха странната картина на Луната, лишена от веселите и приятни пейзажи и тъмни свежи зеленини, които можеха да се видят на Земята, но затова много интересна и много чудна.

Ян Бибиян стоеше пред картата на Луната, която нашите астрономи след дълги изучавания бяха съставили, и сравняваше.

Той викаше от възхищение, когато виждаше с каква точност земните учени са направили тая карта. Разбира се, че малките подробности липсваха, но затова по-големите географически точки бяха правилно и точно обозначени.

— Да, да! — извика той на себе си. — Ето това е планината Тахо, най-хубавата от планините на Луната. От Земята тя с просто око се вижда като бяла точка, която краси като звезда долната част на лунния кръг. При пълнолуние тя блещи по-силно и хвърля лъчи надалеко по лунното кълбо. Ето нейния голям отвор. Каква огромна празнина! Всички планини на Луната са кухи гърла на угаснали вулкани и приличат на морета без вода. А тия огромни бляскави канари, струпани безразборно по склоновете, са разтопени чисти метали, големи късове злато, желязо, платина, никел и други. Между тях светят като лампи големи късове разноцветни скъпоценни камъни. Ето по-нататък другите планини, отбелязани на картата. Ето планината Аристотел, по-нататък върха на Платон, по-нататък — Коперник. Цялата Луна е насечена с планини и лицето ѝ е обезобразено от вулканически дупки като лицето на сипаничав. Но това е лицето на Луната, което ние виждаме от Земята. Другата страна Луната никога не показва на Земята. И тая нейна тайна ние сега ще открием.

НЕВИДИМАТА СТРАНА НА ЛУНАТА

Ян Бибиян и Калчо обръщаха „Светкавица“ на всички посоки и над всички страни. Навред те виждаха еднообразния пейзаж на Луната — една разтопена сякаш метална маса, насечена и набраздена с високи планини и с ниски хълмове, островърхи, откъснати от планините възвишения, немного обширни равнини, покрити със сиви и зелени мъхове, а някъде покрити с ниска чепата растителност. Някакви гори от странни дръвчета със стъклено-прозрачни меки клони, пълни с лепкава течност.

„Светкавица“ следеше Слънцето и дългият петнадесетчасов ден бавно оставяше осветената част на Луната и се прехвърляше над другата половина, която земните учени никога не са видели.

Неусетно нашите пътешественици се намериха над тая част, където също така неусетно беше се възцарил денят. И тука същата еднообразна гледка. Над тая невиждана досега страна за първи път падна сянката на земния човек и неговата машина.

Ян Бибиян спусна „Светкавица“ по-ниско и намали хода ѝ. Веднага той видя около островърхите възвишения, където бяха градовете и селата на лунагите, че настана движение. Многобройни тълпи наизлизаха, раздвижиха се и отправиха учудени погледи към „Светкавица“, сетне падаха по очи или се разпръсваха и криеха, когато сянката на „Светкавица“ приближаваше към тях.

Калчо чертаеше върху голям лист, който бе опънал пред себе си, картата на тая част на Луната и отбелязваше всичко по-забележително. Автоматическият им фотоапарат бе пуснат в движение и непрекъснато правеше снимки.

Тук нашите пътници забележиха няколко високи планини, каквито на другата страна нямаше. Те се простираха като големи разхвърляни вериги, перпендикулярно една до друга, и се свързваха с един много висок конусовиден връх, по средата на който зееше тъмен и страшен кратер, угаснал като всичките многобройни кратери на Луната. Неговото устие беше гладко, почти кръгло, и около него се

разстилаше звездообразно, като покриваше почти половина от склоновете му, застинала от векове лава и вулканическа пепел. Тая звезда светеше ослепително и приличаше на някакъв гигантски орден, закачен на гърдите на Луната.

Ян Бибиян пусна „Светкавица“ над тая звезда и дълго я обикаля. Кратерът зееше тъмен и страшен и от дълбоките му недра, в които преди милиони години е клопочила огнена лава, сега излизаше хлад, пустота и мъртвило.

— Чудно, чудно! — говореше Ян Бибиян, като наблюдаваше с голям интерес.

— Чудно и страшно! — рече Калчо.

— Тая непозната за хората лунна планина нека наречем Иа — каза Ян Бибиян.

— О! — извика с възхищение Калчо. — Това е чудесно! Жалко само, че Иа никога няма да види тая своя съименница.

— Може и да я види — рече Ян Бибиян. Калчо направи учудено лице.

— Какво се чудиш, приятелю? Ние бихме могли да направим още една разходка дотук. Тогава ще доведем Иа. Сега вече от Земята ще се уреждат често излети до Луната. Това може би ще стане нещо твърде обикновено и никой няма да се учудва.

— Във всеки случай аз вече нямам намерение да идвам — каза Калчо.

— Защо?

— Погрозня ми душата от тия гледки... И после, Дагада...

Ян Бибиян се засмя.

Но когато обърна „Светкавица“ на друга страна, той извика високо като дете:

— Калчо, гледай, гледай там!

Калчо допря лицето си до малкото прозорче. Далеч в хоризонта се издигаше висок връх, който блестеше като купол на някой огромен храм. Около него блещяха други няколко по-малки, симетрично разположени. Тая ослепителна група представляваше нещо като глава на пръстен и светеше с блясъка на диаманти.

— Да, да, това са диаманти. Цели планини, кристализирани на диаманти! — извика Ян Бибиян. — Какъв хубав подарък би било това за Иа, ако би могло да се занесе на Земята!

— Това нещо надминава всяко въображение! — извика Калчо.
„Светкавица“ полетя нататък.

Скоро те се намериха над една област, цялата светеща, като че тука бе пръсната жарава от всички вулкани, които някога са изригвали.

— Как да наречем тая вълшебна планина с диамантените върхове? — попита Калчо.

— Да я наречем „Пръстенът на Лиана“ — рече Ян Бибиян.

— Жалко, че не ще да може да го тури никога на ръката си! — засмя се Калчо, като записваше върху картата пред него.

— Ами тая светеща област знаеш ли какво представлява? — каза Ян Бибиян. — Това е област, осеяна и направена цялата от скъпоценни камъни.

— О, ако биха били пренесени на Земята!

— Тогава ще изгубят цената си и ще се продават за играчки на децата.

Радиоприемателят на „Светкавица“ извъня. Ян Бибиян се стресна и взе слушалката.

— Ало... ало...

— Иа, Иа се обажда! Ян Бибиян, ти ли си? „Светкавица“ ли е там?

— Да, да, Иа... Извинявай, много бяхме заети, затова не се обадохме!

— Как сте, Ян Бибиян? Много се безпокоим. .

— Всичко е добре. Здрави сме, бодри сме. Сега правим изучвания на оная страна на Луната, която не се вижда от Земята. Интересно... Чудесно! Цели диамантени планини открихме... Сега сме на път... летим.

— Кога ще се върнете? Няма ли край тая ваша обиколка! Тук целият свят се интересува само за вас. Пусна се слух и всички вестници писаха за някаква катастрофа със „Светкавица“. Какво има? Кажете самата истина!

Ян Бибиян почна да се смее:

— Никаква катастрофа. Тук всичко е благополучно и ние след два-три дена тръгваме обратно за Земята.

— Ах! Как се радвам, как се радвам! — развика се Иа.

— Да, да, и ще се върнем с булки... И аз, и Калчо. Царски дъщери. На великия владетел Ягага. Моята се казва Шагада, а на

Калчо — Дагада.

— А, а, а! — почна да вика гневно Иа. — Какво говориш? Шегуваш ли се? Какви са тия лунатички?...

Ян Бибиян почна високо да се смее и накратко разправи историята с Шагада и Дагада и тяхното желание да дойдат на Земята.

— Не може... не може! — извика Иа. — Забранявам!... По-добре не се връщайте тогава!...

— Успокой се, Иа!

— Това е невъзможно!

— Бъди спокойна! Ние ще ги оставим тук до второ връщане.

— Как! Ти мислиш да се връщаш още веднъж там! Никога вече! Никога вече няма да те пусна! Всяка вечер гледам тая жълта Луна и вече я мразя. Струва ми се, че това е някаква гнила тиква. Ела си по-скоро, чуваш ли? Фют всеки ден ме посещава... Чуваш ли?... Ще тръгна с него, ако не се върнеш!

— Фют! Какво говориш? Той не е ли престанал да се интересува за мене?

— Сега той се интересува за мене повече, отколкото ти — отговори Иа.

— Слушай, Иа, Иа!

Но Иа не се обади вече. Тя сърдито сложи слушалката.

В къщи у нея чакаха стотина дописници от всички големи европейски и американски вестници. Тя се яви сърдита пред тях. Очите ѝ бяха овлажнели.

— Какво има, обади ли се? — запитаха едногласно те.

— Да! — троснато отговори Иа. — Подир три дена Ян Бибиян тръгва за Земята.

— Друго?

— Нищо друго — каза тя. — Не ме питайте повече!

Ян Бибиян дълго звъня на апарата, ала Иа не се обади... Той почна да звъни още по-силно и да вика.

— Иа, Иа, Иа!

Отведнъж му се обади един странен дрезгав глас:

— Кой? — попита предпазливо Ян Бибиян.

— Познай! — обади се дрезгавият глас.

— Не познавам... Обади се най-после!... Моля, кой е?...

— Домът на Иа.

— Но кой е на апарата? Кой...

— Фют — отговори дрезгавият глас.

— Фют? — обади се Ян Бибиян. — Фют! Не, не искам да говоря с тебе, Фют! Ти трябва завинаги да се махнеш от моя път, ако не искаш още веднъж да ти скъсам опашката!

— Какво има, Ян Бибиян? — попита Калчо.

— Фют се обажда...

— Фют!

— Да, Фют, от дома на Иа... Ще имаме пак неприятни работи с тоя Фют.

Калчо се замисли. После рече:

— Ние трябва да се връщаме, Ян Бибиян. Нашият живот е на Земята. Това пътешествие е едно приключение.

Ян Бибиян не каза нищо. Той се наведе над картата, която чертаеше Калчо, после натисна някакво копче и дадена „Светкавица“ друга насока.

— Бележи! — каза той.

„Светкавица“ заплава над други места, все така еднообразни и тъжни. Над обширни мъртви пространства, над блестящи планини — комини на заспали вулкани, — над черни пропасти.

За земния човек няма тука никакви работи. Други човешки същества тук носеха своите радости и скърби.

„Наистина какво търся тук?“ — помисли си Ян Бибиян с тъга и за първи път усети разочарование. Земята вече го викаше. Родната, зелената, многоводната Земя. Неговата цел да се качи на Луната бе постигната. Но сега Земята си го викаше. Тя говореше на мислите му, на чувствата му, на цялата му душа...

— Бележи! — каза още веднъж той на Калчо.

— Как да бележа? — рече Калчо. — Ти караш с голяма бързина и всичко долу се слива пред очите ми. Не виждам нищо ясно.

СВЕЩЕНИТЕ ЖИВОТНИ

Ян Бибиян се усмихна в себе си и намали скоростта...

— Така — каза Калчо доволен. И като се съсредоточиха пак в работата си, те заплаваха мълчаливо над лунната еднаква повърхнина, като не пропускаха нито едно забележително място.

Фотографическият апарат работеше непрекъснато и се чуваше лекото шумолене на лентата. Така Ян Бибиян и Калчо прекараха целия този дълъг ден, докато Слънцето почна да залязва. Като видяха, че скоро над тая част на Луната ще настъпи пълен мрак, а те имаха още да обикалят, потърсиха място, къде да слязат, за да прекарат нощта.

Наблизо до планината, която те нарекоха „Пръстенът на Лиана“, Ян Бибиян съгледа една немного голяма кръгла равнина, която имаше сивозеленикав цвят и по която не се виждаха никакви скали, нито разхвърляни камънаци. Наоколо не се виждаха никакви следи от живот, нито тълпи лунаги излизаха да гледат „Светкавица“, както това ставаше при всяко населено място, над което минаваха. Мястото бе заградено от немного високи хълмове и изглеждаше добре запазено.

— Да — каза Калчо, — аз също намирам това място удобно за слизане, между тая тъжна природа то има по-свеж вид и ми напомня за Земята.

— Изглежда на засъхнало блато или на езеро, покрито с водорасли — рече Ян Бибиян. — Ако това е така, ние можем да хлътнем в него и вече да не излезем.

Той спусна „Светкавица“ ниско над това място и почна бавно, много бавно да обикаля и да наблюдава.

— Мястото е удобно — заключи той. — Само към средата ми се вижда съмнително. Ще се спуснем в края.

И понеже Слънцето вече се канеше да се скрие, той пусна леко апарата и кацна в подножието на един връх в края на равнината.

— Чудесно! — извика Калчо. — Тук ще прекараме нощта спокойно. Жалко, че не взехме Магу, той щеше да ни обясни нещо за това загадъчно място. Впрочем такива места аз видях още на няколко

пункта. Това са нещо като оазиси на Луната, следи от някогашната нейна Цъфтяща епоха.

Слънцето се скри бързо и отведнъж настана непрогледна нощ. Върху траурната покривка на небето се открииха неимоверно ярко безброй големи и кръгли небесни светила, които красяха лунните нощи, но не разпръсваха непрогледния мрак, който се възцаряваше върху самата Луна.

— Да пуснем осветлението — каза Калчо, който бе си подал главата из изхода на апарата.

— Нека го пуснем! — рече Ян Бибиян.

Калчо се наведе и натисна копчето.

Отведнъж мека и хубава светлина раздра непрогледната тъмнина наоколо.

Ян Бибиян и Калчо отвориха капака и излязоха на гърба на машината.

Отнякъде се понесе глух, като изпод земята, страшен рев, приличен на лъвско ридание, повтори и потрети. Ехото му отговори тайнствено и страшно.

Ян Бибиян и Калчо се спогледаха. Такъв вик не бяха чували на Луната.

— Лъв! — рече Калчо малко плахо.

— Лъв на Луната? — засмя се Ян Бибиян, уж спокоен, но и той чувствуваше някаква плахост в душата си.

Няколко минути настана тишина, която след тоя зловец рев изглеждаше страшна. Ян Бибиян и Калчо, вперили напрегнато очи в тъмнината, стояха неподвижно.

Внезапно някакъв ужасен трясък, тътнеж като от стотина гръмотевици, се чу някъде в тъмнината и околността се раздруса като от земетресение.

— А това какво може да бъде? — рече Калчо.

— Навярно скали паднаха в отвора на някой от тия угаснали вулкани — отговори Ян Бибиян.

На стотина-двеста метра от мястото на „Светкавица“ нещо цамбурна. Чу се плясък, като че някакво тежко тяло падна във вода. Последва го първият зловец рев, продължителен и страшен.

— Тук има някакви животни — каза Ян Бибиян. — Нека пуснем прожектора!

Калчо отвори прожектора, който беше върху гърба на апарата. Лумна силна, ослепителна светлина. Той я насочи към мястото, гдето се чу силното цамбуркане, и тя заигра по широката равнина.

И ето че в края на снопа светлина, който излизаше от прожектора и падаше като голям светъл кръг, се показва една едра глава, прилична на главата на гущер, сбръчкана и люспеста, и се изправи на дълга шия. Тя си отвори широките уста, премлясна нещо и като зина, нададе продължителен и страшен рев — същия рев, който Ян Бибиян и Калчо чуха вече два пъти...

— Животно, животно! — извика Калчо.

— Вземи апарата и се опитай да го фотографираш — рече Ян Бибиян.

В това време на големия светъл кръг на прожектора израснаха още няколко такива глави и почнаха да реват.

Размаха се твърда, тежка опашка, назъбена отгоре, и заудря силно. При нейното удряне заплискаха големи бризги вода.

— Ние сме при някакво езеро — рече Ян Бибиян. Повърхност водна обаче не се виждаше. Ситна, преплетена, сива растителност покриваше всичко.

Ян Бибиян и Калчо с фотографически апарати в ръце бяха устремили очи към чудовищата и правеха снимки.

Едно от тия животни подскокна и се изправи. То беше огромно. Имаше около 20 метра дължина, дълга шия, глава, която бе сравнително малка и не отговаряше на голямото гущерско туловище, опашка къса и твърда, крака немного високи, с лопатарести стъпала. То пристъпи лениво, проточи нагоре дългата си шия и изрева.

— Ами ако ни нападне? — рече Калчо.

— Пригответи за всеки случай топчето! — каза Ян Бибиян.

Калчо отиде при малкото топче, което беше върху главата на „Светкавица“, напълни го и се прицели към чудовището.

— Да гръмна ли?

— Не! — каза Ян Бибиян. — Само в случай на опасност. Нека бъде готово!

В това време иззад хълма, където бяха, се появиха няколко малки светлини, които се раздвижиха като фенерчета и подскачаха към „Светкавица“.

Ян Бибиян, който ги забележи, веднага обърна прожектора нататък.

Десетина лунаги, които носеха в ръце светещи плочки, приближаваха към „Светкавица“. Те подскачаха бавно и леко, като че танцуваха, и дружно пееха някаква тържествена песен. Бяха загърнати в дълги зелени наметки, които покриваха и главите им.

ПАЗИТЕЛИ НА СВЕЩЕНИТЕ ЖИВОТНИ

Прожекторът осветяваше ясно идещите лунаги и Ян Бибиян видя, че ги предвождаше един, който се различаваше от всички други по облеклото си. Той носеше в ръце високо вдигнат прът, на който се развяваше знаме, върху което бе нарисуван голям кръг, излъчващ синя светлина.

Като постояха в светлия кръг, който хвърляше прожекторът, те тръгнаха пак, като повишиха гласа на песента си.

— Що за дяволи са това? — рече Калчо.

— Някакво шествие навярно.

— Или някакво пратеничество. Уверен съм, че идат при нас.

И действително шествието на непознатите полека-лека се приближаваше, странните им лампички блещукаха в нощта и, макар и слабо, осветяваха им пътя.

Скоро те приближиха до „Светкавица“ и се спряха. Водачът излезе напред, вдигна още по-високо знамето, което носеше, и почна да вика нещо. Те стояха в осветения кръг, който излизаше от сияещото тяло на апарата, и се виждаха много добре.

— Какво да правим? — попита Калчо.

— Да ги повикаме! — рече Ян Бибиян.

Двамата се възправиха на гърба на „Светкавица“ и почнаха да дават знак с ръце на непознатите да се приближат.

Водачът се обърна, даде знак на придружаващите го и тръгна напред.

Като приближиха „Светкавица“, те всички вдигнаха ръце нагоре и извикаха три пъти едногласно:

— Дая, дая Ваха! — което значеше: покорни на волята на Ваха.

Ян Бибиян слезе при тях. Те почнаха дълга церемония от поклони и подскачания и след това водачът почна да обяснява с мимики, жестове и думи, като се биеше по гърдите и по челото и сочеше небето, на което с всичкото си величие бе застанала синьосветлата Земя. След дълго обяснение Ян Бибиян разбра, че това

са първосвещеници от близкия манастир, посветен на свещените животни на Ваха, и техни пазители.

Тук, на това място, живеят 50 чифта странни животни, единствени на Луната, пратени от Ваха да поддържат вечния извор на това езеро. Никой смъртен тук не може да се приближи. Който се доближи до това място, получава вечно проклятие от Ваха и губи правото да се жени.

— Ние знаем — говореше водачът на първосвещениците — че вие сте пратеници на Ваха. Вие може би сте дошли да вземете обратно животните, които пазят единствения най-голям извор на Луната. Тогава той ще пресъхне и Луната ще се пропука на четири части, и всяка от тия части още на четири, докато се превърне на прах. Свещениците, пазители на свещените животни, ви молят да ги оставите тук. Техният рев пъди злите духове от нощите на Луната и техните погледи свързват Ваха с нас.

Ян Бибиян обясни на светите пратеници, че няма да вземе животните им и че той е изпратен от Ваха да види добре ли са гледани, живеят ли, размножават ли се и дали жителите на Луната ги почитат.

Водачът на тия своего рода монаси съобщи, че животните се ползват с голяма почит, че не са изяли досега нито един лунага, че живеят щастливо в големия извор и че след всеки 50 години женските раждат по едно малко.

Ян Бибиян им обясни, че е доволен и че великата покровителка Ваха ще бъде доволна, като научи това, и няма да праща никакво зло на жителите на Луната. След това той помоли пратениците да си отидат и те благодарни се върнаха обратно, а Ян Бибиян осветяваше пътя им с прожектора.

— Скоро нощта си отиде и настана утро.

Тогава Ян Бибиян и Калчо, изправени на „Светкавица“, огледаха местността. Пред тях се простираше обширна равнина, която приличаше на някаква блатиста местност върху Земята. Цялата тя бе покрита със ситни листенца, водорасли, под които не се виждаше вода. Нито следа не се забелязваше от животните, които видяха през нощта. Спокойствие и мъртвило цареше навред.

Тогава двамата се прибраха в машината и се вдигнаха пак. Ян Бибиян беше мрачен.

— Накъде? — попита Калчо.

- Къде назад?
- В царството на Ягага. За сбогом.
- Значи, ще се връщаме вече на Земята?
- Да, но нека се простим с гостоприемния Ягага.

СИЛАТА НА СУЕВЕРИЕТО

Шагада и Дагада чакаха с нетърпение завръщането на Ян Бибиян и бяха станали много нервни. Не ги сдържаше на едно място. Често излизаха и гледаха по небето да зърнат „Светкавица“ или да чуят нейния шум. Нощта прекараха безпокойни и тревожни, а на другия ден рано-рано, придружени от Магу, отидоха при пещерата, гдето щяха да слязат Ян Бибиян и Калчо, и останаха да чакат.

Те престояха там почти целия ден и когато, отчаяни, искаха да си тръгнат, защото скоро щеше да се стъмни, те видяха, че „Светкавица“ се зададе на хоризонта, пристигна бързо, направи няколко обиколки и се спусна близо при тях. Царските дъщери почнаха да подскачат от радост и весело да викат.

Ян Бибиян слезе пръв от машината. Шагада се спусна весело към него и го хвана за ръка.

— Е, как прекарахте по пътя? Вие сте видели много хубави неща, много хубави, много хубави! — почна да повтаря като на песен Шагада.

В това време слезе и Калчо. Дагада се спусна към него с радостни викове:

— Разкажете, разкажете ни скоро! Ах, с какво нетърпение ви чакаме! Мислехме, че няма вече да се върнете.

— Обиколихте ли навсякъде?

— Нали е хубава нашата Маха?

— Видяхте ли елмазената планина?

— Ах, това е едно чудо... На Ваха сигурно такова нещо няма.

Така питаха и разпитваха една през друга, оживени от радост, двете царски дъщери, а Ян Бибиян и Калчо едвам смогваха да им отговарят.

— Кое най-много ви харесва?

— Ще ви кажа кое най-много ни учуди — каза Ян Бибиян.

— Кое? — викнаха двете момичета отведнъж.

— Вашите свещени животни.

— Ао! — изпищяха царските дъщери и припаднаха изведнъж. После почнаха да се тръшкат на земята и да бръщолевят несвързано.

Магу се притече да ги свестява.

— Какво?... Какво стана? — запита изведнъж Ян Бибиян.

Магу не отговори. Той се заблъска по бедрата с дългите си ръце и само повтаряше:

— Ао, ао!...

И тия звукове, които произнасяше, наподобяваха виенето на куче...

— Какво? Какво стана? — почна да го дърпа Ян Бибиян.

— Онзи, който види свещените животни, не може никога да се жени. Забранено е. И всеки, който се допре до него, не може да се жени. Какво нещастие! — обясни бързо Магу.

Той повдигна и изправи двете момичета, които едва се задържаха на краката си. Те похлупиха лицата си с ръце и не смееха да погледнат към Ян Бибиян и Калчо.

— Магу, да бягаме, Магу, скоро да бягаме! — извика отведнъж Шагада...

Тя се спусна с високи и големи скокове на пневматическите си крака и почна да бяга с всичка сила. Дагада я последва. Магу отчаян се спусна подире им.

Ян Бибиян и Калчо останаха сами.

Те се погледнаха мълчаливо.

— Отървахме се... — рече Калчо.

— Да — каза Ян Бибиян мрачно.

— Ами сега?...

Ян Бибиян погледна небето, което беше вече добило съвсем гъст мастилен цвят, защото Слънцето бе залязло и нощта настъпила.

КЪМ ЗЕМЯТА

Там горе се подаваше тъмносиният огромен кръг на Земята. Ян Бибиян вдигна ръка и я посочи:

— Сега там, Калчо!... Да не се бавим повече! През тая тъмна бездна да потърсим нашия път за родината!

Калчо се развълнува. Червенина покри лицето му, очите му светнаха радостно...

— Хайде, качвай се! — рече Ян Бибиян.

Калчо скочи бързо на стълбата, полази по нея и се изгуби в тялото на „Светкавица“. Ян Бибиян го последва.

След малко голямото тяло на машината трепна и тя леко се отдели от твърдата повърхност на Луната, издигна се и се отправи към висинето.

Ян Бибиян отвори радиоапарата.

— Ало! Ало! Иа, Иа!

Той не чака много. Гласът на Иа се обади.

— Вече тръгваме — каза Ян Бибиян.

— Чакаме ви с нетърпение — отговори радостно Иа. — Земята цяла ви чака! Бързайте, бързайте, бързайте!

Ян Бибиян даде най-голяма скорост.

Веднага усетиха, че напускат тънкия слой въздух, който обкръжаваше Луната, и потънаха в етера, в пустото междупланетно пространство.

Те летяха със страшна скорост и почнаха да преминават със светкавична бързина светли и тъмни пространства, унесени от една мисъл — Земята, Земята, Земята!

Те непрекъснато наблюдаваха нейния царствен вид, който постепенно се увеличаваше.

Те не усещаха ни умора, ни глад, ни студ. Те летяха и сърцата им се вълнуваха при мисълта, че скоро ще видят прекрасната родна планета и че краката им ще стъпят на нейната зелена повърхност.

Най-после, след дълго и светкавично летене, пред тях се изпречи тя — Земята — и „Светкавица“ потъна в нейната атмосфера.

Гърдите на двамата пътешественици се напълниха със земния роден въздух, който като жизнена струя премина по цялото тяло и го освежи.

Те въздъхнаха облекчено.

— Пристигнахме! — извика възторжено Ян Бибиан.

— Пристигнахме! — повтори Калчо.

Двамата свалиха шапки и почнаха да махат и да поздравяват своята мила, родна планета...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.